Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska

Opracowano w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-277/10 „*Przygotowanie dwóch projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 SOO Dolina Biebrzy i OSO Ostoja Biebrzańska*”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w ramach działania 5.3 priorytetu V.

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Opracowano w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-277/10 *„Przygotowanie projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 SOO Dolina Biebrzy i OSO Ostoja Biebrzańska”*, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w ramach działania 5.3 priorytetu V

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Spis treści:

1. Etap wstępny pracy nad Planem 5
1.1. Informacje ogólne 5
1.2. Ustalenie terenu objętego Planem 6
1.3. Mapa obszaru Natura 2000 8
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu 9
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem 13
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu. 28
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności 29
1.8. Zespól Lokalnej Współpracy 35

2. Etap II Opracowanie projektu Planu 43
Moduł A 43
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony 43
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru 45
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów 46
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka 47
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego 49
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane 52
2.6.1 Przedmioty ochrony – część tabelaryczna 52
2.6.2. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru – część opisowa 55
2.6.3 Mapy występowania przedmiotów ochrony 115

Moduł B **117**

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem **117**

***4.* Analiza zagrożeń** **128**

5. Cele działań ochronnych **143**

Moduł C **152**

6. Ustalenie działań ochronnych **152**

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony **180**

8. Wskazania do dokumentów planistycznych **192**

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony **193**

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic **193**

11. Zestawienie uwag i wniosków **195**

12. Literatura **195**

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	***Ostoja Biebrzańska***
Kod obszaru	**PLB200006**
Opis granic obszaru	*Załącznik nr 1*
SDF	*Załącznik nr 2*
Położenie	*Nazwa województw*: podlaskie; nazwy powiatów i gmin: powiat augustowski, gminy Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk, Sztabin, powiat białostocki, gminy: Tykocin, Zawady, powiat grajewski, gminy: Grajewo, Radziłów, Rajgród, powiat łomżyński, gminy: Jedwabne, Wizna, powiat moniecki, gminy: Goniądz, Jaświły, Mońki, Trzcianne, powiat sokólski, gminy: Nowy Dwór, Dąbrowa Białostocka, Suchowola
Powierzchnia obszaru (w ha)	148 508,8 ha (powierzchnia wg rozporządzenia zatwierdzającego)
Status prawny	Obszar ptasi wyznaczony na mocy Dyrektywy Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.L 020 z 26/01/2010, 0007-0025). Zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	23-02-2011
Termin zatwierdzenia Planu	
Koordynator Planu	Andrzej Weigle Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, a.weigle@nfos.org.pl, tel. 22 877 23 59; fax 22 877 23 59
Planista Regionalny	Iwona Naliwajek, inaliwajek@rdos.gov.pl, tel.: 85 740 69 81 wew. 47, fax: 85 740 69 82
Sprawujący nadzór	RDOŚ w Białymstoku, ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok

1.2. Ustalenie terenu objętego Planem

9	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1	2	3	4
Biebrzański Park Narodowy	Brak obowiązującego planu ochrony.	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	59 223,0
Rezerwat przyrody Szelągówka	Plan ochrony ustanowiony rozporządzeniem nr 9/07 wojewody podlaskiego z dnia 3 sierpnia 2007 r.	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	62,04
Nadleśnictwo Augustów	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Augustów okres 01.01.2005 – 31.12.2014	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Augustów w 2010 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonym, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	25 474,95
Nadleśnictwo Czarna Białostocka	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czarna Białostocka na okres 01.01.2006 – 31.12.2015	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Czarna Białostocka w 2010 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonym, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	10 415,12
Nadleśnictwo Knyszyn	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Knyszyn na okres 01.01.2008 – 31.12.2017	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Knyszyn w 2010 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonym, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą	20 955,70

		przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	
Nadleśnictwo Łomża	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łomża na okres 01.01.2010 – 31.12.2019	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łomża w 2009 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonym, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	2 171,71
Nadleśnictwo Płaska	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Płaska na okres 01.01.2005 – 31.12.2014	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Płaska w 2010 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonym, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	1 696,64
Nadleśnictwo Rajgród	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Rajgród na okres 01.01.2010 – 31.12.2019	Dla dokumentu sporządzono Prognozę Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Rajgród w 2009 roku. Prognozę opracowano w trybie tzw. uproszczonym, co oznacza, iż dokument ten nie został poddany konsultacjom społecznym – brak strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma podstaw do wyłączenia z PZO	28 318,23

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

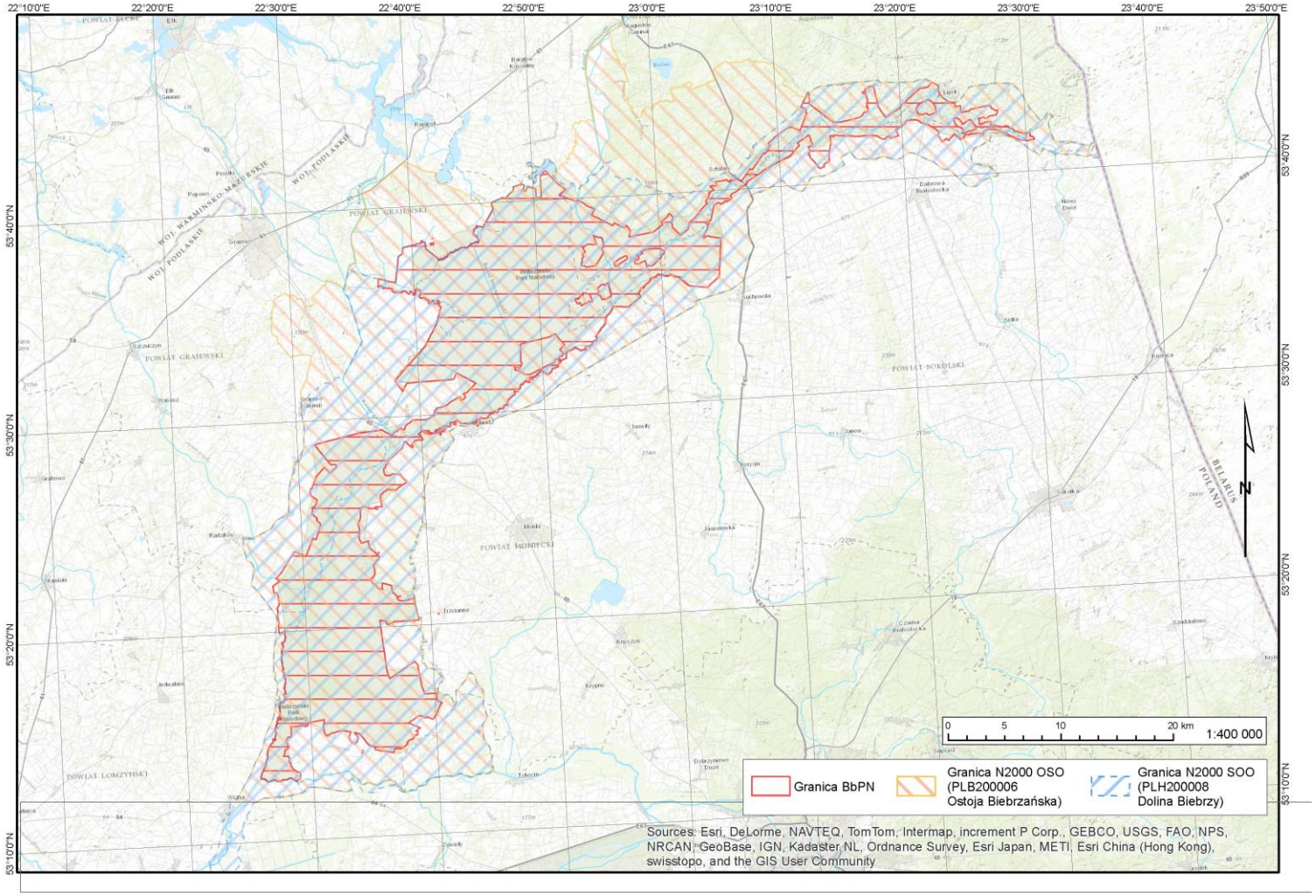

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych (PZO) jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Dokument ten tworzy ramy prawne do działania wszystkim podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Projekt PZO sporządza się na bazie wiedzy o obszarze Natura 2000 jaka jest dostępna i jaką uda się uzyskać podczas procesu planowania. W ramach tego procesu przeprowadza się prace terenowe w takim zakresie, jaki jest potrzebny do pilnego zaplanowania ochrony. Jeżeli zostanie zidentyfikowane, że potrzebne jest bardziej gruntowne uzupełnienie wiedzy, która w najbliższej przyszłości będzie potrzebna do ochrony obszaru, może to być jednym z planowanych działań.

Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony obszaru Natura 2000, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone. W tym celu konieczna jest identyfikacja zagrożeń, postawienie celów operacyjnych i znalezienie sposobów ich realizacji, wyrażonego listą konkretnych zadań do wykonania.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 Nr 151, poz. 1220, ze zm.). Wyżej wymieniony Plan, ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, właściwy terytorialnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska na okres 10 lat. W przypadku przedmiotowego obszaru Natura 2000, zgodnie z dyspozycją art. 28 ust. 8 ustawy o ochronie przyrody, za ustanowienie PZO odpowiedzialny jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Projekt planu zadań ochronnych, sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera: opis granic obszaru, ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których wyznaczono obszar, cele działań ochronnych – konieczność zachowania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, wykaz działań ochronnych wraz z podaniem obszarów ich wdrażania oraz określeniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie, wskazania do istniejących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego.

Proces sporządzania PZO wymaga przedyskutowania i uzgodnienia wielu szczegółów z innymi podmiotami, których współdziałanie jest pożądane dla ochrony obszaru Natura 2000 oraz którzy będą odczuwać skutki wdrożenia zadań wynikających z PZO. Współpraca z przedstawicielami lokalnych grup interesów oraz szerokie konsultacje społeczne mają na celu uzgodnienie rozwiązań kompromisowych między celami ochrony obszaru Natura 2000, a oczekiwaniami i interesami lokalnej społeczności. W celu umożliwienia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar udziału w pracach nad projektem planu zadań ochronnych, zorganizowane były warsztaty lokalne dotyczące przedmiotowego obszaru.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

1) określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiający występowanie o środki na ich wykonanie,
2) ustanowienie formalnych podstaw o występowanie o środki na wykonanie niezbędnych prac,
3) podsumowanie wiedzy o obszarze i jego przedmiotach ochrony, stanowiąca podstawę do późniejszego śledzenia zmian,
4) ustalenie systemu monitoringu i jego działanie jako „sygnał ostrzegawczy”, w przypadku gdy z przedmiotami ochrony dzieje się coś złego oraz umożliwienie oceny skuteczności podejmowanych działań,

5) ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar,
6) określenie „założeń ochrony obszaru" i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia" dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz punktu odniesienia dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów.

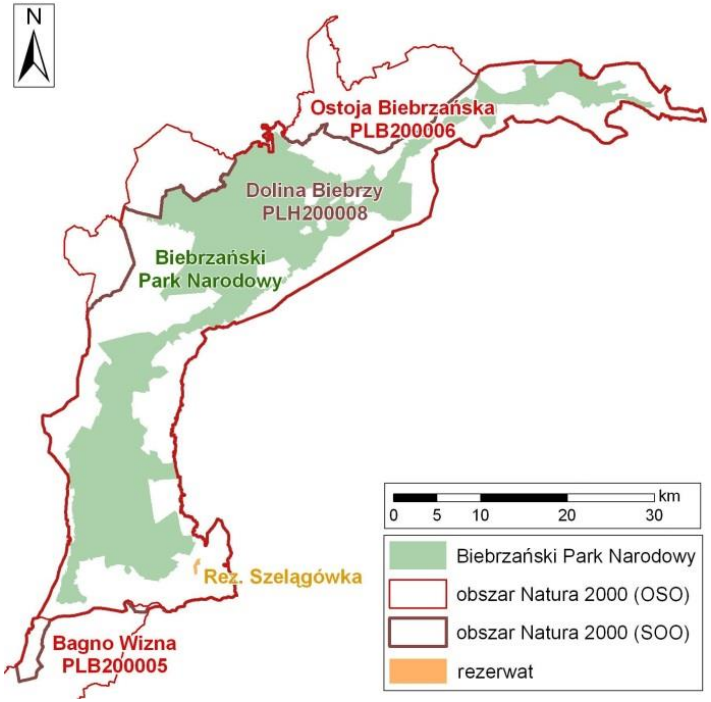

Propozycja włączenia doliny Biebrzy do sieci Natura 2000 pojawiła się od początku prac nad tym systemem w Polsce (2001) i znalazła się w grupie pierwszych obszarów zgłoszonych przez rząd RP do akceptacji przez Komisję Europejską w kwietniu 2004 r..

Obszar Natura 2000 Ostoja Biebrzańska wg danych z obowiązującego Standardowego Formularza Danych (aktualność październik 2013) obejmuje grunty o powierzchni 148509.33 ha położone w województwie podlaskim, powiat augustowski, gminy Augustów, Bargłów Kościelny, Lipsk, Sztabin, powiat białostocki, gminy: Tykocin, Zawady, powiat grajewski, gminy: Grajewo, Radziłów, Rajgród, powiat łomżyński, gminy: Jedwabne, Wizna, powiat moniecki, gminy: Goniądz, Jaświły, Mońki, Trzcianne, powiat sokólski, gminy: Nowy Dwór, Dąbrowa Białostocka, Suchowola.

Znaczącą część obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska Biebrzy znajduje się w granicach Biebrzańskiego Parku Narodowego. W południowej części znajdują się rezerwat Szelągówka. Znacząca część obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Biebrzańska pokrywa się z obszarami specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLB200008 Dolina Biebrzy (rys. 1).

Wg obowiązującego SDF (aktualizacja październik 2013) przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 jest 13 gatunków ptaków mających ocenę A,B lub C (3 dodatkowe mają ocenę D) oraz 16 gatunków zwierząt i 4 gatunki roślin z ocenami A, B lub C (dodatkowo 2 gatunki roślin z oceną D).

Rys. 1 Obszar Natura 2000 Ostoja Biebrzańska na tle innych obszarów chronionych.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB200006 Ostoja Biebrzańska (PZO) został przygotowany w ramach prac prowadzonych przez konsorcjum: Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska i Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku, na zlecenie dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego (BbPN). Przedmiot i zakres prac określony został w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ), natomiast ramy prawne opracowania określają Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U 2004 Nr 92 poz. 880) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U 2010 r. Nr 34 poz. 186).

Zgodnie z zapisami SIWZ przedmiotem inwentaryzacji terenowej były następujące przedmioty ochrony:

Lp.	Nazwa gatunku	Gatunki planowane do inwentaryzacji w ramach wniosku do CKPŚ	Gatunki objęte inwentaryzacją w ramach innych prac badawczych
Przedmioty ochrony			
1	cietrzew *Tetrao tetrix*		+
2	**bąk *Botaurus stellaris***	+	
3	**bączek *Ixobrychus minutus***	+	
4	bocian czarny *Ciconia nigra*		+
5	**bocian biały *Ciconia ciconia***		+
6	trzmielojad *Pernis apivorus*		+
7	**bielik *Haliaeetus albicilla***		+
8	gadożer *Circaetus gallicus*		+
9	**błotniak stawowy *Circus aeruginosus***	+	
10	**błotniak zbożowy *Circus cyaneus***	+	
11	**błotniak łąkowy *Circus pygargus***	+	
12	orlik krzykliwy *Aquila pomarina*		+
13	orlik grubodzioby *Aquila clanga*		+
14	**kropiatka *Porzana porzana***	+	
15	**zielonka *Porzana parva***	+	
16	**derkacz *Crex crex***	+	
17	**żuraw *Grus grus***	+	
18	**dubelt *Gallinago media***	+	
19	**rybitwa rzeczna *Sterna hirundo***	+	
20	**rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida***	+	
21	**rybitwa czarna *Chlidonias niger***	+	
22	puchacz *Bubo bubo*		+

23	**uszatka błotna *Asio flammeus***	**+**	
24	**dzięcioł zielonosiwy *Picus canus***	**+**	
25	**dzięcioł białogrzbiety *D. leucototos***	**+**	
26	wodniczka *Acrocephalus paludicola*		+
27	**muchołówka mała *Ficedula parva***	**+**	
Potencjalne przedmioty ochrony Ostoi Biebrzańskiej, wymagające inwentaryzacji:			
1	**lelek *Caprimulgus europaeus***	**+**	
2	**dzięcioł czarny *Dryocopus martius***	**+**	
3	**dzięcioł średni *Dendrocopos medius***	**+**	
4	**podróżniczek *Luscinia svecica***	**+**	
5	**lerka *Lullula arborea***	**+**	
Łączna liczba gatunków lęgowych podlegających inwentaryzacji w ramach złożonego wniosku		**22**	

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrodcza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Z1	A294	wodniczka	*Acrocephalus paludicola*			2594-2671 śpiewających samców			**A**	**A**	**A**	**A**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z2	A229	zimorodek	*Alcedo atthis*			0-10			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z3	A054	rożeniec	*Anas acuta*				10000		**C**	**C**	**C**	**C**	Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z4	A050	świstun	*Anas pene-lope*				25000		**C**	**C**	**C**	**C**	Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z5	A041	gęś biało-czelna	*Anser albi-frons*				50000		**C**	**C**	**C**	**C**	Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO

Z6	A255	świergotek polny	*Anthus campestris*			40-100			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z7	A091	orzeł przedni	*Aquila chrysaetos*			0-1			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z8	A090	orlik grubodzioby	*Aquila clanga*			13-18 par			**A**	**B**	**A**	**A**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z9	A089	orlik krzykliwy	*Aquila pomarina*			cn. 24 pary			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z10	A222	usztka błotna	*Asio flammeus*			0-7 par			**A**	**A**	**C**	**A**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z11	A021	bąk	*Botaurus stellaris*			65 samców			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z12	A215	puchacz	*Bubo bubo*			20-27 par			**B**	**A**	**C**	**B**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane

													w ramach prac nad PZO
Z13	A153	biegus zmienny	*Calidris alpina*			P?			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z14	A224	lelek	*Caprimulgus europaeus*			124-242 par			**B**	**B**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z15	A196	rybitwa białowąsa	*Chlidonias hybrida*			45-100 par			**B**	**A**	**C**	**B**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z16	A198	rybitwa białoskrzydła	*Chlidonias leucopterus*			300-4700 par			**A**	**A**	**B**	**A**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z17	A197	rybitwa czarna	*Chlidonias niger*			25-35 par			**A**	**A**	**C**	**A**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z18	A031	bocian biały	*Ciconia ciconia*			490 par			**C**	**B**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO

Z19	A030	bocian czarny	*Ciconia nigra*			12-17 par			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z20	A080	gadożer	*Circaetus gallicus*			0-1			**A**	**B**	**B**	**B**	Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z21	A081	błotniak stawowy	*Circus aeruginosus*			50-100 par			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z22	A082	błotniak zbożowy	*Circus cyaneus*			0			**D**				**Zmiana. Usunąć z SDF – nie spełnia kryteriów.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z23	A084	błotniak łąkowy	*Circus pygargus*			4-42 pary			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z24	A231	kraska	*Coracias garrulus*			0-3			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO

Z25	A122	derkacz	*Crex crex*			280-520			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z26	A037	łabędź czarnodzioby	*Cygnus bewickii (Cygnus columbianus)*				300		**C**	**C**	**C**	**C**	Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z27	A038	Łabędź krzykliwy	*Cygnus cygnus*			1 para			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z28	A239	dzięcioł białogrzbiety	*Dendrocopos leucotos*			41-100 par			**B**	**A**	**A**	**A**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z29	A238	dzięcioł średni	*Dendrocopos medius*			80-400 par			**C**	**B**	**C**	**C**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z30	A236	dzięcioł czarny	*Dryocopus martius*			100-160 par			**D**				**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z31	A027	czapla biała	*Egretta alba*			0-10			**C**	**C**	**C**	**C**	Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac

													nad PZO
Z32	A379	ortolan	*Emberiza hortulana*			50-100			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z33	A320	muchołówka mała	*Ficedula parva*			10-100 par			**C**	**B**	**C**	**C**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z34	A153	kszyk	*Gallinago gallinago*			500-1000			**B**	**C**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z35	A154	dubelt	*Gallinago media*			155-186 samców			**A**	**A**	**B**	**A**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z36	A127	żuraw	*Grus grus*			210-290			**B**	**A**	**C**	**B**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z37	A127	żuraw	*Grus grus*				5200-9300		**B**	**A**	**C**	**B**	

Z38	A075	bielik	*Haliaeetus albicilla*			12 par			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z39	A092	orzełek	*Hieraaetus pennatus*			0-2			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z40	A022	bączek	*Ixobrychus minutus*			7-10 par			**C**	**A**	**C**	**C**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z41	A177	mewa mała	*Larus minu-tus*			0-3			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z42	A156	rycyk	*Limosa limo-sa*			220-530 par			**B**	**B**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z43	A246	lerka	*Lullula arbo-rea*			100-210 par			**D**				**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z44	A272	podróżniczek	*Luscinia svecica*			51-100			**B**	**B**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane

													w ramach prac nad PZO
Z45	A073	kania czarna	*Milvus migrans*			0-1			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z46	A074	Kania ruda	*Milvus milvus*			0-3			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z47	A160	kulik wielki	*Numenius arquata*			70-290 par			**A**	**A**	**C**	**A**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z48	A072	trzmielojad	*Pernis apivorus*			12-35 par			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z49	A151	batalion	*Philomachus pugnax*				20000		**C**	**C**	**C**	**C**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z50	A151	batalion	*Philomachus pugnax*			0-3			**D**				**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO

Z51	A241	dzięcioł trój-palczasty	*Picoides tridactylus*			0-3			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z52	A234	dzięcioł zie-lonosiwy	*Picus canus*			10-50 par			**C**	**A**	**C**	**B**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z53	A120	zielonka	*Porzana parva*			10-86 sam-ców			**B**	**A**	**C**	**B**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z54	A119	kropiatka	*Porzana porzana*			160-3000 samców			**A**	**A**	**C**	**A**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z55	A195	rybitwa bia-łoczelna	*Sternula albifrons*			8			**D**				Danych z SDF nie weryfikowano w ramach prac nad PZO
Z56	A193	rybitwa rzeczna	*Sterna hi-rundo*			5-25 par			**C**	**C**	**C**	**C**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO

Z57	A409	cietrzew	*Tetrao tetrix*		51 samców				**B**	**B**	**C**	**B**	**Bez zmian.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO
Z58	A162	krwawodziób	*Tringa totanus*			**480-680 par**			**A**	**A**	**C**	**A**	**Zmiana.** Dane z SDF zostały zweryfikowane w ramach prac nad PZO

Gdzie symbol: oznacza Z – zwierzęta (w tym ptaki).

Uzasadnienie zmian

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Stan przez zmianą	A090	orlik grubodzioby	*Aquila clanga*	21-23	**A**	**A**	**A**	**A**	
Zmiana	A090	orlik grubodzioby	*Aquila clanga*	13-18 par	**A**	**B**	**A**	**A**	**Uzasadnianie zmiany:** Stan zachowania: ocena B (dobry) - stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (rozległe torfowiska, użytkowane ekstensywnie)
Stan przez zmianą	A089	Orlik krzykliwy	*Aquila pomarina*	34-35	**B**	**A**	**C**	**B**	
Zmiana	A089	Orlik krzykliwy	*Aquila pomarina*	n.24 par	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnienie zmiany:** populacja wynosi cn. 24 pary, co stanowi ok. 1,2% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stan przez zmianą	A021	bąk	*Botaurus stellaris*	27-120	B	A	C	B	
Zmiana	A021	bąk	*Botaurus stellaris*	65 samców	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 65 samców, co stanowi ok. 1,5% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A224	lelek	*Caprimulgus europaeus*						**Gatunek nie ujęty w SDF**
Zmiana	A224	lelek	*Caprimulgus europaeus*	124-242 par	**B**	**B**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 124-242 pary, co stanowi ok. 4% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena B (przedział 15%>p>2%). Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (duże powierzchnie lasów sosnowych, częściowo użytkowanych zrębowo). Izolacja: ocena C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania)
Stan przez zmianą	A198	rybitwa biało-skrzydła	*Chlidonias leucopterus*						**Gatunek nie ujęty w SDF**
Zmiana	A198	rybitwa biało-skrzydła	*Chlidonias leucopterus*	300-4700 par	**A**	**A**	**B**	**A**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wykazuje duże fluktuacje roczne, zwykle 300-4700 par, co stanowi cn. 40% populacji krajowej (Sikora i inni 2007, Ławicki i inni 2011) – ocena A (przedział 100%>p>15%). Stan zachowania: ocena A - stopień zachowania siedliska: I – elementy zachowane w doskonałym stanie (duża dolina rzeczna, Biebrza i Narew regularnie wylewają w okresie wiosennym, liczne starorzecza). Izolacja: ocena B

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									(populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku).
Stan przez zmianą	A031	bocian biały	*Ciconia ciconia*	300-400	**B**	**B**	**C**	**B**	
Zmiana	A031	bocian biały	*Ciconia ciconia*	490 par	**C**	**B**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 490 par, co stanowi ok. 1,1% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A030	bocian czarny	*Ciconia nigra*	24-26	B	A	C	B	
Zmiana	A030	bocian czarny	*Ciconia nigra*	12-17 par	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 12-17 par, co stanowi ok. 1,3% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A081	błotniak stawowy	*Circus aeru-ginosus*	170-296	**A**	**A**	**C**	**A**	
Zmiana	A081	błotniak stawowy	*Circus aeru-ginosus*	50-100 par	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 49-104 par, co stanowi ok. 1,1% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A082	błotniak zbożowy	*Circus cya-neus*	P	**D**				
Zmiana	A082	błotniak zbożowy	*Circus cya-neus*	0					**Uzasadnianie zmiany:** Ostatni pewne przypadki gniazdowania stwierdzona w latach 90. XX wieku. Od roku 2000 odnotowano tylko 1 przypadek prawdopodobnego

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									lęgu w 2006 roku (Sikora i inni 2007, Ławicki i inni 2013), co uzasadnia wykreślenie z SDF. Również w trakcie inwentaryzacji w latach 2012-2013 nie stwierdzono gniazdowania. Gatunek wymarły w kraju.
Stan przez zmianą	A084	błotniak łąkowy	*Circus pygargus*	97	**A**	**A**	**C**	**A**	
Zmiana	A084	błotniak łąkowy	*Circus pygargus*	4-42 pary	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 4-42 pary, co stanowi ok. 1,2% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A122	derkacz	*Crex crex*	700-2000	**A**	**A**	**C**	**A**	
Zmiana	A122	derkacz	*Crex crex*	280-520 samców	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 280-520 samców, co stanowi ok. 1,2% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A239	dzięcioł biało-grzbiety	*Dendrocopos leucotos*	80-110	A	A	A	A	
Zmiana	A239	dzięcioł biało-grzbiety	*Dendrocopos leucotos*	41-100 par	**B**	**A**	**A**	**A**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 41-100 par, co stanowi ok. 14% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena B (przedział 15%>p>2%).
Stan przez zmianą	A238	dzięcioł średni	*Dendrocopos medius*	75-90	**D**				
Zmiana	A238	dzięcioł średni	*Dendrocopos medius*	80-400 par	**C**	**B**	**C**	**C**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 80-400 par, co stanowi ok. 1,6% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) –

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									ocena C (przedział 2%>p>0%). Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska: II – elementy zachowane w dobrym stanie (obecne stare drzewostany liściaste, częściowo wyłączone z gospodarki leśnej). Izolacja: ocena C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania)
Stan przez zmianą	A320	mucho-łówka mała	*Ficedula parva*	250-350	**B**	**B**	**C**	**B**	
Zmiana	A320	mucho-łówka mała	*Ficedula parva*	10-100 par	**C**	**B**	**C**	**C**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 10-100 par, co stanowi ok. 0,2% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A153	kszyk	*Gallinago gallinago*	2500	**A**	**C**	**C**	**B**	
Zmiana	A153	kszyk	*Gallinago gallinago*	500-1000	**B**	**C**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 500-1000 par, co stanowi ok. 3% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena B (przedział 15%>p>2%).
Stan przez zmianą	A075	bielik	*Haliaeetus albicilla*	12-13	C	C	C	C	
Zmiana	A075	bielik	*Haliaeetus albicilla*	12 par	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** Stan zachowania: ocena A - stopień zachowania siedliska: I – elementy zachowane w doskonałym stanie (rozległa dolina rzeczna, z regularnie występującymi wiosennymi rozlewiskami).
Stan przez zmianą	A156	rycyk	*Limosa limosa*	**200**	**B**	**C**	**C**	**C**	

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zmiana	A156	rycyk	*Limosa limosa*	**220-530 par**	**B**	**B**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska: I – elementy zachowane w dobrym stanie (rozległa dolina rzeczna, z regularnie występującymi wiosennymi rozlewiskami).
Stan przez zmianą	A272	Podróżniczek	*Luscinia svecica*	**100**	**B**	**C**	**C**	**C**	
Zmiana	A272	podróżniczek	*Luscinia svecica*	**51-100 par**	**B**	**B**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska: I – elementy zachowane w dobrym stanie (rozległa dolina rzeczna z licznymi zbiorowiskami zaroślowymi na torfowiskach niskich).
Stan przez zmianą	A160	kulik wielki	*Numenius arquata*	50	B	C	C	C	
Zmiana	A160	kulik wielki	*Numenius arquata*	70-290 par	A	B	C	B	**Uzasadnianie zmiany: Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 70-290 par, co stanowi ok. 27% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena A (przedział 100%>p>15%). Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska: I – elementy zachowane w dobrym stanie (rozległe obszary otwartych torfowisk niskich).
Stan przez zmianą	A072	trzmielojad	*Pernis apivorus*	28-35	**B**	**A**	**C**	**B**	
Zmiana	A072	trzmielojad	*Pernis apivorus*	12-35 par	**C**	**A**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 12-35 par, co stanowi ok. 0,6 % populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).

Zmiany	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Pop. rozrodcza	Ocena pop. / Stopień repreze.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opina dot. wpisu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stan przez zmianą	A234	dzięcioł zielonosi-wy	*Picus canus*	70-80	B	A	C	B	
Zmiana	A234	dzięcioł zielonosi-wy	*Picus canus*	10-50 par	C	A	C	B	**Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 10-50 par, co stanowi ok. 0,9 % populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena C (przedział 2%>p>0%).
Stan przez zmianą	A162	krwawo-dziób	*Tringa tota-nus*	195	C	C	C	C	
Zmiana	A162	krwawo-dziób	*Tringa tota-nus*	480-680 par	**A**	**B**	**C**	**B**	**Uzasadnianie zmiany: Uzasadnianie zmiany:** populacja wynosi 480-680 par, co stanowi ok. 25% populacji krajowej (Sikora i inni 2007) – ocena A (przedział 100%>p>15%). Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska: I – elementy zachowane w dobrym stanie (rozległa dolina rzeczna, z regularnie występującymi wiosennymi rozlewiskami).

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Obwieszczenie Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego (BbPN) o przystąpieniu do opracowania projektu Planu zostało opublikowane w prasie lokalnej (publikacja w dn. 23.02.2011 r.). Ponadto, obwieszczenie to zostało umieszczone na tablicach ogłoszeń urzędów gmin i starostw właściwych ze względu na miejsce i przedmiot postępowania oraz na stronie internetowej BbPN.

Utworzony został Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW) będący grupą roboczą skupiającą przedstawicieli zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk gatunków, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Zaplanowano osiem spotkań Zespołu. Przedstawiciele ZLW będą każdorazowo informowani o terminach i miejscach spotkań dyskusyjnych. Informacja o spotkaniach zamieszczona będzie każdorazowo na internetowej stronie BbPN.

Terminy spotkań: 12.10.2011; 19.12.2012; 06.06.2013; 19.06.2013; 05-06.09.2013; 20.09.2013 roku. Planowane 2 spotkania: I kwartał 2014 r.

W trakcie tworzenia projektu Planu Zadań Ochronnych wszystkie informacje związane z PZO będą umieszczane na stronie internetowej -

http://www.pzonatura2000.biebrza.org.pl/. Dotyczy to również zamieszczenia poszczególnych części dokumentu Planu Zadań Ochronnych obszaru PLH200008 w miarę postępu prac.

Wszelki pytania i wątpliwości związane z PZO można kierować w trakcie trwającego procesu tworzenia dokumentu PZO do Planisty regionalnego: Iwona Naliwajek tel. (85) 7406981 wew. 47; inaliwajek@rdos.gov.pl i Koordynatora planu: Andrzej Weigle Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, a.weigle@nfos.org.pl, tel. 22 877 23 59; fax 22 877 23 59.

Istnieje również możliwość składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków w trakcie powstawania projektu Planu Zadań Ochronnych w formie pisemnej lub ustnej do protokołu w siedzibie Biebrzańskiego Parku Narodowego Regionalnej Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniądz, tel. +48 857380620, 857383000 wew. 233, fax +48 857383021, e-mail: sekretariat@biebrza.org.pl lub Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok lub na adres email: inaliwajek@rdos.gov.pl.

Konsultacje społeczne Projektu Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLH200008 przeprowadzone zostaną poprzez wyłożenie dokumentu w siedzibie Biebrzańskiego Parku Narodowego: Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniądz oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok, a także poprzez stronę internetową RDOŚ *http://www.bialystok.rdos.gov.pl/natura2000pzo* i BbPN *http://www.pzonatura2000.biebrza.org.pl/.*

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1	2	3	4
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze kraju, decyzje administracyjne na poziomie krajowym, nadzór nad wszystkimi formami ochrony przyrody, w tym obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa	22 57-92-900 kancelaria@gdos.gov.pl
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	Realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze województwa, nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Dojlidy Fabryczne 23 15−554 Białystok	85 74 06 981 biuro@rdos.eu
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	Decyzje administracyjne władz wojewódzkich, polityka regionalna, planowanie przestrzenne, promocja regionu województwa podlaskiego, udostępnianie	ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1 15−888 Białystok	85 74 85 101 kancelaria@umwp-podlasie
Urząd Gminy Grajewo	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie	ul. Komunalna 6, 19-200 Grajewo	86 2723000

	środowiska na obszarze gminy		
Urząd Gminy Jaświły	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Jaświły 7, 19-124 Jaświły	85 7168001
Urząd Gminy Łomża	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. M. Curie-Sklodowskiej 1a 18-400 Łomża	86 216 52 63 sekretariat@gminalomza.pl
Urząd Gminy Radziłów	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	Plac 500-lecia 14, 19-213 Radziłów	86 2737110
Urząd Gminy Rutki	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. 11 Listopada 7 18-312 Rutki-Kossaki	86 276 31 61 ug.rutki@wp.pl
Urząd Gminy Trzcianne	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Wojska Polskiego 10, 19-104 Trzcianne	85 7385056
Urząd Gminy Wizna	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	pl. Raginisa 35 18-430 Wizna	86 219 60 18 wizna@wizna.pl
Urząd Gminy Zawady	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Plac Wolności 12 16-075 Zawady	85 714 00 28 sekretariat@gminazawady.pl
Urząd Miasta i Gminy Dąbrowa Białostocka	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie	ul. Solidarności 1, 16-200 Dąbrowa Białostocka	85 7121100

	środowiska na obszarze gminy		
Urząd Miejski w Goniądzu	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	Plac 11 Listopada 38, 19-110 Goniądz	85 7380039
Urząd Miejski w Lipsku	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Żłobikowskiego 4/2, 16-315 Lipsk	87 6422705
Urząd Miejski w Mońkach	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Słowackiego 5a, 19-100 Mońki	85 7162587
Urząd Miejski w Suchowoli	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	ul. Plac Kościuszki 5, 16-150 Suchowola	85 7229400
Starostwo Powiatowe w Augustowie	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. 3 Maja 29, 16-300 Augustów	87 6439650
Starostwo Powiatowe w Białymstoku	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	85 740 39 51 starosta@powiatbialostocki.pl
Starostwo Powiatowe w Grajewie	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Strażacka 6b, 19-200 Grajewo	86 2738463
Starostwo Powiatowe w Łomży	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Szosa Zambrowska 1/27 18-400 Łomża	86 215 69 00 starosta.blm@powiatypolskie.pl
Starostwo Powiatowe w Mońkach	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Słowackiego 5a, 19-100 Mońki	85 7278822

Starostwo Powiatowe w Zambrowie	Zarządzanie gospodarką przestrzenną i realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Fabryczna 3 18-300 Zambrów	86 271 24 18 starosta@powiatzambrowski.com
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	Nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze Lasów Państwowych	ul. Lipowa 51 15–424 Białystok	85 74 818 00 rdlp@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Augustów	Realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	ul. Turystyczna 19 16-300 Augustów	87 643 99 00, augustow@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Czarna Białostocka	Realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	ul. Marszałkowska 27 16-020 Czarna Białostocka	85 710 33 80 czarnabialostocka@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Knyszyn	Realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	Al. Niepodległości 31 19-101 Mońki	85 727 82 11 knyszyn@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Łomża	Realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	ul. Nowogrodzka 60 18-400 Łomża	86 216 54 94 lomza@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Płaska	Realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	Sucha Rzeczka 60 16-326 Płaska	87 641 87 23 plaska@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Rajgród	Realizacja gospodarki leśnej, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze nadleśnictwa	Tama 12 19-206 Rajgród	86 273 33 10 rajgrod.biuro@bialystok.lasy.gov.pl
Biebrzański Park Narodowy	Realizacja ochrony przyrody na terenie parku, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie, edukacja przyrodnicza społeczeństwa	Osowiec-Twierdza 8 19-110 Goniądz	85 738 06 20

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku	Nadzór nad infrastrukturą urządzeń, obiektów wodnych i melioracyjnych wszystkie obowiązki Państwa w stosunku do zarządzanych wód	ul. Handlowa 6 15-399 Białystok	85 74 81 200 sekretariat.wzmiuw@wzmiuw.wrotapodlasia.pl
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku	Planowanie w gospodarce leśnej, ochrona przyrody	ul. Lipowa 51 15–424 Białystok	85 652 21 08 sekretariat@bialystok.buligl.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	Planowanie w gospodarowaniu wodami,	ul. Zarzecze 13B 03-194 Warszawa	22 587 02 00 sekretariat@warszawa.rzgw.gov.pl
Związek Komunalny Biebrza	Podjęcie i kontynuowanie działań w zakresie ochrony środowiska na terenie gmin wschodzących w skład Związku	Dolistowo Stare I 144, 19-124 Jaświły	609 900 160, zkb@op.pl
Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie	Prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz programów rolno-środowiskowych	18-210 Szepietowo	86 275 89 00 wpodr@zetobi.com.pl
Podlaska Izba Rolnicza	Prowadzenie doradztwa w zakresie produkcji rolnej i eko-żywności, fundusze UE, SAPARD, PHARE, kwoty mleczne, dopłaty do produkcji rolnej	Porosły 36D 16-070 Choroszcz	85 676 08 62 bialystok@pirol.pl
Bioserwis	Dzierżawca, ochrona czynna	Aleja Solidarności 9, 15-751 Białystok	85 651 48 27, sekretariat@bioserwis.com
Polski Związek Łowiecki – Zarząd Okręgowy w Białymstoku	Gospodarka łowiecka	ul. Jurowiecka 33 15-101 Białystok	085 675-24-35 zo.bialystok@pzlow.pl
Polski Związek Łowiecki – Zarząd Okręgowy w Łomży	Gospodarka łowiecka	ul Kaktusowa 8 18-400 Łomża	86-216-41-42
Gminna Spółka Wodna w Trzciannem	Gospodarka wodna w ramach sieci melioracji szczegółowej	ul. Wojska Polskiego 10, 19-104 Trzcianne	85 7385056
Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Olsztynie	Gospodarowanie nieruchomościami wojskowymi	ul. Saperska 1, 10-073 Olsztyn	54 21600, rziolsztyn@wp.mil.pl
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w	Wspieranie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich poprzez wdrażanie instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii	ul. Nowa 2 18-400 Łomża	86 215 63 11-12

Łomży	Europejskiej oraz udzielanie pomocy ze środków krajowych, zgodnie z Ustawą z dnia 9 maja 2008r o ARMiR (Dz.U. Nr 98 poz. 634, z późn. zm.)		
Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego w Białymstoku	Wykonywanie czynności z zakresu gospodarki przestrzennej, zadań obronnych i obrony cywilnej	ul. Młynowa 21 15-404 Białystok	85 7443507 bialystok@pbpp.bialystok.pl
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku	Zadania planistyczne i inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową	ul. Elewatorska 6 15-620 Białystok	85 67 67 130 sekretariat@pzdw. wrotapodlasia.pl
Instytut Badawczy Leśnictwa	Monitoring i badania	Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn	22 7150300, ibl@ibles.waw.pl
Instytut Biologii Ssaków PAN	Monitoring i badania	ul. Waszkiewicza 1, 17-230 Białowieża	85 6827750
Instytut Biologii Uniwersytetu w Białymstoku	Monitoring i badania	ul. Świerkowa 20 B, 15-950 Białystok	85 7457300, biologia@uwb.edu.pl
Instytut Rybactwa Śródlądowego	Monitoring i badania	ul. Oczapowskiego 10, 10-719 Olsztyn	89 5240171
Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska Politechniki Białostockiej	Monitoring i badania	ul. Wiejska 45A, 15-351 Białystok	8 57469653, wb.koiks@pb.edu.pl
Zakład Hydrologii i Zasobów Wodnych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego	Monitoring i badania	ul. Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa	22 5935300, t.okruszko@levis.sggw.pl
Komitet Ochrony Orłów	Ochrona dzikich ptaków i ich siedlisk	ul. Niepodległości 53/55 10-044 Olsztyn	89 5353254 kontakt@koo.org.pl
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Ochrona dzikich ptaków i ich siedlisk	ul. Odrowąża 24 05-270 Marki k. Warszawy	48 22 761 82 05 biuro@otop.org.pl
Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Ochrona dzikich ptaków i ich siedlisk	ul. Ciepła 17 15-471 Białystok	85 664 22 55 sekretariat@ptop.org.pl
Klub Przyrodników	Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna społeczeństwa	ul. 1 maja 22 66-200 Świebodzin	48 683828236 kp@kp.org.pl
Stowarzyszenie Ptaki Polskie	Organizacja pozarządowa, ochrona ptaków i ich siedlisk	ul. Dolistowska 21,	85 8710332,

		19-110 Goniądz	ptakipolskie@ptakipolskie.pl
ProHabitat	Organizacja pozarządowa, ochrona siedlisk przyrodniczych	ul. Wołodyjowskiego 8A/1	kamocki@prohabitat.pl
Agroturystyka "Na uboczu"	Organizacja turystyki	Dolistowo Stare 114, 19-124 Jaświły	85 7161575, t.danilko@gmail.com
Biebrza Eco-Travel	Organizacja turystyki		85 7380785
Ekoturystyka „Na Karczaku"	Organizacja turystyki	Nowa Wieś 133, 19-104 Trzcianne	605 0700001, karczak@karczak.pl
Natura International Polska	Realizacja projektu Life+ ochrony dubelta	ul. Tartaczna 3/4, 82-300 Elbląg	58 7356529, info@natura-international.org.pl
Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Olsztynie Filia w Suwałkach	Realizacja zadań z zakresu struktury obszarowej gospodarstw, restrukturyzacji oraz prywatyzacji mienia, administrowania i zabezpieczenia zasobów majątkowych Skarbu Państwa	ul. Sportowa 22 16-400 Suwałki	87 5663591 suwalki@anr.gov.pl
Park Dzikich Zwierząt Kadzidłowo	Reintrodukcja cietrzewi w Polsce	Kadzidłowo, 12-220 Ruciane Nida	87 4257365, park@kadzidlowo.pl
Polski Związek Wędkarski Okręg w Białymstoku	Użytkowanie obwodów rybackich	ul. Jurowiecka 33 15-101 Białystok	85 675 25 26 pzwzobial@wp.pl
Anna Mydlińska	Przewodnik biebrzański		annamyd@interia.pl

1.8. Zespól Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1	2	3	4
Roman Skąpski	Organ sprawujący nadzór nad obszarami N2000: PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 06 20, biebrza@biebrza.org.pl
Iwona Naliwajek	Planista Regionalny	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	85 740 69 81 wew. 47, inaliwajek@rdos.gov.pl
Andrzej Weigle	Wykonawca, Koordynator Planu	Wykonawca, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska	22 877 23 59 62, a.weigle@nfos.org.pl

Grzegorz Grzywaczewski	Wykonawca, koordynator PZO dla obszaru PLB200006 Ostoja Biebrzańska	Wykonawca	698864099, grzegorz.grzywaczewski@up.lublin.pl
Jerzy Solon	Wykonawca, koordynator PZO dla obszaru N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy	Wykonawca	22 665 65 41, j.solon@twarda.pan.pl
Adam Hermaniuk	Wykonawca, ekspert ds. płazów	Wykonawca	adamher@uwb.edu.pl
Aleksander Rachwald	Wykonawca, ekspert ds. nietoperzy	Wykonawca	a.rachwald@hi-fi.com.pl
Edyta Alicja Karpierz	Wykonawca, ekspert ds. lasów	Wykonawca	85 652 21 08, sekretariat@bialystok.buligl.pl
Emilia Brzosko	Wykonawca, ekspert ds. flory	Wykonawca	85 745 73 12, emilka@uwb.edu.pl
Ewa Jabłońska	Wykonawca, ekspert ds. szaty roślinnej i flory	Wykonawca	e.jablonska@uw.edu.pl
Grzegorz Lesiński	Wykonawca, ekspert ds. nietoperzy	Wykonawca	glesinski@wp.pl
Jacek Ksepko	Wykonawca, ekspert ds. GIS	Wykonawca	jacek.ksepko@bialystok.buligl.pl
Jan Taylor	Wykonawca, ekspert ds. ważek	Wykonawca	taylor@uwb.edu.pl
Krzysztof Gajko	Wykonawca, ekspert ds. GIS	Wykonawca	Krzysztof.gajko@bialystok.buligl.pl
Marcin Sielezniew	Wykonawca, ekspert ds. motyli	Wykonawca	marcins@uwb.edu.pl
Paweł Janiszewski	Wykonawca, ekspert ds. bobra i wydry	Wykonawca	janisz@uwm.edu.pl
Roman Kujawa	Wykonawca, ekspert ds. ichtiofauny	Wykonawca	reofish@uwm.edu.pl
Szymon Cios	Wykonawca, ekspert ds. awifauny	Wykonawca	
Tomasz Borowik	Wykonawca, ekspert ds. wilka	Wykonawca	85 682 77 86, borowik@ibs.bialowieza.pl
Wojciech Misiukiewicz	Wykonawca, ekspert ds. bobra i wydry	Wykonawca	castor_f@poczta.wp.pl
Wojciech Nowicki	Wykonawca, moderator spotkań	Wykonawca – Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska	w.nowicki@nfos.org.pl
Beata Bezubik	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB Ostoja Biebrzańska poza granicami Parku Narodowego	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	85 740 69 81 wew. 32, bbezubik@rdos.gov.pl
Grzegorz Piekarski	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB Ostoja Biebrzańska poza granicami Parku Narodowego	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	85 740 69 81, gpiekarski@rdos.gov.pl

Bogusław Zieliński	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 02, Boguslaw.Zielinski@biebrza.org.pl
Cezary Werpachowski	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 06 20, cwerpachowski@biebrza.org.pl
Helena Bartoszuk	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 12, Helena.Bartoszuk@biebrza.org.pl
Iwona Wroceńska	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 50, Iwona.Wrocenska@biebrza.org.pl
Joanna Zawadzka	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 20, Joanna.Zawadzka@biebrza.org.pl
Krzysztof Frąckiel	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 18, Krzysztof.Frackiel@biebrza.org.pl
Łukasz Krajewski	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 12, lkrajewski@biebrza.org.pl
Magdalena Maliszewska	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000: PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 06 20, mmaliszewska@biebrza.org.pl

Robert Kowalewski	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 30 02, Robert.Kowalewski@biebrza.org.pl
Urszula Biereżnoj-Bazille	Przedstawiciel organu sprawującego nadzór nad obszarami N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy i PLB200006 Ostoja Biebrzańska w granicach Parku Narodowego	Biebrzański Park Narodowy	85 738 06 20, urszula.biereznoj@biebrza.org.pl
Anna Czarnecka-Orpik	Przedstawiciel gminy	Gmina Lipsk	87 642 27 00, gmina@lipsk.pl
Bernard Zaniewski	Przedstawiciel gminy	Gmina Suchowola	85 722 94 00, um@suchowola.com.pl
Bożena Kuczyńska	Przedstawiciel gminy	Gmina Grajewo	86 272 30 00, uggrajewo@onet.pl
Dariusz Lipski	Przedstawiciel gminy	Gmina Dąbrowa Białostocka	85 712 11 01, dabrowab@beep.pl
Edmund Zaniewski	Przedstawiciel gminy	Gmina Goniądz	85 738 00 39, um@goniadz.pl
Jadwiga Cendrowska	Przedstawiciel gminy	Gmina Radziłów	86 273 71 10, gminaradzilow1@poczta.onet.pl
Justyna Jarmołowska	Przedstawiciel gminy	Gmina Goniądz	85 738 00 39, um@goniadz.pl
Kazimierz Marciszel	Przedstawiciel gminy	Burmistrz Suchowoli	85 722 94 00, um@suchowola.com.pl
Marek Gierasimiuk	Przedstawiciel gminy	Gmina Trzcianne	85 738 50 56, trzcianne@ug.pl
Marzena Zambrzycka	Przedstawiciel gminy	Gmina Rutki	86 276 31 61, ug.rutki@wp.pl
Michał Mikłosz	Przedstawiciel gminy	Gmina Dąbrowa Białostocka	85 712 11 01, dabrowab@beep.pl
Ryszard Prolan	Przedstawiciel gminy	Gmina Jaświły	85 716 80 01, gmina@jaswily.iap.pl
Tadeusz Ciszkowski	Przedstawiciel gminy	Gmina Dąbrowa Białostocka	85 712 11 01, dabrowab@beep.pl
Tadeusz Zelerowicz	Przedstawiciel gminy	Gmina Rutki	86 276 31 61, ug.rutki@wp.pl
Władysław Kalejnik	Przedstawiciel gminy	Gmina Dąbrowa Białostocka	85 712 11 01, dabrowab@beep.pl
Zbigniew Karwowski	Przedstawiciel gminy	Gmina Mońki	85 716 25 87, monki@um.pl
Zdzisław Dąbrowski	Przedstawiciel gminy	Wójt gminy Trzcianne	85 738 50 56, trzcianne@ug.pl
Zofia Jarmoszko	Przedstawiciel gminy	Gmina Dąbrowa Białostocka	85 712 11 01, dabrowab@beep.pl
Alicja Rutkowska	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Grajewie	86 272 30 00, wr@starostwograjewo.pl
Grzegorz Dadura	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Augustowie	87 643 96 50, powiat.augustowski@home.pl

Janusz Korsak	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Grajewie	86 272 30 00, wr@starostwograjewo.pl
Joanna Kulikowska	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Mońkach	85 727 88 00, starostwo@monki.pl
Krystyna Kulesza	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Mońkach	85 727 88 00, starostwo@monki.pl
Marek Siuchno	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Mońkach	85 727 88 00, starostwo@monki.pl
Mariola Grużewska	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Grajewie	86 272 30 00, wr@starostwograjewo.pl
Stanisław Krajewski	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Zambrowie	86 271 24 18, staro-sta@powiatzambrowski.com
Sylwia Chomicz	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Grajewie	86 272 30 00, wr@starostwograjewo.pl
Wacław Sierbiński	Przedstawiciel samorządu powiatowego	Starostwo Powiatowe w Łomży	86 215 69 19, wa-cław.sierbinski@powiatlomzynski.pl
Anna Radziejewska	Przedstawiciel urzędu marszałkowskiego	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	85 66 54 120, kancelaria@umwp-podlasie.pl
Adam Kwiatkowski	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Regionalna Dyrekcja Lasów Pań-stwowych w Białymstoku	85 748 18 00, rdlp@bialystok.lasy.gov.pl
Alina Kuc	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Knyszyn	85 727 82 11, knyszyn@bialystok.lasy.gov.pl
Andrzej Gołębiewski	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Knyszyn	85 727 82 11, knyszyn@bialystok.lasy.gov.pl
Edmund Sarnowski	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Czarna Białostocka	85 710 33 80, czarnabialostoc-ka@bialystok.lasy.gov.pl
Ewa Drabek	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Rajgród	86 273 33 10, raj-grod.biuro@bialystok.lasy.gov.pl
Grzegorz Androsiuk	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Augustów	87 643 99 00, augustow@bialystok.lasy.gov.pl
Jakub Kacprzak	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Czarna Białostocka	85 710 33 80, czarnabialostoc-ka@bialystok.lasy.gov.pl
Karol Chodkiewicz	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Rajgród	86 273 33 10, raj-grod.biuro@bialystok.lasy.gov.pl
Kazimierz Trzaskowski	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Augustów	87 643 99 00, augustow@bialystok.lasy.gov.pl
Robert Cierech	Przedstawiciel Lasów Państwowych	RDLP Białystok	85 748 18 00, rdlp@bialystok.lasy.gov.pl
Tomasz Gajewski	Przedstawiciel Lasów Państwowych	Nadleśnictwo Knyszyn	85 727 82 11, knyszyn@bialystok.lasy.gov.pl
Dariusz Kalicki	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Bioserwis	85 651 48 27, sekretariat@bioserwis.com

Katarzyna Ramotowska	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Biebrza Eco-Travel	85 738 07 85, eco-travel@biebrza.com
Mariusz Grunwald	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Bioserwis	85 651 48 27, sekretariat@bioserwis.com
Monika Kurzawa	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Biebrza Eco-Travel	85 738 07 85, eco-travel@biebrza.com
Piotr Ślepowroński	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Bioserwis	85 651 48 27, sekretariat@bioserwis.com
Bogdan Jaroszewicz	Przedstawiciel nauki	Członek Rady Naukowej BbPN, Stacja Geobotaniczna UW	b.jaroszewicz@uw.edu.pl
Cezary Bystrowski	Przedstawiciel nauki	Instytut Badawczy Leśnictwa	22 715 03 00, ibl@ibles.waw.pl
Paweł Prus	Przedstawiciel nauki	Instytut Rybactwa Śródlądowego	89 524 01 71
Piotr Banaszuk	Przedstawiciel nauki	Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska Politechniki Białostockiej	85 746 96 53, wb.koiks@pb.edu.pl
Tomasz Kłosowski	Przedstawiciel nauki	Członek Rady Naukowej BbPN	tklosowski1@tlen.pl
Tomasz Okruszko	Przedstawiciel nauki	Przewodniczący Rady Naukowej BbPN, SGGW	t.okruszko@levis.sggw.pl
Adam Zbyryt	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Polskie Towarzystwo Ochrony Pta-ków	azbyryt@ptop.org.pl
Andrzej Kamocki	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	ProHabitat	504288448, kamocki@prohabitat.pl
Andrzej Lićwinko	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Związek Komunalny Biebrza	85 712 05 05, zkb@op.pl
Anna Mydlińska	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Towarzystwo Biebrzańskie	85 745 73 12
Dariusz Gatkowski	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	22 761 82 05, biuro@otop.org.pl
Grzegorz Maciorowski	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Komitet Ochrony Orłów	kontakt@koo.org.pl
Ireneusz Mirowski	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	22 761 82 05, biuro@otop.org.pl
Krzysztof Jurczak	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Stowarzyszenie Ptaki Polskie	85 871 03 32, krzysz-tof.jurczak@ptakipolskie.pl
Lars Lachmann	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	22 761 82 05, biuro@otop.org.pl
Łukasz Mucha	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	22 761 82 05, biuro@otop.org.pl

Michał Korniluk	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Fundacja Natura International Polska	michal.korniluk@natura-international.org.pl
Paweł Mirski	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Komitet Ochrony Orłów	604234306, mirski.pawel@gmail.com
Paweł Sidło	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Stowarzyszenie Ptaki Polskie	85 871 03 32, pawel.sidlo@ptakipolskie.pl
Piotr Marczakiewicz	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Towarzystwo Biebrzańskie	85 745 73 12
Piotr Świętochowski	Przedstawiciel organizacji pozarządowej	Społeczny opiekun obszaru Ostoja Biebrzańska	spoza@buziaczek.pl
Józef Hiero	Przedstawiciel rolników	Rolnik	
Łukasz Kaczyński	Przedstawiciel rolników	Rolnik	posejdontango@gmail.com
Monika Malinowska	Przedstawiciel rolników	Rolnik	
Tadeusz Daniłko	Przedstawiciel rolników	Rolnik, przewodnik turystyczny po dolinie Biebrzy	t.danilko@gmail.com
Wojciech Zalewski	Przedstawiciel rolników	Rolnik	691401332
Zenon Sawicki	Przedstawiciel rolników	Rolnik	
Luiza Giełczyńska-Wierzba	Przedstawiciel ośrodków doradczych dla rolników	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie	86 275 89 00, dyrwpodr@zetobi.com.pl
Małgorzata Czarkowska	Przedstawiciel ośrodków doradczych dla rolników	Powiatowy Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Mońkach	monodr@zetobi.com.pl
Marek Marciszewski	Przedstawiciel ośrodków doradczych dla rolników	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie	86 275 89 00, dyrwpodr@zetobi.com.pl
Mariusz Cylwik	Przedstawiciel ośrodków doradczych dla rolników	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	86 275 89 00, dyrepodr@zetobi.com.pl
Armin Kobus	Inne	Park Dzikich Zwierząt w Kadzidłowie	87 425 73 65, park@kadzidlowo.pl
Benon Waśniewski	Inne	Gminna Spółka Wodna Trzcianne	85 738 50 56
Cezary Wiszniewski	Inne	Nadzór Wodny Augustów	augustow@warszawa.rzgw.gov.pl
Ireneusz Olszewski	Inne	Podlaska Izba Rolnicza	białystok@pirol.pl
Jerzy Łucki	Inne	Polski Związek Wędkarski o. Białystok	85 675 25 26, pzwzobial@wp.pl
Krzysztof Czarnecki	Inne	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	22 587 02 11, sekretariat@warszawa.rzgw.gov.pl
Krzysztof Szaciło	Inne	Podlaska Izba Rolnicza	białystok@pirol.pl

Marek Jadeszko	Inne	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku	85 748 12 00, sekreta-riat.wzmiuw@wzmiuw.wrotapodlsia.pl
Marian Magnuszewski	Inne, przedstawiciel Powiatowego Biura ARiMR	Rolnik, ARiMR w Mońkach	marian.magnuszewski@doplaty.gov.pl
Marianna Danuta Sak	Inne	Gminna Spółka Wodna Trzcianne	85 738 50 56
Stanisław Rogulski	Inne	Podlaska Izba Rolnicza	białystok@pirol.pl
Wioleta Lipińska	Inne	Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Olsztynie	895 423 258, sos_rziolsztyn@wp.pl
Przemysław Chylarecki	Recenzent planu zadań ochronnych dla obszaru N2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Recenzent	604555862, pch@miiz.waw.pl
Wiktor Kotowski	Recenzent planu zadań ochronnych dla obszaru N2000 PLH200008 Dolina Biebrzy	Recenzent	22 553 05 70, w.kotowski@uw.edu.pl

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

L.p.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
	Materiały publikowane	• Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa. • Dyrcz A., Werpachowski C. (red.). Przyroda Biebrzańskiego Parku Narodowego. Monografia. Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza. • Chmielewski S. 2009. Metoda inwentaryzacji. W: Chmielewski S., Stelmach R. (red.). 2009. Ostoje ptaków w Polsce. Wyniki inwentaryzacji, część I.: s. 14 – 29. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań. • Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa. • Korniluk M., Świętochowski P., Tumiel T., Wereszczuk M. 2010. Liczebność i rozmieszczenie rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* w dolnym basenie Biebrzy w roku 2010. Dubelt 2: 90-93. • Polakowski M. 2011. Wysokie zagęszczenie wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Dolinie Biebrzy wiosną 2010 roku. Ornis Polonica, 52 (1). • Sikora A. 2009. Metodyka liczenia żurawi *Grus grus* na zlotowiskach - propozycja monitoringu w Polsce. Notatki Ornitologiczne, 50: 29-41. • Sikora A., Chylarecki P., Meissner W., Neubauer G. (red.). 2011. Monitoring ptaków wodnych w okresie wędrówek. Poradnik metodyczny. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. • Świętochowski P., Korniluk M., Tumie T., Wereszczuk M. 2010. Liczebność i rozród czapli białej *Egretta alba* na Bagnach Biebrzańskich w roku 2010. Dubelt 2: 97-99.	Opis terenu badań, metod badawczych, oceny poszczególnych gatunków, itp.	Wykorzystano przy ocenie zebranych materiałów, wyborze metodyki i opisie poszczególnych gatunków	Dostęp powszechny - publikacja
	Materiały niepublikowane	• Grzywaczewski G., P. Marczakiewicz. 2009. Raport z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2009 roku. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza. • Grzywaczewski G., Marczakiewicz P. 2007. Sprawozdanie z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2007 roku. Maszynopis, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec. • Grzywaczewski G., P. Marczakiewicz. 2009. Raport z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola*	*dane źródłowe*	*wysoka*	maszynopisy

		w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2009 roku. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza. • Grzywaczewski G., Marczakiewicz P. 2007. Sprawozdanie z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2007 roku. Maszynopis, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec. • Krogulec J., Kloskowski J. 1997. Występowanie, liczebność i wybiórczość siedliskowa wodniczki (*Acrocephalus paludicola)* w Polsce w1997 roku. Raport–niepublikowany, OTOP, Lublin. - Sidor T. 2000. Waloryzacja zgrupowań ptaków z terenu objętego projektem. Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie środkowym Doliny Biebrzy. Maszynopis, Grajewo (http://renaturyzacja.biebrza.org.pl/aktualizacja/data/pliki/819_ Waloryzacja_zgrupowan_ptakow.pdf - dostęp 20.12.2011 r.). • Grzywaczewski G., Cios Sz. Kus K., Szczepaniak P., Szczech R. 2011. Inwentaryzacja i waloryzacja awifauny z określeniem wskazań ochronnych na obszarze realizacji projektu LIFE09 NAT/PL/000258 „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I". Maszynopis. Stowarzyszenie Ochrony Sów, Bodzentyn. Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza.			
	Raporty	• Świętochowski P. 2012. Monitoring parametrów rozrodu wybranych gatunków siewkowych *Charadriiformes* na niektórych obszarach Biebrzańskiego Parku Narodowego - raport z prac w roku 2012. Maszynopis, Biebrzański Park Narowy. • Świętochowski P. 2012. Monitoring parametrów rozrodu wybranych gatunków siewkowych *Charadriiformes* na niektórych obszarach Biebrzańskiego Parku Narodowego - raport z prac w roku 2012. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy.	*dane źródłowe*	*wysoka*	maszynopisy

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Obszar Natura 2000 Ostoja Biebrzańska

Obszar Natura 2000 Ostoja Biebrzańska obejmuje dolinę Biebrzy obejmującą szerokie, płaskie obniżenie terenu wypełnione torfem, położone od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów poniżej sąsiadujących wysoczyzn: Grodzieńskiej, Sokólskiej, Goniądzkiej, Wysokomazowieckiej i Kolneńskiej. Dolinę otaczają wysoczyzny morenowe, z wyjątkiem północy i północnego wschodu, gdzie wchodzą do niej sandry: Augustowski, Rajgrodzki i Ełcki. Wyróżnia się w niej trzy niższe jednostki geomorfologiczne zwane basenami: północny - obejmujący dolinę na wschód od Sztabina, środkowy - od Sztabina do Osowca i trzeci, południowy - od Osowca do ujścia Biebrzy do Narwi. Baseny rozdzielone są przewężeniami doliny o szerokości ok. 1 km. Obszar obejmuje także Basen Wizny. Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane

wodami rzecznymi lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzecznymi mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagienne olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi.

Torfowiska doliny Biebrzy są największym, prawie nie zmienionym kompleksem torfowisk dolinowych w Europie Środkowej i Zachodniej. Koryto rzeki Biebrzy z licznymi meandrami i starorzeczami w różnym stadium zarastania ma naturalny charakter. Rezultatem naturalnego charakteru rzeki są rozległe, coroczne zalewy. Długo utrzymujące się zalewy, jak też zasilanie wodami podziemnymi sprawia, że duże obszary torfowisk objęte są czynnym procesem torfotwórczym, a zbiorowiska torfowiskowe ciągną się kilometrami. Z powodu silnego uwilgotnienia, a tym samym trudnego dostępu, były one przez stulecia użytkowane w sposób bardzo ekstensywny.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	*Skarb Państwa*	29005,70	*19,35*
	Własność komunalna	104,16	*0,07*
	Własność prywatna	13087,56	*8,73*
	Inne	676,30	*0,45*
Grunty orne		22062,46	14,72
Łąki trwałe		37558,02	25,05
Pastwiska trwałe		11851,29	7,90
Sady		49,72	0,03
Grunty pod stawami		b.d	b.d
Nieużytki		28293,13	18,87
Wody stojące		30,50	0,02
Wody płynące		2101,45	1,40
Grunty zabudowane		244,18	0,16
Inne		4862,71	3,24

Powierzchnia obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska wg danych bazy danych GIS 149 927,18 ha.

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków*	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE (w ha)	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu	Programy rolno-środowiskowe**
Lasy		16 978,80	Dopłaty bezpośrednie	58 208,57
		13 311,88	ONW	
Sady		28,44	Dopłaty bezpośrednie	
		21,01	ONW	
Trwałe użytki zielone		25 069,18	Dopłaty bezpośrednie	
		19 535,58	ONW	
Wody		559,85	Dopłaty bezpośrednie	
		416,42	ONW	
Tereny zadrzewione lub zakrzewione		380,61	Dopłaty bezpośrednie	
		296,46	ONW	
Inne		24 956,19	Dopłaty bezpośrednie	
		19 013,80	ONW	

* - dane dotyczące typów użytków wg ewidencji gruntów

** Powierzchnia wdrażania programów rolno-środowiskowych:

Numer pakietu i wariantu	**Nazwa wariantu**	**Powierzchnia**
1 Wariant 1.1	Zrównoważony system gospodarowania	1 190,85
2 Wariant 2.1	Uprawy rolnicze z certyfikatem zgodności	1 015,63
2 Wariant 2.10	Uprawy rolnicze w okresie przestawiania	6,38
2 Wariant 2.11 Wariant 2.11.1	Trwałe użytki zielone z certyfikatem zgodności	28,20
2 Wariant 2.2	Trwałe użytki zielone w okresie przestawiania	326,39
2 Wariant 2.3	Uprawy warzywne z certyfikatem zgodności	13 845,77

2 Wariant 2.4	Uprawy warzywne w okresie przestawiania	410,26
2 Wariant 2.5	Uprawy sadownicze i jagodowe z certyfikatem zgodności	33,28
2 Wariant 2.6	Uprawy sadownicze i jagodowe w okresie przestawiania	7,42
2 Wariant 2.9	Pozostałe uprawy sadownicze i jagodowe z certyfikatem zgodności	5,17
3 Wariant 3.1 Wariant 3.1.1	Ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach	0,64
3 Wariant 3.1 Wariant 3.1.2		12 180,88
4 Wariant 4.1	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	0,78
5 Wariant 5.1	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków	26 308,43
5 Wariant 5.10	Mechowiska	37,50
5 Wariant 5.2	Szuwary wielkoturzycowe	377,18
5 Wariant 5.3	Łąki trzęślicowe i selernicowe	229,84
5 Wariant 5.4	Murawy ciepłolubne	589,92
5 Wariant 5.5	Półnaturalne łąki wilgotne	7,40
5 Wariant 5.6	Półnaturalne łąki świeże	516,72
5 Wariant 5.7	Użytki przyrodnicze	9,76
6 Wariant 6.4	Sady tradycyjne	1,34
8 Wariant 8.2 Wariant 8.2.1	Międzyplon ozimy	460,35
8 Wariant 8.3 Wariant 8.3.1	Międzyplon ścierniskowy	618,48
		58 208,57

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1	2	3	4	5
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Augustów, 1999 r.	Gmina Augustów	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bargłów Kościelny. Uchwała Nr II/16/06 Rady Gminy Bargłów Kościelny z dnia 21 grudnia 2006 r.	Gmina Bargłów Kościelny	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Bargłów Kościelny, w Gminie Bargłów Kościelny. Uchwała nr V/41/07 Rady Gminy Bargłów z dnia 20 lipca 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 190, poz. 1929)	Gmina Bargłów Kościelny	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów letniskowych we wsi Dreństwo, gm. Bargłów Kościelny. Uchwała nr III/31/98 Rady Gminy Bargłów z dnia 30 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 6, poz. 58)	Gmina Bargłów Kościelny	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Dreństwo, gm. Bargłów Kościelny. Uchwała nr III/32/98 Rady Gminy Bargłów z dnia 30 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 6, poz. 59)	Gmina Bargłów Kościelny	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Barszcze-Dreństwo, gm. Bargłów Kościelny. Uchwała nr III/30/98 Rady Gminy Bargłów z dnia 30 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 6, poz. 57)	Gmina Bargłów Kościelny	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dąbrowa Białostocka. Uchwała Nr XXXVIII/206/98 Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej z dnia 18 czerwca 1998 r.	Gmina Dąbrowa Białostocka	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Goniądz. Uchwała Rady Miejskiej w Goniądzu Nr 94/XIX/2000 z dnia 30 marca 2000 r.	Gmina Goniądz	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Goniądz. Uchwała Rady Miejskiej w Goniądzu Nr XIX/75/04 z dnia 28 kwietnia 2004 r. wraz z zm. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 64, poz. 1089)	Gmina Goniądz	Brak	Brak	Nie dotyczy

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Goniądz. Uchwała Rady Miejskiej w Goniądzu Nr XIII/60/03 z dnia 21 grudnia 2003 r. wraz z zm. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 2, poz. 39)	Gmina Goniądz	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grajewo. Uchwała Nr 179/XXXV/09 Rady Gminy Grajewo z dnia 28 października 2009 r. , zm. Uchwałą Nr 105/XIX/12 Rady Gminy Grajewo z dnia 30 października 2012 r.	Gmina Grajewo	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jaświły. Uchwała Nr XV/69/08 Rady Gminy Jaświły z dnia 27 czerwca 2008 r.	Gmina Jaświły	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Jaświły. Uchwała Nr XVIII/86/08 Rady Gminy Jaświły z dnia 4 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 289, poz. 2899)	Gmina Jaświły	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Jedwabne. Uchwała Nr VIII/57/03 Rady Miejskiej w Jedwabnem z dnia 16 lipca 2003 r.	Gmina Jedwabne	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lipsk nad Biebrzą. 2001 r.	Gmina Lipsk	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gminy Mońki. Uchwała Nr XXIV/199/12 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 30 października 2012 r.	Gmina Mońki	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki. Uchwała Nr IX/64/03 Rady Miejskiej w Mońkach (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr. 122, poz. 2247)	Gmina Mońki	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radziłów. Uchwała Nr XVII/78/2000 Rady Gminy Radziłów z dnia 24 lutego 2000 r.	Gmina Radziłów	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Radziłów. Uchwała Nr XXXVIII/189/02 Rady Gminy Radziłów z dnia 30 sierpnia 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 59, poz. 1328)	Gmina Radziłów	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Rajgród. Uchwała Nr XXVII/176/09 Rady Miejskiej w Rajgrodzie z dnia 31 sierpnia 2009 r.	Gmina Rajgród	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów wsi: Czarna Wieś, Pieńczykowo, Woźnawieś i w mieście Rajgrodzie. Uchwała Nr VIII/53/03 Rady Miejskiej w Rajgrodzie z dnia 14 sierpnia 2003 r.	Gmina Rajgród	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Suchowola. Uchwała Nr XV/77/99 Rady Miejskiej w Suchowoli z dnia 29 grudnia 1999 r.	Gmina Suchowola	Brak	Brak	Nie dotyczy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sztabin. Uchwała Nr XVI/156/04 Rady Gminy Sztabin z dnia 29 grudnia 2004 r.	Gmina Sztabin	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Sztabin. Uchwała Nr VI/91/2003 Rady Gminy Sztabin z dnia 29 lipca 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 88, poz. 1707)	Gmina Sztabin	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzcianne. Uchwała Nr 56/XIII/2000 Rady Gminy Trzcianne z dnia 24 lutego 200 r.	Gmina Trzcianne	Brak	Brak	Nie dotyczy
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Trzcianne. Uchwała Nr 48/IX/03 Rady Gminy Trzcianne z dnia 21 sierpnia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr. 88, poz. 1722)	Gmina Trzcianne	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Tykocin. Uchwała Nr XIV/131/2000 Rady Miejskiej Tykocin z dnia 29 września 2000 r.	Gmina Tykocin	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wizna. Uchwała Nr IV/23/02 Rady Gminy Wizna z dnia 30 grudnia 2002 r.	Gmina Wizna	Brak	Brak	Nie dotyczy
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zawady. Uchwała Rady Gminy Zawady Nr XXX/138/02 z dnia 30 stycznia 2002 r.	Gmina Zawady	Brak	Brak	Nie dotyczy
Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Augustów okres 01.01.2005 – 31.12.2014	Nadleśnictwo Augustów	Brak	Brak	Nie dotyczy
Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czarna Białostocka na okres 01.01.2006 – 31.12.2015	Nadleśnictwo Czarna Białostocka	Brak	Brak	Nie dotyczy
Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Knyszyn na okres 01.01.2008 – 31.12.2017	Nadleśnictwo Knyszyn	Brak	Brak	Nie dotyczy
Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łomża na okres 01.01.2010 – 31.12.2019	Nadleśnictwo Łomża	Brak	Brak	Nie dotyczy
Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Płaska na okres 01.01.2005 – 31.12.2014	Nadleśnictwo Płaska	Brak	Brak	Nie dotyczy
Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Rajgród na okres 01.01.2010 – 31.12.2019	Nadleśnictwo Rajgród	Brak	Brak	Nie dotyczy

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

2.6.1 Przedmioty ochrony – część tabelaryczna

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanow333isk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	A021 **bąk** ***Botaurus stellaris***	**B**		65 samców		Bardzo dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
2.	A022 **bączek** ***Ixobrychus minutus***	**C**		7-10 par		Dostateczny	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
3.	A030 **bocian czarny** ***Ciconia nigra***	**B**		12-17 par		Dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
4.	A031 **bocian biały** ***Ciconia ciconia***	**B**		490 par		Bardzo dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
5.	A072 **trzmielojad** ***Pernis apivorus***	**B**		12-35		Dostateczny	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
6.	A075 **bielik** ***Haliaeetus albicilla***	**B**		12		Dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
7.	A081 **błotniak stawowy** ***Circus aeruginosus***	**B**		77 (49-104) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
8.	A082 **błotniak zbożowy** ***Circus cyaneus***	**D**		0		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
9.	A084 **błotniak łąkowy** ***Circus pygargus***	**B**		23 (4-42) pary		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
10.	A089 **orlik krzykliwy** ***Aquila pomarina***	**B**		c.n. 24 pary		Dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
11.	A090 **orlik grubodzioby** ***Aquila Langa***	**B**		13-18 par		Dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
12.	A119 **kropiatka** ***Porzana***	**A**		1948 (164-3039)		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna

	porzana			samców			w 2012 i 2013 roku.
13.	A120 **zielonka** ***Porzana parva***	**B**		10-41 (10-86) samców		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
14.	A122 **derkacz** ***Crex crex***	**A**		437 (278-516)		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
15.	A127 **żuraw** ***Grus grus***	**B**		251 (214-287)		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
16.	A153 **kszyk** ***Gallinago gallinago***	**B**		501-1000		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
17.	A154 **dubelt** ***Gallinago media***	**A**		155-186 samców		Bardzo dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
18.	A156 **rycyk** ***Limosa limosa***	**C**		220-530 par		Brak danych	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
19.	A160 **kulik wielki** ***Numenius arquata***	**B**		70-290 par		Brak danych	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
20.	A162 **krwawodziób** ***Tringa totanus***	**C**		480-680 par		Brak danych	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
21.	A193 **rybitwa rzeczna** ***Sterna hirundo***	**C**		5-25 par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
22.	A196 **rybitwa białowąsa** ***Chlidonias hybrida***	**B**		45-100 par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
23.	A197 **rybitwa czarna** ***Chlidonias niger***	**A**		25-35 par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
24.	A198 **rybitwa białoskrzydła** ***Chlidonias leucopterus***	**A**		300-500 par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
25.	A215 **puchacz** ***Bubo bubo***	**B**		20-27 par		Dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
26.	A222 **usztka błotna** ***Asio flammeus***	**B**		0-7 par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
27.	A224 **lelek** ***Caprimulgus***	**B**		183 (124-242)		Dostateczny	Inwentaryzacja ornitologiczna

	europaeus			par			w 2012 roku.
28.	A234 **dzięcioł zielonosiwy** ***Picus canus***	**B**		23 (6-48) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
29.	A236 **dzięcioł czarny** ***Dryocopus martius***	**D**		130 (101-158) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
30.	A238 **dzięcioł średni** ***Dendrocopos medius***	**B**		237 (77-397) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
31.	A239 **dzięcioł białogrzbiety** ***Dendrocopos leucotos***	**B**		70 (41-100) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
32.	A246 **lerka** ***Lullula arborea***	**D**		153 (95-211) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 roku.
33.	A272 **podróżniczek** ***Luscinia svecica***	**C**		51-100		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2013 roku.
34.	A294 **wodniczka** ***Acrocephalus paludicola***	**A**		2594 samców		Bardzo dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy
35.	A320 **muchołówka mała** ***Ficedula parva***	**D**		54 (9-98) par		Dobry	Inwentaryzacja ornitologiczna w 2012 i 2013 roku.
36.	A107 **cietrzew** ***Tetrao tetrix***	**B**		51 samców		Dobry	Dane przekazane przez Biebrzański Park Narodowy

2.6.2. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru – część opisowa

A021 **bąk *Botaurus stellaris***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 69-81 cm, rozpiętość skrzydeł (RS) 100-130cm. Duża płowobrązowa czapla, krępa i przysadzista z grubszą szyją zwykle wtuloną w ramiona. Lata dość niechętnie. Podczas lotu charakterystyczne szerokie skrzydła, „gruby" przód i „wleczone" nogi; z daleka zdaje się cały rudobrązowy (może przypominać myszołowa lub sowę). Ukrywa się wśród trzcin, jego obecność zwykle zdradza charakterystyczny głos, zaniepokojony przyjmuje postawę maskującą z wyciągniętym ku górze dziobem. Bąk zasiedla całą niżową Polskę, wyraźnie unikając obszarów górskich [Dombrowski 2001]. Najliczniej gniazduje w strefie pojezierzy, a w szczególności w Wielkopolsce i na Mazurach [Kupczyk 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Obecnie krajowa populacja tego gatunku szacowana jest na 4100–4800 samców, [Dombrowski 2004, Chylarecki i Sikora 2007]. W Polsce bąk posiada wysoki status ochronny i został wpisany do pierwszej i drugiej edycji Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt [Lewartowski i Pugacewicz 1992, Dombrowski 2001]. Przylot bąków na lęgowiska jest rozciągnięty w czasie i trwa od marca do początku maja [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Pomiędzy sezonami występują duże różnice, które w dużej mierze uzależnione są od warunków pogodowych, m.in. temperatur oraz terminów ustąpienia pokrywy lodowej na zbiornikach wodnych [Polak i Kasprzykowski 2010]. Odlot tego gatunku trwa od sierpnia do listopada [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Wraz z ocieplaniem się klimatu narasta zjawisko regularnego zimowania bąka w Polsce. W Polsce najważniejszymi środowiskami lęgowymi bąka są: litoral jezior eutroficznych oraz szuwary

zlokalizowane w podmokłych dolinach rzecznych, natomiast w regionach pozbawionych jezior, głównym biotopem dla tego gatunku są stawy rybne. Kluczowymi wymaganiami gniazdowymi tego gatunku jest gęsta i wysoka roślinność, pozwalająca skutecznie ukryć gniazdo, oraz obecność wody w miejscu lęgowym, która jest zarówno barierą dla drapieżników, jak i miejscem, gdzie bąki zdobywają pokarm [Polak i Krogulec 2006].

Fot. Widok siedliska lęgowego bąka

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, duże wahania poziomu wody, intensywna turystyka, wędkarstwo.

A022 **bączek *Ixobrychus minutus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 33-38 cm, RS 49-58 cm. Bardzo mała czapla. W locie charakterystyczne szybkie, nierówne uderzenia skrzydłami oraz wyróżniające go kremowe plamy na skrzydłach u dorosłych osobników, mniej zarysowane u młodych. Dorosły ♂ ciemię i wierzch ciała czarne; plama na skrzydle płowobiała, wyraźna, kontrastowa. Dorosła ♀: partie czarne u ♂ są brązowe; plama na skrzydle płowobrązowa, niekreskowana, ale mniej kontrastowa. Bączek jest bardzo nielicznym ptakiem lęgowym występującym w Polsce niżowej. Rozmieszczony jest nierównomiernie — najbardziej rozpowszechniony w zachodniej i południowej części kraju (w Wielkopolsce, na Górnym Śląsku i w Małopolsce) — natomiast na północy jest skrajnie nieliczny [Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Kupczyk i Cempulik 2007, Betleja 2009]. Liczebność gatunku szacowana jest na 700–800 par. Charakterystyczne są dla niego także krótkoterminowe znaczne fluktuacje liczebności [Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Kupczyk i Cempulik 2007]. Przelot wiosenny trwa od początku kwietnia do końca maja. Składanie jaj rozpoczyna się przeważnie w drugiej połowie maja i w czerwcu. Przelot jesienny obejmuje okres od drugiej dekady sierpnia do końca września, a ostatnie osobniki notowano jeszcze w końcu października [Tomiałojć i Stawarczyk 2003,Dombrowski 2004, Betleja 2009]. Bączek zasiedla różne typy zbiorników wodnych, zarówno naturalnych, jak i antropogenicznych.

Odpowiednie są dla niego obiekty płytkie z dobrze rozwiniętą roślinnością — trzcinowiskami, szuwarami pałki wąskolistnej lub szerokolistnej, zaroślami łęgowymi, zaroślami krzewiastych wierzb.

Gniazda umieszcza w trzcinach, szuwarach pałki lub na krzewach do 2 m nad lustrem wody lub lądem [Cempulik 1994, Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Dombrowski 2004, Kupczyk i Cempulik 2007, Nieoczym 2007, Betleja 2009]. Żywi się rybami, żabami, owadami.

Fot. Widok siedliska lęgowego bączka

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: wzmożony ruch turystyczny na rzekach, wędkarstwo, usuwanie krzewów i drzew wzdłuż cieków wodnych.

A030 **bocian czarny *Ciconia nigra***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 90-105 cm, RS 173-205 cm. Z bliska łatwo odróżnialny po czarnej głowie, szyi, piersi, z metalicznym zielonym lub fioletowym połyskiem. W locie należy zwrócić uwagę, ze spód skrzydeł ma białe trójkąty na podbarkówkach. Dorosłe osobniki dziób i nogi czerwone, juwenalne dziób i nogi mają szarozielone. Żywi się głównie płazami, owadami. Bocian czarny jest szeroko rozpowszechnionym ptakiem lęgowym na terenie całego kraju, od nizin po

obszary górskie, gdzie gnieździ się do wysokości 1000–1200 m n.p.m.

Liczebność w Polsce szacowana jest aktualnie na 1400–1600 par [Zieliński i in. 2011a]. Najniższy stan liczebności populacji lęgowej bociana czarnego, po silnym regresie trwającym od XIX wieku, obserwowano w Polsce w latach 20. XX w. Od tamtego czasu obserwuje się systematyczny wzrost liczby gniazdujących par [Czuchnowski i Profus 2009, Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Obecnie co najmniej 1% populacji (≥ 14 par) występuje w następujących obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 [Wilk i in. 2010, uaktualnione i zmienione].

Z zimowisk bociany czarne powracają na przełomie kwietnia i marca, jednakże pierwsze osobniki przylatują już na początku drugiej dekady marca [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Okres lęgowy jest dość znacznie rozciągnięty w czasie. Najwcześniejsze lęgi w północno-wschodniej Polsce stwierdzono w końcu marca, najpóźniejsze natomiast między 15 a 20 maja [Pugacewicz 1994]. Siedliskiem optymalnym są zwarte, rozległe, stare lasy liściaste i mieszane w pobliżu obfitujących w pokarm rzek, strumieni, stawów rybnych, starorzeczy, oczek wodnych, podmokłych łąk, bagien i rozlewisk. Ważną rolę odgrywa obecność odpowiednich drzew gniazdowych, tj. szczególnie starych, ponad, stuletnich dębów i sosen na nizinach oraz jodeł i bukóww górach [Pugacewicz 1994, Treinys i in. 2009, Zieliński i in. 2011b].

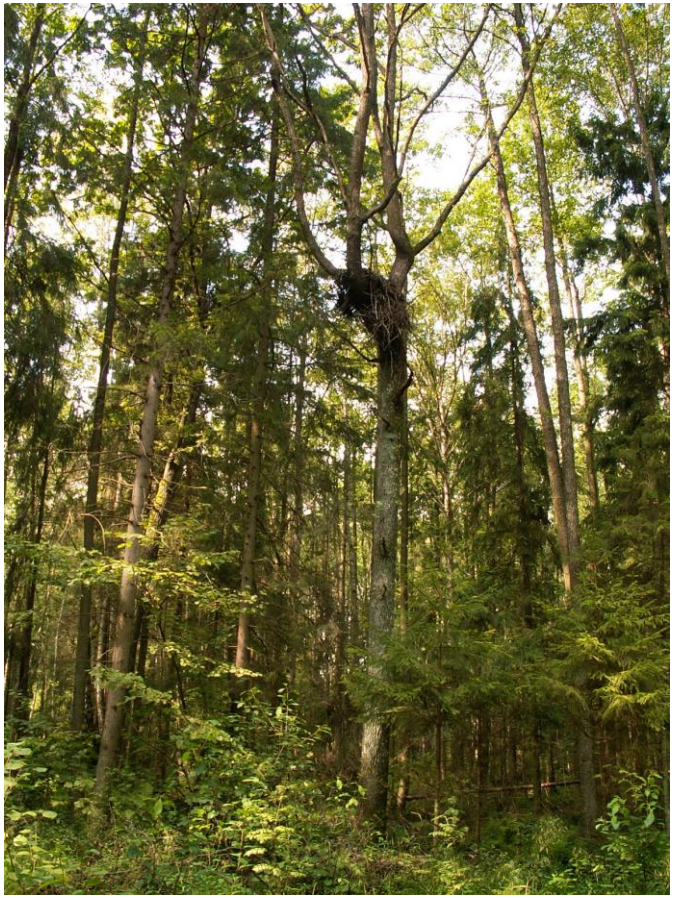

Fot. Widok siedliska lęgowego bociana czarnego *Fot. K. Henel*

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), intensywna gospodarka leśna, drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie podmokłych łąk i śródleśnych polan.

A031 **bocian biały *Ciconia ciconia***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 95-110 cm, RS 180-218 cm. Bardzo duży, z długą szyją i długimi nogami. Czarno biały z czerwonym dziobem i czerwonymi nogami. Nie do pomylenia, gdy jest widziany na ziemi. W locie trzyma szyję wyciągniętą, ma wystające nogi i krąży w mało zsynchronizowany sposób.

Gniazduje na otwartych terenach rolnych z dostępem do bogatych dolin rzecznych, mokradeł i terenów zalewowych. Ostoja w wschodzie Europy. Zimuje a Afryce tropikalnej. Z zimowiska ptaki powracają w ostatnich dniach marca lub w kwietniu. Tuż po przylocie poprawiają swoje stare gniazda lub przystępują do budowy nowych. Dojrzałość płciową osiągają w wieku 3-5 lat i wówczas po raz pierwszy przystępują do lęgu. Pierwsze jaja składają na ogół w drugiej dekadzie kwietnia. Żywi się żabami, owadami, także wężami, pisklętami.

Fot. Bocian biały – widok nietypowego miejsca lęgowego i środowiska żerowania

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne rolnictwo, zarastanie łąk i nieużytków.

A072 **trzmielojad *Pernis apivorus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 52-59 cm, RS 113- 135 cm. Nieco dłuższy i bardziej długoskrzydły od myszołowa. Z mniejszej odległości widać smuklejszą szyję, głowa w locie trzymana do przodu jak u kukułki; ogon dość długi, mniej więcej dorównuje szerokości skrzydła, boki lekko wypukłe a rogi zaokrąglone; w ślizgu widziane od przodu skrzydła łagodnie wygięte do dołu; lot aktywny z wolniejszymi, miększymi uderzeniami skrzydeł. Ubarwienie zmienne, w tym odmiany ciemna, pośrednia, jasna i rdzawa, zarówno u dorosłych ptaków jak i u młodych. Dla obu kategorii wiekowych wspólna jest obecność prostokątnej bądź owalnej, ciemnej plamy nadgarstkowej. Trzmielojad występuje w całym kraju, przeważnie jako gatunek bardzo nielicznie lub nielicznie lęgowy. Aktualna liczebność szacowana jest na 2000–4000 [Chylarecki i Sikora 2007] lub 3000–5000 par lęgowych [Neubauer i in. 2011]. Co najmniej 1% krajowej populacji (30 par) gniazduje w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 [Wilk i in. 2010, uaktualnione i zmienione]. Najwyższe zagęszczenia trzmielojada stwierdzono w Lasach Strzeleckich — 3,0–3,7 p/10 km2 [Matusiak i in. 2002]. Gatunek wędrowny. Pierwsze osobniki przylatują do Polski na przełomie kwietnia i maja, wyjątkowo wcześniej [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Rozpoczynanie lęgów ma miejsce od trzeciej dekady maja do połowy czerwca. Wysiadywanie trwa 30-37 dni. Młode przebywają w gnieździe ok. 35–40 dni [Lontkowski 2009]. Odlot trwa do końca sierpnia do października, większość ptaków opuszcza nasz kraj do połowy września.

Trzmielojad gnieździ się głównie w dużych kompleksach leśnych, na obszarach przylegających do terenów otwartych. Rzadziej występuje w śródpolnych niewielkich lasach. Preferuje lasy liściaste i mieszane oraz bory mieszane. W północno-wschodniej Polsce gniazda często lokowane są na świerkach..

Fot. Trzmielojad – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: zalesianie śródleśnych łąk, polan oraz nieużytków w pobliżu kompleksów leśnych, intensywna gospodarka leśna.

A075 **bielik *Haliaeetus albicilla***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 76-92cm, RS 190- 240 cm. Bardzo duży, z długimi, szerokimi skrzydłami o bardzo „palczastej dłoni". Dość krótki, tępy, klinowaty ogon i długa szyja oraz masywny dziób nadają charakterystyczną sylwetkę w locie. Od przodu skrzydła ma płaskie lub nieco wygięte (przedramię podniesione, dłoń opuszczona) Lot aktywny z długimi seriami spokojnych, dość płytkich uderzeń, od czasu do czasu przerywany krótkim ślizgiem; charakterystyczne są nagłe niewielkie zmiany pułapu lotu. Może długo krążyć na znacznej wysokości. Dorosły ptak jest brązowy z jaśniejszymi, żółtobrązowymi głową i nogami. Dziób żółty. Ogon śnieżnobiały lub biały z brązowymi plamami u nasady i przy końcu.

Bielik jest nielicznym gatunkiem lęgowym, który od połowy lat 80. XX wieku wykazuje wyraźny i bardzo dynamiczny wzrost liczebności [Mizera 1999, Zawadzka i in. 2009]. W 2010 r. szacunek uzyskany poprzez ekstrapolację liczeń na wybranych losowo powierzchniach próbnych w ramach Monitoringu Ptaków Polski (Państwowy Monitoring Środowiska) wykazał 1450 par, natomiast w 2012 r. nawet 1760 par (http://monitoringptakow.gios.gov.pl/app/trendy). Obecnie bielik występuje niemal w całym kraju. Największe zagęszczenia i liczebności osiąga na zachodzie i północy kraju, a kolonizuje centrum. Największy przyrost liczby nowych par lęgowych odnotowano w województwie łódzkim [Anderwald i in. 2007, Anderwald i Przybyliński 2011] Okres lęgowy, zależnie od panujących warunków pogodowych, jest bardzo długi — od końca stycznia/początku lutego do końca czerwca/połowy lipca. Jaja (1–3) składane są zwykle od drugiej dekady lutego do trzeciej dekady marca. [Anderwald — mat. niepubl.].Siedliska lęgowe bielika to zwykle rozległe stare lasy sosnowe, bukowe i łęgi nadrzeczne, najczęściej w wieku 90–120 lat [Mizera 1999]. Bieliki mogą jednak gnieździć się we wszystkich typach lasów. Warunkiem jest obecność starych drzew z rozłożystymi koronami zdolnymi utrzymać duże gniazdo, osiągające czasami wagę do 1 tony. W dużych kompleksach leśnych gniazda umieszczane są w najstarszych, luźnych drzewostanach. W Polsce bieliki budują gniazda na co najmniej 15 gatunkach drzew. Gatunkiem gniazdowym najczęściej wykorzystywanym jest sosna zwyczajna (w skali kraju 70% gniazd), a następnie buk (9% gniazd) [Zawadzka i in. 2009].

Fot. Bielik *Haliaeetus albicilla*

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), intensywna gospodarka leśna.

A081 **błotniak stawowy *Circus aeruginosus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 43- 55 cm, RS 115- 140 cm. Największy błotniak, nieco większy od myszołowa, o smuklejszym tułowiu, węższych skrzydłach i dłuższym ogonie. Szybuje ze skrzydłami uniesionymi w płytkie V, w locie ślizgowym przedramię uniesione, a dłoń bardziej pozioma.

♂: kontrastowo czarne końce skrzydeł, jednolocie jasny sinoszary ogon, głowa i pierś jasne, żółtobiałe, wierzch skrzydła trój- lub czterobarwny.♀: ciemnobrązowa z kremowobiałym ciemieniem, gardłem i przodem skrzydła. Często jasna plama na piersi.

Najliczniejszy jest na zachodzie, północy i północnym wschodzie kraju. Aktualna liczebność szacowana jest na 4300–7700 par lęgowych [Kuczyński i Chylarecki 2012]. W ostatnim 30-leciu odnotowano wyraźny wzrost liczebności błotniaka stawowego w kraju [Buczek 2007]. Nowsze dane wskazują na istotny spadek liczebności w wielu regionach: w Dolinie Dolnej Noteci o ponad 30% [Wylegała 2003, Wylegała i in. 2012]. Gatunek wędrowny. Pierwsze osobniki przylatują do Polski na początku marca. Sporadycznie pojedyncze ptaki zimują podczas łagodniejszych zim [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Rozpoczynanie lęgów ma miejsce od połowy kwietnia, a szczyt przypada na koniec kwietnia. Możliwe jest w niektórych latach przesunięcie tego terminu na początek maja. Wysiadywanie rozpoczyna się po złożeniu pierwszego jaja i trwa przeciętnie 33 dni [Buczek i Keller 1994].

Błotniak stawowy występuje na obszarach bogatych w trzcinowiska i szuwary wokół zbiorników wodnych oraz na torfowiskach zarastających trzcinami i zaroślami wierzbowymi. Gniazduje głównie w łanach trzcin, w szuwarach pałkowych i oczeretowych, porastających jeziora, zbiorniki retencyjne, stawy rybne, zalewy nadmorskie, starorzecza i śródpolne oczkach wodne. Na torfowiskach błotniak stawowy lęgnie się w łanach kłoci wiechowatej i szuwarach wielkoturzycowych. Błotniaki stawowe żerują najchętniej na rozległych terenach łąkowych oraz penetrują uprawy rolne (zboża i okopowe). Występowaniu tego gatunku sprzyja mozaikowość siedlisk w zróżnicowanym krajobrazie otwartym [Buczek 2007].

Fot. błotniak stawowy – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywna gospodarka zarówno na łąkach i pastwiskach jak i na polach uprawnych, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie przesuszonych łąk i torfowisk przez zarośla wierzbowe i drzewa, znaczny wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka).

A082 **błotniak zbożowy *Circus cyaneus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 45- 55 cm, RS 97- 118 cm. Długie skrzydła i ogon, niski lot ze skrzydłami uniesionymi w płaskie V podczas szybowania. Odróżnialny od błotniaka stawowego po ubarwieniu, lżejszej budowie i lżejszym locie .♂: końce skrzydeł czarne, spód ciała biały z wyraźnie odcinającymi się sinoszarymi głową i piersią, ciemnawy tylny brzeg spodu skrzydła, wierzch ciała sinoszary z białymi pokrywami nadoponowymi. ♀: wierzch brązowy z białymi pokrywami nadoponowymi; spód ciała płowobiały, brązowo kreskowany.

Fot. Widok potencjalnego siedliska lęgowego błotnika zbożowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U2

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywna gospodarka zarówno na łąkach i pastwiskach jak i na polach uprawnych, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych.

A084 **błotniak łąkowy *Circus pygargus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 39- 50 cm, RS 96- 116 cm. Bardzo długie i wąskie skrzydła, smukły tułów i wąski, długi ogon. Lot sprężysty i przypominający rybitwę, zwłaszcza ♂. W Europie ♂ przypomina błotniaka zbożowego ale różni się pokrojem, lotem i czarnymi paskami drugorzędowymi (jeden z wierzchu, dwa od spodu), rozleglejszą czernią na końcach skrzydeł, ciemniejszym grzbietem i nasadą skrzydła.♀: najlepiej odróżniana od błotniaka zbożowego po sylwetce.

Błotniak łąkowy jest bardzo nielicznym, lokalnie nielicznym ptakiem lęgowym niżu Polski [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Występuje nierównomiernie, najliczniej w centrum i na wschodzie kraju, zwłaszcza na Podlasiu (450–500 par) [Pugacewicz 1997a, 1997b]. W świetle danych MPD (Monitoring Ptaków Drapieżnych realizowanego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska) z lat 2007–2009 liczebność krajowej populacji oceniono na 3300–3550 par przy rozpowszechnieniu obejmującym 33% powierzchni kraju [Cenian 2009]. Analiza danych MPPL (Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych) dała zbliżone wartości — ok. 3200 par [1890–5390, Kuczyński i Chylarecki 2012]. Błotniak łąkowy jest migrantem dalekodystansowym. Z zimowisk, położonych w strefie Sahelu w środkowej Afryce, powraca na przełomie kwietnia i maja. Pierwsze ptaki (głównie samce) są obserwowane już w drugiej, a sporadycznie nawet w pierwszej dekadzie kwietnia. Lęgowiska opuszcza w sierpniu, rzadziej we wrześniu. W warunkach krajowych należy przyjąć, iż sezon lęgowy błotniaka łąkowego obejmuje okres od połowy kwietnia do końca sierpnia. Błotniak łąkowy jest związany z terenami otwartymi. Wykorzystuje różne typy siedlisk, zarówno podmokłe, jak również suche uprawy rolne. Gniazda na polach są zlokalizowane w uprawach zbóż ozimych (głównie pszenżyta, żyta, pszenicy, rzadziej jęczmienia) oraz rzepaku.

Fot. Błotniak łąkowy – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U2

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne koszenie łąk i pastwisk, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, intensywne monokulturowe (kukurydza) rolnictwo.

A089 **orlik krzykliwy *Aquila pomarina***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 55-65 cm, RS 143- 168 cm. Średniej wielkości, ciemny i krępy orzeł. Skrzydła równej szerokości, końce bardzo „palczaste", dłoń mniej rozłożysta. Ogon zaokrąglony, długość ogona 2/3 do ¾ szerokości skrzydła. W locie skrzydła lekko zgięte w nadgarstku, a lotki I rzędu opuszczone, zwłaszcza w ślizgu. Głowa i szyja jak myszołowa, dziób mały jak na orła. Nozdrza okrągłe (typowe dla orlików). Najlepiej odróżniany po ubarwieniu: ciemnobrązowy z kontrastowo jaśniejszymi głową/szyją i pokrywami naskrzydłowymi, z wierzchu małe rozjaśnienia u nasady lotek I rzędu.

Orlik krzykliwy jest bardzo nielicznym, krajowym gatunkiem lęgowym, zasiedlającym niewiele ponad 20% powierzchni kraju [Rodziewicz i in. 2007]. Najliczniej orlik krzykliwy występuje na Warmii i Mazurach, gdzie może aktualnie gniazdować 40% krajowej populacji gatunku (ok. 1000 par). Reszta znaczących populacji: zachodniopomorska, karpacka, lubelska i podlaska liczą po około 300 par. Zagęszczenie populacji lęgowej w obrębie zwartego areału w Polsce kształtuje się przeważnie w przedziale od 1 do 5 par/100 km2 [Cenian i in. 2006, Cenian 2009]. Orlik krzykliwy spędza w Polsce niecałe 6 miesięcy w roku. W pierwszej i drugiej dekadzie września większość orlików rozpoczyna jesienną migrację na zimowiska, które znajdują się, aż w południowej Afryce. Do Polski orliki wracają w pierwszej i drugiej dekadzie kwietnia, choć pierwsze osobniki mogą pojawiać się już pod koniec marca. Za sezon lęgowy orlika krzykliwego należałoby uznać okres od początku kwietnia do końca września. Pisklęta opuszczają gniazda najczęściej na przełomie lipca i sierpnia, ale po tym okresie ptaki mogą jeszcze powracać do gniazda na karmienie.

Orlik krzykliwy gniazduje najczęściej w dojrzałych drzewostanach, często podmokłych i o urozmaiconym podszycie, przeważnie do kilkuset metrów w głąb lasu [Mirski 2009, Zub i in. 2010]. Na nizinach, w Polsce północno-wschodniej i całej północnej części zasięgu orlika krzykliwego wyraźnie preferowanym gatunkiem drzewa gniazdowego jest świerk [Mirski i in. 2013, Väli i in. 2004]. Żerowiskami orlika krzykliwego są najczęściej rozległe użytki zielone oraz mozaika łąk, pastwisk i upraw w krajobrazie rolniczym [Mirski 2009, Zub i in. 2010]. Żywi się gryzoniami, płazami i drobnymi ptakami.

Fot. Widok siedliska żerowania orlika krzykliwego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: wysoki wpływ antropopresji, gospodarka leśna, drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych.

A090 **orlik grubodzioby *Aquila clanga***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 59- 69 cm, RS 153-177 cm. Duży, ciemny, krępy orzeł. Sylwetka w locie bardzo podobna jak orlika krzykliwego; nieznacznie rozłożystsza dłoń i duże „palce". Dziób średnio duży. Nozdrza okrągłe. Ubarwienie ciemnobrązowe , od spodu zwykle pokrywami ciemniejszymi od lotek (odwrotnie niż u krzykliwego) i bez wyraźnie jaśniejszych pokryw naskrzydłowych. Rozjaśnienie u nasady lotek I rzędu od góry słabsze, tworzone głównie przez biały nasady stosin, i szersze, sięgające niemal tylnej krawędzi skrzydła. Głowa bardzo ciemna, z kontrastowymi żółtymi zajadami. Orlik grubodzioby jest skrajnie nielicznym gatunkiem lęgowym. Obecnie gnieździ się tylko w północno-wschodniej części kraju.

Wielkość krajowej populacji lęgowej utrzymuje się na poziomie ok. 20 par [Maciorowski i in. 2006].

Fot. Widok siedliska lęgowego orlika grubodziobego. *Fot. K. Henel*

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: wysoki wpływ antropopresji, drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, intensywna gospodarka leśna i gospodarka rolna, zła jakoś siedlisk zdobywania pokarmu wpływająca na zmniejszenie produkcji piskląt, drapieżnictwo.

A119 **kropiatka *Porzana porzana***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 19-22,5 cm. Wędrowny gatunek lęgowy, nieliczny. Trochę mniejsza od wodnika. Rozpoznawana po krótkim, prostym dziobie, zwykle płowych pokrywach podogonowych, zielonkawych nogach i w trzepotliwym locie, białym przednim brzegu skrzydła. Z bliska delikatne kropkowanie szyi, piersi i spodu ciała oraz żółtoszary dziób z czerwoną plamką u nasady. Zamieszkuje głównie grząskie turzycowiska i podmokłe kępiaste łąki. Trudno ją wypłoszyć do lotu, wymyka się niepostrzeżenie nawet wśród niskich turzyc. W Polsce rozmieszczona wyspowo.

Polską populację tego gatunku ocenia się na 2500–3500 samców [Tomiałojć & Stawarczyk 2003]

Fot. Kropiatka *Porzana porzana* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach, wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie podmokłych łąk, torfowisk i rozlewisk.

A120 **zielonka *Porzana parva***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 17- 19 cm. Mała, podobna do karliczki; różni się silną projekcją lotek, dość długim ogonem, u ad. czerwoną plamką u nasady dzioba, niemal zupełnym brakiem białego rysunku na wierzchu, oraz ograniczonym prążkowaniem tyłu boków. Dymorfizm płciowy (samiec) od spodu niebieskoszary ♀. Płowo szarobiała z niebieskoszarym cieniem na głowie.

Zielonka to bardzo nieliczny, lokalnie nieliczny lub skrajnie nieliczny, ptak lęgowy niżu [Tomiałojc i Stawarczyk 2003, Lontkowski 2007]. Gatunek ten występuje w znacznym rozproszeniu – najmniej rozpowszechniony jest na Pomorzu Środkowym, znacznych połaciach Ślaska, Kielecczyzny, Lubelszczyzny oraz Suwalszczyzny [Lontkowski 2007]. Preferuje szerokie, przybrzeżne pasy trzciny, pałki wąskolistnej lub turzycy na stawach, jeziorach i innych płytkich zbiornikach. Występowanie zielonki jest uzależnione od poziomu wody, zapewniającego nie tylko bezpieczeństwo lęgów, ale również odpowiednią bazę pokarmowa [Dombrowski 2004, Lontkowski 2007]. Zielonka odbywa często 2 lęgi w roku. Składanie jaj rozpoczyna się w drugiej dekadzie maja i trwa do końca czerwca [Cramp i Simmons 1980].

Fot. Widok siedliska lęgowego zielonki

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka).

A122 **derkacz** *Crex crex*

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 22-25 cm. Mniejszy od kuropatwy i dużo smuklejszy. Pokrojem przypomina wodnika, ale z krótkim , grubym dziobem. Upierzenie szarawo żółtobrązowe z sinoszarą brwią i szarymi bokami piersi (szary kolor mniej widoczny u ♀); wierzch ciała mocno ciemno polamkowany. W locie rzucają się w oczy rdzawo brązowe skrzydła i duże, dyndające nogi. Derkacz jest w Polsce nielicznym, a lokalnie średnio licznym ptakiem lęgowym, gniazdującym na obszarze całego kraju. Większe zagęszczenia osiąga na północy i wschodzie Polski. Lokalnie, w odpowiednich siedliskach, stwierdza się duże zagęszczenia tego gatunku. Na lęgowiskach, jako dalekodystansowy migrant, przebywa tylko 5 miesięcy (maj–wrzesień). Gatunek ten zasiedla otwarte i półotwarte tereny z żyznymi, podmokłymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami, turzycowiskami i ziołoroślami. Występuje w okolicach obfitujących w wodę, np.: w dolinach rzecznych, przy strumieniach, na bagnach, na łąkach ze stagnującą woda. Mniej chętnie zasiedla wilgotne, użyźnione łąki i pastwiska oraz uprawy zbóż i rzepaku. Niekiedy stwierdzany jest także w uprawach roślin okopowych, a także na zrębach i polanach śródleśnych, w uprawach leśnych oraz w sąsiedztwie zabudowań [Flade 1991, 1997; Juszczak i Olech 1997; Zieliński 2004].

Fot. Derkacz *Crex crex* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne użytkowanie łąk, osuszanie trenów podmokłych, melioracje rzek, kanałów, zarastanie wilgotnych łąk.

A127 **żuraw *Grus grus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 96-119 cm, RS 180-222 cm. Ogromny, z bardzo długimi nogami i długą szyją. Ubarwienie jasnopopielate, ale większość ptaków lęgowych ma rdzawobrązowy grzbiet. Głowa i górna część szui czarno białe, czerwona naga skóra z tyłu ciemienia. Wydłużone lotki III rzędu wyjątkowo bujne i nieuporządkowane wyglądają jak ogon strusia.

Światowa populacja żurawia obecnie około 590 000 dorosłych osobników, a jej zasięg wynosi 15 400 000 km2 (Metews i in. 2003). Z zimowisk pierwsze ptaki przylatują niekiedy już ok. 20 stycznia – w południowo-zachodniej części kraju [Konieczny 2004]. Większość ptaków przylatuje jednak znacznie później i ma to miejsce na przełomie lutego i marca [Pugacewicz 1999]. W Polsce głównymi ostojami żurawia były i są obfitujące w tereny podmokłe, bagna i wody obszary Warmii i Mazur, Pomorza, Północnego Podlasia, zachodniej Wielkopolski i niektóre fragmenty Dolnego Śląsk [Sokołowski 1972; Tomiałojć 1990; Tomiałojć, Stawarczyk 2003; Bobrowich i in. 2007]. Głównym miejscem gniazdowania są przede wszystkim śródleśne torfowiska, silnie podmokle doliny rzek oraz zarastające obrzeża zbiorników wodnych – stawów i jezior.

Fot. Żuraw *Grus grus* – widok środowiska żerowania i siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, intensywne rolnictwo i gospodarka leśna.

A153 kszyk *Gallinago gallinago*

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 23- 28 cm (w tym dziób ok. 7), RS 39- 45 cm. Średniej wielkości siewkowiec. Charakterystyczne połączenie nieproporcjonalnie długiego, prostego dzioba, dość pękatej, krótkonogiej, skulonej sylwetki oraz paskowanych głowy i tułowia. Poderwany zygzakuje, wydając charakterystyczny głos i ukazując wąski biały, tylny brzeg skrzydła, po czym wznosi się szybko po krętym torze. Upierzenie zasadniczo brązowe, z wyraziście paskowanymi głową i wierzchem ciała. Boki ciemno prążkowane, brzuch biały. Wszystkie szaty podobne.

Preferuje tereny podmokłe, np. łąki, rozlewiska, bagna, torfowiska. Wyprowadza dwa legi w roku od kwietnia od lipca. W Polsce nieliczny lub średnio liczny. Żywi się bezkręgowcami, mięczakami i owadami.

Fot. Kszyk *Gallinago gallinago* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne użytkowanie łąk, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie podmokłych łąk, torfowisk i rozlewisk.

A154 **dubelt *Gallinago media***

Ogólna charakterystyka gatunku. D 26- 30 cm (w tym dziób 6-7), RS 43- 50 cm. Nieco większy, bardziej, bardziej krępy i o krótszym dziobie niż kszyk, latający stabilniej, niżej i krócej. Na wierzchu skrzydła biało obrzeżone ciemne pole. U siedzącego białe końce pokryw skrzydłowych tworzą wyraźne linie, zaś spód jest cały prążkowany. Lęgowiska dubelta w Polsce położone sa przy południowo-zachodniej granicy europejskiego zasięgu gatunku [Kalas i in. 1997]. Dubelt gniazduje bardzo nielicznie we wschodniej połowie kraju, na Podlasiu i na Lubelszczyźnie, oraz skrajnie nielicznie w Wielkopolsce [Winiecki i in. 1997, Krupa i Winiecki 2000], w północnej części Mazowsza [Gorski i Nowakowski 1998, Kasprzykowski i Goławski 2000] i przypuszczalnie w dolinie Nidy [Polak i Wilniewczyc 2001]. W latach 90. XX w. krajowa populacja dubelta oceniono na 750–900 tokujących samców – najbardziej znaczace lęgowisko na Bagnach Biebrzańskich liczyło 400–480 samców, a w dolinie Narwi ok. 170 [Pugacewicz 2002]. Dubelt występuje najliczniej w rozległych dolinach średnich i małych rzek o charakterze nizinnym oraz na rozległych torfowiskach niskich poza dolinami rzecznymi, np. na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim [Buczek 2002, Pugacewicz 2002, P. Stachyra– materiały niepublikowane]. Pierwsze tokujące, pojedyncze dubelty obserwuje się już w pierwszej połowie kwietnia. Główny okres toków przypadał na maj i początek czerwca, z kulminacja od połowy do końca maja – na Podlasiu dubelty tokują jeszcze na początku czerwca [Dyrcz i in. 1972, Pugacewicz 2002].

Fot. Dubelt *Gallinago media* – widok tokowiska

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach, zarastanie tokowisk.

A156 **rycyk *Limosa limosa***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 37- 42 cm (w tym dziób 8-11 cm), RS 63-74 cm. W locie nie do pomylenia: szeroki biały pasek skrzydłowy, czarny pas na ogonie, kwadratowy biały kuper oraz jednakowo silna projekcja dzioba/głowy i ogona/nóg z obu końców tułowia, dając charakterystyczną wydłużoną sylwetkę. Dziób latem żółtawy lub pomarańczowo cielisty z ciemnym końcem. Rycyk jest obecnie w Polsce gatunkiem rzadkim, rozmieszczonym wyspowo. [Wylegała 2007]. Ostatnie oceny liczebności to 6500–7000 par [Tomiałojć i Stawarczyk 2003] lub 5000–6000 par [Sikora i Chylarecki 2010]. Zasadnicza część wiosennej wędrówki tego gatunku odbywa się od końca marca do końca kwietnia. Pierwsze ptaki mogą jednak pojawiać się już w pierwszej dekadzie marca. Lęgowiska opuszczane są zazwyczaj w czerwcu, choć po stracie lęgu (co zdarza się bardzo często) opuszczają terytorium już w maju. Polęgowe koncentracje rycyków obserwowane są już od połowy czerwca (głównie na zbiornikach retencyjnych oraz stawach rybnych), a regularny przelot jesienny odbywa się głównie w lipcu i sierpniu. Pojedyncze osobniki obserwowane są do października [Tomiałojć i Stawarczyk 2003].

Optymalne siedliska tego gatunku to rozległe, podmokłe łąki kośne lub pastwiska położone w okresowo zalewanych dolinach dużych i średniej wielkości rzek. Preferuje obszary, gdzie występuje mozaika płytko zalanych lub podtopionych miejsc oraz terenów wyżej położonych niezalewanych wiosną. Unika łąk zakrzewionych, graniczących z terenami zalesionymi oraz sąsiedztwa dróg o dużym natężeniu ruchu.

Fot. Rycyk – siedlisko lęgowe

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne użytkowanie łąk, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie podmokłych łąk i rozlewisk.

A160 **kulik wielki *Numenius arquata***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 48-57 cm (w tym dziób 9-15 cm), RS 89-106 cm. Największy siewkowiec, o charakterystycznym, bardzo długim, równo zagiętym do dołu dziobem (najdłuższy u ♀. Można go jedynie pomylić z mniej pospolitym kulikiem mniejszym. Wierzch jednolicie szarobrunatno kreskowany i prążkowany, bez wyróżniających się cech upierzenia. Lot raczej spokojny, podobny jak mewy. Kulik wielki jest gatunkiem rzadkim, rozmieszczonym w Polsce wyspowo. Wykazano go w 5,1% badanych pól Polskiego Atlasu Ornitologicznego [Dyrcz i in. 2007]. Dokładna liczba par kulika wielkiego gniazdujących w Polsce nie jest znana, jednak do określenia najważniejszych ostoi, grupujących ponad 1% krajowej populacji, przyjęto najbardziej aktualną wartość, tj. 450–500 par [Wilk i in. 2010]. Na terenach leżących na zachód od Wisły liczba par tego gatunku spadła z 293–365 par w latach 1980. do 84–109 par w latach 2004–2010 [Ławicki i Wylegała 2010]. Biorąc pod uwagę powyższe dane oraz wielkość populacji w głównych ostojach tego gatunku we wschodnie Polsce [Wilk i in. 2010], można ostrożnie oszacować jego liczebność w Polsce na 250–300 par. Kulik wielki pojawia się na lęgowiskach w drugiej połowie marca lub na początku kwietnia. Na zachodzie Polski podczas łagodnych zim pierwsze ptaki zajmują rewiry już na początku marca, a czasami nawet pod koniec lutego. Lęgowiska opuszczane są zazwyczaj w czerwcu i na początku lipca, choć po stracie lęgu (co zdarza się bardzo często) ptaki mogą opuszczać terytorium już w maju. Regularny przelot jesienny zaczyna się w końcu czerwca i trwa do końca listopada, a nawet początków grudnia. Coraz częściej pojedyncze ptaki pozostają u nas na okres zimowy, zwłaszcza na zachodzie kraju [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Kulik wielki zasiedla rozległe kompleksy łąk i pastwisk charakteryzujących się brakiem lub bardzo niskim udziałem zakrzewień i zadrzewień, położonych w szerokich dolinach dużych i średniej wielkości rzek, bądź w sąsiedztwie większych zbiorników wodnych. Unika terenów, na których zaniechano gospodarki rolnej — z wyższą, nieskoszoną roślinnością, a także kompleksów łąk użytkowanych intensywnie i przesuszonych.

Fot. Kulik wielki – siedlisko lęgowe

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne użytkowanie łąk, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie podmokłych łąk i rozlewisk.

A162 **krwawodziób *Tringa tetanus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 24-27 cm, RS 47-53 cm. Czerwone nogi i nasada dzioba. We wszystkich szatach brązowy z wierzchu, z kreskowanymi bokami i piersią oraz białawymi obrączką oczną i przodem brwi. W locie ewidentnie biały klin na kuprze i biały pas na tylnym brzegu kupra. Nieliczny ptak lęgowy. Można go spotkać na terenach lęgowych od marca do sierpnia gdzie w czasie toków zatacza kręgi falistym lotem uderzając szybko i płytko skrzydłami. Żeruje całymi dniami przeszukując muł . Poluje tam na drobne bezkręgowce wydobywane z błotnistej wody i mułu. Zbiera też pokarm z ziemi. Są to owady, mięczaki, skorupiaki, pająki, dietę uzupełnia zielonymi częściami roślin. Nocą w zbitych grupach poluje na podmokłych brzegach na ślimaki.

Fot. Krwawodziób – siedlisko lęgowe

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne użytkowanie łąk, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie podmokłych łąk i rozlewisk.

A193 **rybitwa rzeczna *Sterna hirundo***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 34-37 (w tym wydłużone sterówki ad. 5-8 cm), RS 70-80 cm. Podobna do rybitwy popielatej, lecz nieco większa; stojący ptak ma inny pokrój: dłuższy dziób i głowę oraz dłuższe nogi. W locie dłuższe szyja i głowa oraz nieco szersze skrzydła, które zdają się osadzone mniej więcej po środku tułowia. Dziób pomarańczowoczerwony z czarnym końcem, spód jasnoszary, zwykle kontrastujący z białym policzkiem.

Rybitwa rzeczna występuje w prawie całym kraju. Najliczniejsza jest na środkowej Wiśle, gdzie gniazduje ok. 2000–2300 par. [Tomiałojć i Stawarczyk 2003])Najnowsze dane wskazują, że jest ona także gatunkiem powszechnie gniazdującym nad większymi rzekami karpackimi, np. w dorzeczach Dunajca i Raby (gdzie łącznie może gniazdować 200–400 par w korytach rzek i na licznych żwirowniach, [Ł. Kajtoch, mat. Niepubl]. Krajowa populacja tego gatunku oceniania jest na 4000–4500 par ([Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Bukaciński i Bukacińska 2007, Sikora i in. 2012].

Gatunek wędrowny; przeloty: kwiecień – początek maja i koniec lipca/początek sierpnia – początek października. Preferują okresowe wyspy we wczesnych stadiach sukcesji roślinnej oraz niskie piaszczyste, bądź żwirowe łachy i ławice, unikają terenów z wysoką roślinnością zielną i zakrzaczonych [Bukacińska i Bukaciński 2004, Bukaciński i Bukacińska 2009]. Rybitwy rzeczne zakładają gniazda w miejscach otwartych, bądź przy kępach niskiej roślinności. Unikają natomiast roślinności wysokiej oraz górnej osłony — gniazda są zwykle doskonale widoczne od góry [Burger i Gochfeld 1987, Ramos i del Nevo 1995].

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U2

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: intensywne użytkowanie łąk, melioracje rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, zarastanie piaszczystych wysp.

A197 **rybitwa czarna *Chlidonias niger***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 22- 26 cm, RS 56- 62 cm. Głowa i tułów całe czarne, wierzch ciała dość jednolicie ciemnoszary, białe podogonie, a nogi i dziób ciemne. Głowa i spód ciała łaciate u pierzących się ad. wiosną. Młodociane ptaki posiadają rozległą czarną czapeczkę i wyraźne ciemne plamy z boku piersi. Najpospolitsza rybitwa „bagienna", gniazdująca na mokradłach śródlądowych z płątami niskiej roślinności pływającej, często dla bezpieczeństwa w koloniach śmieszek. Wędrowna (w Polsce koniec IV-IX). Zasiedla cały niż kraju, lecz bardzo nierównimiernie.

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U2

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), zarastanie podmokłych łąk, rozlewisk i starorzeczy.

A198 **rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 20-24 cm, RS 50-56 cm. Od rybitwy czarnej różni się nieco pokrojem: krótszy dziób, dłuższe nogi, szersze skrzydła, a ogon tylko lekko wcięty. Biały przód skrzydła; biały kuper; kontrastowe czarne „siodło" i pokrywy podskrzydłowe: jaskrawoczerwone nogi.Rzadsza i bardziej wschodnia krewna rybitwy czarnej, gniazdująca w podobnych biotopach. Wędrowna (V-IX). Silne wahania liczebności, w Polsce głównie na północy (Biebrza).

Fot. Widok siedliska lęgowego rybitwy białoskrzydłej

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), zarastanie podmokłych łąk i rozlewisk.

A196 **rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 24-28 cm, RS 57- 63 cm. Większa, bardziej długonoga i często z mocniejszym dziobem niż inne „bagienne" rybitwy, o locie mniej zwinnym. Ubarwienie może przypominać rybitwę rzeczną lub popielatą lecz z płytszym wcięciem ogona oraz szarawym kuprem i ogonem. Dziób ciemnoczerwony; nogi czerwone. Z daleka może zdawać się dość jasna.

Gniazduje nad jeziorami, rzekami i mokradłami. Wędrowna (koniec IV-IX). Ostatnio skolonizowała niemal całą Polskę.

Ryc. Siedlisko lęgowe i miejsca żerowania rybitwy białowąsej

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), zarastanie podmokłych łąk i rozlewisk.

A215 **puchacz *Bubo bubo***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 59-73 cm, RS 138-170 cm. Największa sowa. „Uszy" długie, niewidoczne tylko w locie. Lot energiczny i stabilny, uderzenia skrzydeł dość płytkie, ślizgi proste. Oczy pomarańczowoczerwone , duże. Spód przeważająco żółtobrązowy z ciemnymi kreskami, szerokimi na piersi. Wierzch ciemniej brązowy, pokrywy z wyrazistym czarniawym kreskowaniem i falistym rysunkiem. Gardło białe, ukazywane przy hukaniu.

Puchacz występuje niemal w całej Polsce, ale jego liczebność wykazuje silne zróżnicowanie regionalnei znaczne rozproszenie. Zwarte, stabilne populacje zasiedlają Karpaty, Sudety, Lubelszczyznę, północny wschód i północny zachód kraju. Łączna liczebność szacowana jest na 270 par [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]lub 250–270 par [Sikora i in. 2007]. Ostatnie publikowane dane dokumentują liczebność na poziomie 250–280 par [Wilk i in. 2010], lecz z uwzględnieniem zaktualizowanych, niepublikowanych danych z Karpat, może być to ponad 300 par. Gatunek ściśle osiadły. Okres lęgowy (od toków do samodzielności młodych) trwa od stycznia do lipca, czasami dłużej. Puchacz zajmuje terytoria w styczniu lub lutym, zależnie od panujących warunków pogodowych.

Jaja składa zwykle w marcu, rzadziej w kwietniu. Terminy rozpoczynania lęgów są rozciągnięte w czasie[Piechocki 1985, Snow i Perrins 1998].

W górach siedliska lęgowe puchacza stanowią prześwietlone lasy bukowe i mieszane, zwykle powyżej120 lat (co najmniej 70 lat), o znacznym nachyleniu terenu, na ogół zacienione, ze ścianami skalnymi, grupami pojedynczymi większymi skałami, także wysokie i strome skały w terenach o niskiej lesistości w krajobrazie rolniczym.

Na nizinach siedliska lęgowe to olsy i łęgi w wieku powyżej 70 lat z licznymi kępami oraz wysepkami, prześwietlone bory na terenach pagórkowatych, rozległe, częściowo zalesione torfowiska, stare drzewostany borowe lub mieszane z gniazdami ptaków szponiastych lub bociana czarnego, położone zawsze w pobliżu terenów otwartych. Żerowiska puchacza to graniczące z lasami jeziora, kompleksy stawów, doliny rzeczne ,podmokłe łąki, otwarte torfowiska, fragmenty ekstensywnie użytkowanych pól [Mikusek 2004].

Fot. Puchacz *Bubo Bubo* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: wysoki wpływ antropopresji (wędkarstwo, turystyka), gospodarka leśna, drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych.

A222 **uszatka błotna *Asio flammeus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 33-40 cm, RS 95- 105 cm. Średniej wielkości, skrzydła bardo długie, wąskie i dość spiczaste, głowa stosunkowo mała, krągła. „Uszy" malutkie i rzadko widoczne. Ubarwienie jasne żółtobrązowe i płowobiałe, silnie kreskowane. Jasna szlara z charakterystycznymi czarnymi plamami wokół oczu. Lot sprężysty i chwiejny.

Występuje bardzo nielicznie na północy i wschodzie Polski. Liczebność z roku na rok podlega dużym wahaniom. Jedynym stałym obszarem lęgowym jest Kotlina Biebrzańska. W swojej diecie preferuje przede wszystkim norniki i inne gryzonie, a w okresach ich niskiej liczebności również inne drobne zwierzęta (w tym także ptaki).

Fot. uszatka błotna *Asio flammeus* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach, zarastanie łąk i torfowisk.

A224 **lelek *Caprimulgus europaeus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 24-38 cm, RS 52-59 cm. Maskujące plamy o kolorze brązowym, płowo białym, szarym i czarnym, dzięki czemu trudno go wypatrzyć siedzącego wzdłuż gałęzi z przymrużonymi oczami. ♂: ma na skrzydłach i w rogach ogona śnieżnobiałe plamy. Lata bezszelestnie lekko i zwinnie, krótkie zawisy i nagłe szybkie ślizgi.

Lelek występuje głównie w rozległych kompleksach leśnych, na siedliskach borów świeżych oraz suchych, gdzie jest na ogół nielicznym, lokalnie średnio licznym lub licznym ptakiem lęgowym. [Dyrcz i in. 1991]. Na niżu jest zdecydowanie bardziej rozpowszechniony oraz liczniejszy niż w górach, jednak i tu jest przypuszczalnie rozmieszczony wyspowo, zwłaszcza jego większe populacje — silnie związane z krajobrazem puszczańskim lub z największymi kompleksami leśnymi.

Przylot lelków na lęgowiska następuje na ogół na początku maja [Dyrcz i in. 1991], chociaż pierwsze wiosenne pojawy mogą być bardzo wczesne, tj. w nawet w połowie kwietnia [M. Radziszewski - mat. niepubl., J. Lewandowski — mat. niepubl.]. Wyprowadza 2 lęgi: w maju i w lipcu. W okresie migracji jesiennej, już w sierpniu notowane były pierwsze przelotne ptaki [L. Tomiałojć - mat. niepubl.] Lelki zasiedlają głównie śródleśne zręby zupełne, młodniki, murawy, wrzosowiska, wydmy, poligony, polany, pożarzyska, szkółki leśne [Dombrowski 2004] położone w rozległych borach suchych i świeżych na lekkich, piaszczystych glebach. Gatunek ten w sezonie lęgowym może również zasiedlać silnie przerzedzone, starsze drzewostany w sąsiedztwie szerokich linii oddziałowych, piaszczystych duktów leśnych i dróg pożarowych oraz wiatrołomy i halizny. Ważnym elementem w okresie lęgowym w otwartych środowiskach (zręby, polany, murawy) są pojedyncze, wyższe drzewa oraz małe kępy drzew, stanowiące czatownie lub miejsca odpoczynku/snu wykorzystywane przez lelka zarówno w ciągu dnia, jak i w nocy.

Fot. Lelek *Caprimulgus europaeus* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: zalesianie zrębów i polan śródleśnych oraz nieużytków w bezpośrednim sąsiedztwie lasów.

A234 **dzięcioł zielonosiwy *Picus canus***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 27-30 cm. Głowę ma nieco mniejszą od dzięcioła zielonego i okrąglejszą, co podkreśla nieco krótszy i smuklejszy dziób; bardziej jednolicie szary rysunek na głowie; mniej czerni wokół oka, które jest bursztynowe; węższy ciemny wąs; zaś czerwona plama na czole SAMIEC w ogóle brak czerwieni na głowie ♀. Grzbiet jest oliwkowozielony, spód ciała jasny, bez rysunku i żółtawego odcienia.

Dzięcioł zielonosiwy występuje w Polsce w południowej i północno-wschodniej części kraju [Tomiałojći Stawarczyk 2003, Stajszczyk i Sikora 2007]. Jest on w Polsce nielicznym ptakiem lęgowym [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Łączna liczba par tego gatunku, występujących na terenie krajowych ostoi ptaków wynosi ok. 1600–2000 par [wyliczenia na podstawie Wilk i in. 2010]. Sezon lęgowy dzięcioła zielonosiwego obejmuje okres od połowy kwietnia (zależnie od wysokości n.p.m. i długości/surowości zimy) do początku sierpnia [Cramp 1985]. Z terenu Polski brak jest precyzyjnych danych o fenologii lęgów, jednak składanie jaj następuje prawdopodobnie od pierwszej/drugiej dekady kwietnia, a na północnym-wschodzie i w górach nieco później. Pisklęta opuszczają dziuple w czerwcu [Sikora2009]. Gatunek ten występuje najczęściej w lasach liściastych — w buczynach i jaworzynach w górach oraz w łęgach i grądach na nizinach [Kempa i Kosiński 2003, Stajszczyk i Sikora 2004, Sikora 2006]. Gniazduje głównie w starszych, rzadziej w młodszych fragmentach, a jego rewiry najczęściej rozmieszczone są w pobliżu terenów otwartych [Stajszczyk i Sikora 2007]. Zamieszkuje też nadrzeczne lasy łęgowe, olsy, a także lasy mieszane, duże parki i zadrzewienia śródpolne, przy czym najważniejsza dla jego występowania jest obecność przynajmniej pojedynczych, starych drzew [Dyrcz 1991, Pugacewicz 1997, Wilniewczyc 2005].

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, usuwanie drzew krótko żyjących, brak starych drzew w dolinach rzecznych i krajobrazie rolniczym.

A236 **dzięcioł czarny *Dryocopus martius***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 40-46 cm, RS 67-73 cm. Wielkości wrony i zupełnie czarny z białawy okiem i czerwoną czapeczką ♂ lub jedynie czerwoną plamą na potylicy ♀ . Dzięcioł czarny występuje na obszarze całego kraju [Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Jermaczek i Sikora 2007]. Jest w Polsce nielicznym, a lokalnie średnio licznym ptakiem lęgowym [Tomiałojć i Stawarczyk2003]. Aktualna ocena liczebności zawiera się w zakresie 35 000–70 000 par lęgowych [Chylareckii Sikora 2007]. W Polsce dzięcioł czarny jest uważany za gatunek osiadły, przywiązany do terytorium lęgowego [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Sezon lęgowy obejmuje okres od końca marca (zależnie od wysokości n.p.m. i długości/surowości zimy) do końca lipca [Cramp 1985]. Składanie jaj następuje prawdopodobnie od drugiej dekady kwietnia, a młode przebywają w dziuplach do początku czerwca. W miejscach, gdzie pary później przystępują do lęgów, młode mogą opuszczać dziuple nawet w połowie lipca [Sikora 2009]. Siedliska lęgowe dzięcioła czarnego są tożsame z siedliskami żerowiskowymi. Pod względem wyboru biotopu dzięcioł czarny jest gatunkiem plastycznym i zasiedla szerokie spektrum siedlisk leśnych — od borów po lasy liściaste, w różnym stopniu uwilgotnienia, jak również w stosunkowo szerokich klasach wieku. Dzięcioł czarny występuje we wszystkich typach dojrzałych lasów, preferując jednak lasy ponad 100-letnie. Mimo szerokiego spektrum zasiedlanych typów lasów, optimum występowania dzięcioł czarny wydaje się osiągać w lasach bukowych lub lasach z domieszką buka oraz w borach sosnowych [Jermaczek i Sikora 2007, Kosiński i in. 2010, Kuczyński i in. — mat. niepubl.].

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: brak drzewostanów martwych i obumierających, brak drzew dziuplastych.

A238 **dzięcioł średni *Dendrocopos medius***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 19,5-22 cm. Krótki, smukły dziób i krągła, jasna głowa. Płcie podobne: czerwona czapeczka (u ♂ sięga dalej do tyłu, a barwa jest intensywniejsza); czarny wąs nie sięga dzioba; białe czoło i bok głowy; różowawe podogonie przechodzące płynnie w żółtobrązowy brzuch oraz delikatne ciemne kreski na bokach.

Dzięcioł średni występuje w całym kraju, lecz jego rozmieszczenie jest nierównomierne i zależy od obecności starych lasów liściastych, głównie dębowych.

Liczebność tego gatunku w Polsce szacowana jest na 10 000–20 000 par lęgowych[Chylarecki i Sikora 2007], chociaż dane z Państwowego Monitoringu Środowiska wskazują na liczebność 18 000–29 000 par [Sikora i in. 2012]. Dzięcioł średni jest gatunkiem osiadłym. W zachodniej Polsce sezon lęgowy obejmuje okres od końca kwietnia do początku czerwca. We wschodniej części kraju, w Puszczy Białowieskiej, okres lęgowy rozpoczyna się prawdopodobnie ok. 10 dni później [Kosiński 2009]. Warunkiem występowania dzięcioła średniego jest obecność drzew charakteryzujących się obecnością grubej i spękanej kory (dęby, jesiony, wierzby), w szczelinach której gatunek ten poszukuje stawonogów. Gatunek występuje głównie w lasach w wieku powyżej 80 lat, osiągając jednak najwyższe zagęszczenie w lasach ponad 120-letnich [Kosiński i Winiecki 2005, Kosiński 2006].

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: brak stojących martwych drzew, brak dębów w lasach liściastych, brak płatów starodrzewu.

A239 **dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 25-28. Podogonie jasnoczerwone, niewyraźnie odgraniczone, nikły płowo różowy nalot na brzuchu. Boki kreskowane. Czarny pas z boku głowy nie dochodzi do ciemienia. Pozostawiając biały przesmyk. W locie widoczny biały dół grzbietu.

Dzięcioł białogrzbiety w Polsce zasiedla Karpaty, wyżyny i północno-wschodnią część kraju [Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Piotrowska i Wesołowski 2007].

Jest gatunkiem osiadłym, jedynie w okresie jesienno-zimowym część osobników, głównie młodych, może koczować i wtedy mogą być okazjonalnie spotykane poza stałymi lęgowiskami.

Główny sezon lęgowy obejmuje okres od końca lutego lub początku marca (w zależności od wysokości n.p.m. i długości zimy) do czerwca.

Dzięcioł białogrzbiety najliczniej występuje w buczynach, najprawdopodobniej w efekcie dominacji tego typu drzewostanów na skutek zmian wprowadzanych przez człowieka, natomiast w rzeczywistości preferuje zróżnicowane gatunkowo drzewostany liściaste. Na pogórzach i we wschodniej części Beskidów duża część populacji karpackiej zasiedla lasy dolinne a ptaki wykorzystują tam jako żerowiska także opuszczone, zdziczałe, stare sady owocowe. Ponadto może występować na pograniczu buczyn i górnoreglowych borów świerkowych oraz w lasach bagiennych. Siedliska lęgowe, jak i żerowiskowe dzięcioła białogrzbietego na niżu to ponad 100-letnie lasy liściaste różnego typu, z obecnością martwych i obumierających drzew, w tym złomów i leżaniny. [Czeszczewik 2009a, 2010].

Fot. Dzięcioł białogrzbiety – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, brak płatów starodrzewu liściastego, usuwanie obumierających i martwych drzew.

A246 **lerka *Lullula arborea***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 13,5-15 cm. Dość mała, brązowa i o krótkim ogonie. W falistym locie na krótkich, szerokich skrzydłach i krótkim ogonie może przypominać małego dzięcioła. Koniec ogona biały. Boki ogona jasnobrązowe, a tylny brzeg skrzydła u dorosłych bez rozjaśnienia.

Lerka jest ptakiem nielicznie gniazdującym na obszarze prawie całego kraju, natomiast lokalnie, w optymalnych biotopach, może być średnio liczna lub nawet liczna [Tomiałojć i Stawarczyk 2003]. Rozmieszczenie gatunku jest nierównomierne i związane z występowaniem drzewostanów sosnowych. Na południu Polski występuje plamowo, w górach dochodzi zwykle do wysokości 600–800 m n.p.m. [Dyrcz i in.1991, Walasz i Mielczarek 1992]. Liczebność całkowita populacji lęgowej lerki w Polsce oceniana jest na 180 000–231 000 par [Kuczyński i Chylarecki 2012]. Wiosenny przelot lerki jest niezbyt intensywny i trwa zasadniczo przez cały marzec. Na lęgowiskach ptaki pojawiają się zwykle w marcu lub na początku kwietnia, natomiast ptaki migrujące mogą być spotykane już od połowy lutego. Lęgi rozpoczynają się w połowie kwietnia i trwają do lipca, choć odnotowywano je nawet w sierpniu. W okresie polęgowym ptaki łączą się w niewielkie grupy liczące do kilkunastu osobników. Przelot na zimowiska ma miejsce we wrześniu i w październiku, a ostatnie osobniki notuje się pod koniec października, choć znane są obserwacje z listopada [Bednorz 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Rzępała 2004, Dombrowski 2009]. Lerka związana jest przede wszystkim z większymi kompleksami leśnymi, zwłaszcza z suchymi borami sosnowymi. Występuje zazwyczaj w płatach lasu o powierzchni co najmniej kilkunastu ha, zasiedlając duże zręby zupełne, halizny, płazowiny i uprawy sosnowe, przy czym za optymalne uznaje się płaty 2–3-hektarowe 2-letnich upraw sosnowych przylegające przynajmniej z jednej strony do ściany starszego drzewostanu [Wottoni Gillings 2000, Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Rzępała 2004, Dombrowski i in. 2007, Dombrowski 2009, Conway i in. 2009].

Fot. Lerka *Lullula arboreta* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: zalesianie i zarastanie wydm i muraw napiaskowych, intensywne rolnictwo.

A272 **podróżniczek *Luscinia svecica***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 13-14 cm. Smukły ptak o długich, cienkich nogach, we wszystkich szatach rozpoznawany po wyraźnej białawej brwi oraz rdzawoczerwonych bokach nasady ogona. ♂: jaskrawy niebieski śliniak obwiedziony od dołu wąską czarno-białą półobrożą i szerszą rdzawą. ♀: zmienny rysunek na gardle: zwykle jeden łuk z czarnych kropek na kremowobiałym tle, u starszych ptaków czasem z odrobiną niebieskiego do tego czrno-rdzawa półobroża na piersi.

W Polsce bardzo nieliczny gatunek lęgowy 1300-1600 par.Rozmieszczony bardzo nierównomiernie, gniazduje najliczniej w dolinach większych rzek. Preferuje tereny podmokłe wzdłuż rzek i zbiorników wodnych (turzycowiska, trzcinowiska, zakrzewienia). W górach zasiedla płaty kosówki nad brzegami jezior.

Fot. Podróżniczek *Luscinia svecica* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: FV

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, niewłaściwe koszenie i odkrzaczanie łąk i torfowisk.

A294 **wodniczka *Acrocephalus paludicola***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 11,5-13 cm. Podobna do rokitniczki; różni się następującymi cechami: wyraźni wąski żółty środkowy pasek ciemieniowy; dwa wyraźnie żółtopłowe paski wzdłuż grzbietu i intensywniejsze czarne kreskowanie wierzchu; jasny kantarek. Charakterystyczna sylwetka podczas śpiewu: ogon opuszczony, szyja wyciągnięta do granic możliwości pod koniec każdej zwrotki. Brak dymorfizmu płciowego.

Światowa populacja tego gatunku liczy zaledwie 10 200-14 200 śpiewających samców [Flade, Lachmann, 2008].Wodniczka tereny bagienne zasiedla z końcem kwietnia, a samce starają się zająć jak największe terytoria. Samice przylatują nieco później. Największą aktywność samce wodniczki wykazują o zmierzchu [Cramp red., 1992]. Wodniczka związana jest ze środowiskiem podmokłym, a preferuje głównie torfowiska niskie [Flor, 2006]. Poza tym, istotnymi miejscami dla występowania tego gatunku mogą być: solniska nadmorskie, torfowiska nadkredowe, zalewane muliste brzegi rzek, nizinne i górskie torfowiska zasadowe o charakterze turzycowatym oraz mechowiska [Dyrycz, Maniakowski, 2004]. Średnia data rozpoczęcia pierwszych lęgów przypada w różnych latach na okres między 15 a 22 maja. Drugie lęgi składane są w okresie od 25 czerwca do 5 lipca. W pierwszym lęgu znajduję się zazwyczaj od 4 do 6 jaj, w drugim lęgu samice składają 4-5 jaj. [Cramp red.,1992,Drycz,Maniakowski, 2004].

Fot. wodniczka *Acrocephalus paludicola* – widok siedliska lęgowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: drenaż rzek, kanałów, osuszanie trenów podmokłych, intensywne rolnictwo na łąkach, pastwiskach i torfowiskach, zarastanie łąk i torfowisk.

A320 **muchołówka mała *Ficedula parva***

Ogólna charakterystyka gatunku. Długość ciała: 11-12 cm. Wierzch przeważająco brązowym spód białawy, wąska jasna obrączka wokół ciemnego oka. Dość mały dziób z różowobrązową nasadą żuchwy. ♂ : pomarańczowo czerwona plama na gardle z rozmytym dolnym skrajem, ale z boku ostro odcięta od ołowianoszarych boków szyi. Muchołówka mała jest umiarkowanie rozpowszechnionym, nielicznym, lokalnie średnio licznym gatunkiem lęgowym.

Krajowa populacja lęgowa szacowana jest na 20 000–40 000 par [Stajszczyk 2007], natomiast wg danych Sikory i in. (2012) — na podstawie wyników Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych — wynosi 8 000–16 000 par.

Przylot pierwszych ptaków przypada średnio na pierwszą połowę maja, choć wyjątkowo mogą pojawiać się już w połowie kwietnia. Samce przylatują kilka dni przed samicami i zajmują terytoria [Stajszczyk 2004]. Składanie jaj rozpoczyna się od pierwszej dekady maja i trwa do pierwszej dekady czerwca. Po stracie lęgu na etapie składania lub wczesnego wysiadywania jaj, regularnie obserwowane są lęgi zastępcze [Mitrus 2009].

Muchołówka mała występuje przede wszystkim w dużych kompleksach leśnych, zasiedlając dojrzałe (z reguły ponad 80–100-letnie), cieniste drzewostany liściaste i mieszane, głównie grądy (drzewostany ze znacznym udziałem dębu, lipy lub graba) i buczyny (w górach także jaworzyny i lasy zboczowe z klonem, lipą, wiązem, niżej z dębem; Ł. Kajtoch — mat. niepubl.), a na wschodzie Polski dość licznie występuje w lasach z dominującą osiką i brzozą. Unika drzewostanów młodszych niż 40–50 lat [Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Stajszczyk 2004, 2007, Wichmann i Frank 2007, Mitrus 2009].

Do żerowania wykorzystuje raczej niższe warstwy drzewostanu. Żeruje najczęściej na drzewach (pobierając głównie pokarm z liści), w mniejszym stopniu chwytając owady w powietrzu oraz, rzadko, na ziemi [Korňan 2000].

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U1

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: brak drzewostanów martwych i obumierających lub pojedyncze przypadki, brak drzew dziuplastych.

A409 **cietrzew *Tetrao tetrix***

Ogólna charakterystyka gatunku. Samiec (♂) wielkość (D) - 49-58 cm (w tym ogon ok.21 cm), samica (♀) 40-45 cm. Umiarkowanie duży kurak z małą głową i małym dziobem. ♂ czarny z fioletowym połyskiem i z białymi pokrywami podogonowymi (demonstrowanymi podczas toków) białym spodem skrzydła i białym pasem skrzydłowym oraz czerwonymi różami. Najbardziej rzucający się w oczy lirowaty ogon, podczas toków podniesiony i rozłożony. ♀- cała szarobrązowa z czarnym prążkowaniem. Ogon szarobrunatny, często z lekkim rdzawym odcieniem, równo ścięty lub lekko wcięty. W locie ukazuje wąski białawy pasek skrzydłowy Pojedyncze ♂♂ mogą bulgotać z wierzchołków drzew. Cietrzew występuje w Polsce w kilku izolowanych populacjach, a łączna liczebność gatunku wynosi poniżej 300 kogutów, czyli ok. 500–600 osobników. W większości krajowych ostoi utrzymuje się silny trend spadkowy [Zawadzka i in. 2009].Czynne stanowiska cietrzewia zachowały się głównie na południu i północnym wschodzie kraju. Największa, częściowo podzielona i izolowana populacja zasiedla Karpaty. W okresie poza lęgowym dochodzi do koncentracji osobników w stada [Ciach i in. 2010], przy czym wyraźne jest tworzenie stad jednopłciowych, a tendencja do tworzenia większych stad zaznacza się silniej u samców. Toki cietrzewi na nizinach trwają od końca marca do połowy lub końca maja. Cietrzew występuje na obszarach wstępnej fazy sukcesji leśnej, o niskim stopniu zadrzewienia, często silnie uwilgotnionych. Preferuje ubogie siedliska. Najliczniejsze są populacje na obszarach dawnych poligonów, dużych pożarzysk, wilgotnych, częściowo zarastających łąk i torfowisk, łąk powyżej górnej granicy lasu. Kluczowym elementem biotopu cietrzewia są kępy młodych brzóz i olsz, stanowiących pokarm zimowy oraz w mniejszym stopniu występowanie sosny, jarzębiny i jałowca. W sezonie wegetacyjnym podstawę pożywienia stanowią borówka czernica oraz inne krzewinki wrzosowate. Ważnym elementem biotopu jest też występowanie fragmentów gołej ziemi (piasku) na kąpiele oraz żwiru będącego źródłem gastrolitów.

Fot. Cietrzew – widok „grądzika”- tokowiska w Basenie Dolnym Biebrzańskiego Parku Narodowego

Stan zachowania na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: U2

Zagrożenia na obszarze Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska: zarastanie podmokłych terenów otwartych, osuszanie terenów podmokłych, intensywna penetracja ostoi przez ludzi, presja turystyczna, drapieżnictwo (lis, kuna, jenot, dzik, kruk, jastrząb).

2.6.3 Mapy występowania przedmiotów ochrony

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmiot ochrony	Kod Natura	Stanowisko [nr w warstwie GIS]	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Bąk *Botaurus stellaris*	***A021***		Parametry populacji		FV	FV	FV	Wzrost liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Bączek *Ixobrychus minutus*	A022		Parametry populacji		U1	U1	U1	Liczebność populacji stabilna w porównaniu do z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Bocian czarny *Ciconia nigra*	A030		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności populacji w porów-

			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		naniu do danych z: Dyrcz 2005
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Bocian biały *Ciconia ciconia*	A031		Parametry populacji		FV	FV	FV	Populacja stabilna
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Trzemielojad *Pernis apivorus*	A072		Parametry populacji		XX	XX	U1	Trend liczebności jest nieznany
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Bielik *Haliaeetus albicilla*	A075		Parametry populacji		FV	FV	FV	Wzrost liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*	***A081***		Parametry populacji		FV	FV	FV	Wzrost liczebności populacji w porów-

			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		naniu do danych z: Dyrcz 2005
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Błotniak zbożowy ***Circus cyaneus***	A082		Parametry populacji		U2	U2	U2	Silny trend spadkowy, brak stwierdzeń w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U2	U2		
Błotniak łąkowy ***Circus pygargus***	***A084***		Parametry populacji		U2	U2	U2	Silny spadek liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U2	U2		
Orlik krzykliwy ***Aquila pomarina***	A089		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		

Orlik grubodzioby *Aquila clanga*	A090		Parametry populacji		U1	U1	U1	Populacja stabilna populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Kropiatka *Porzana porzana*	***A119***		Parametry populacji		FV	FV	FV	Wzrost liczebności populacji w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Zielonka *Porzana parva*	A120		Parametry populacji		U1	U1	U1	Liczebność populacji stabilna w porównaniu do z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Derkacz *Crex crex*	***A122***		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		

Żuraw Grus grus	***A127***		Parametry populacji		FV	FV	FV	Wzrost liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Kszyk *Gallinago gallinago*	**A153**		Parametry populacji		FV	FV	FV	Populacja stabilna - Brak danych do porównania
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Dubelt *Gallinago media*	***A154***		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Rycyk *Limosa limosa*	A156		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		

Kulik wielki *Numenius arquata*	A160		Parametry populacji		U1	U1	U1	Liczebnośc w miarę stabilna w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Krwawodziób *Tringa tetanus*	A162		Parametry populacji		U1	U1	U1	Wzrost liczebności populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Rybitwa rzeczna *Sterna hi rundo*	A193		Parametry populacji		U2	U2	U2	Silny spadek liczebności w porównaniu do (Sidło i in. 2004)
			Parametry siedliska gatunku		U2	U2		
			Szanse zachowania gatunku		U2	U2		
Rybitwa czarna *Chlidonias niger*	A197		Parametry populacji		U1	U1	U2	Silny spadek liczebności w porównaniu do (Sidło i in. 2004)
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U2	U2		

Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*	A198		Parametry populacji		FV	FV	U1	Liczebność wykazuje znaczne fluktuacje, ale w miarę stabilna w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*	A196		Parametry populacji		FV	FV	U1	Populacja stabilna, w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Puchacz *Bubo bubo*	A215		Parametry populacji		XX	XX	U1	Populacja stabilna populacji w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Uszatka błotna *Asio flammeus*	A222		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		

			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Lelek *Caprimulgus europaeus*	A224		Parametry populacji		FV	FV	U1	Brak danych do porównania
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*	***A234***		Parametry populacji		U1	U1	U1	Brak danych do porównania
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Dzięcioł białogrzebiety *Dendrocopos leucotos*	***A239***		Parametry populacji		U1	U1	U1	Populacja stabilna w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*	***A236***		Parametry populacji		FV	FV	FV	Populacja stabilna w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		

			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*	***A238***		Parametry populacji		FV	FV	U1	Brak danych do porównania
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Lerka *Lullula arborea*	A246		Parametry populacji		XX	XX	U1	Populacja stabilna w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Podróżniczek *Luscinia svecica*	**A272**		Parametry populacji		FV	FV	FV	Wzrost liczebności w porównaniu do danych z: Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		
			Szanse zachowania gatunku		FV	FV		
Wodniczka *Acrocephalus paludicola*	***A294***		Parametry populacji		FV	FV	U1	Populacja stabilna w porównaniu do danych z: Grzywaczewski, Marczakiewicz 2012
			Parametry siedliska gatunku		FV	FV		

			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Muchołówka mała ***Ficedula parva***	A320		Parametry populacji		U1	U1	U1	Spadek liczebności w porównaniu do danych z: Sidło i in. 2004
			Parametry siedliska gatunku		U1	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U1		
Cietrzew ***Tetrao tetrix tetrix***	***A409***		Parametry populacji		U1	U2	U2	Spadek liczebności w porównaniu do danych z : Dyrcz 2005
			Parametry siedliska gatunku		XX	U1		
			Szanse zachowania gatunku		U1	U2		

Wybór stanowisk w wizji terenowej dla poszczególnych gatunków dokonany był: a. na podstawie inwentaryzacji terenowej całego obszaru ostoi; b. jeśli siedliska gatunku były rozległe i niemożliwe do zinwentaryzowania, wybór stanowisk był dokonany na podstawie reprezentatywnych powierzchni próbnych.

Analizy uzyskanych wyników: **Bąk *Botaurus stellaris* A*021*** - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, wzrost liczebności populacji. **Bączek *Ixobrychus minutus*** A022 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, stabilna liczebność populacji. **Bocian czarny *Ciconia nigra*** A030 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, spadek liczebności populacji. **Bocian biały *Ciconia ciconia*** A031 **-** ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, stabilna liczebność populacji. **Trzemielojad *Pernis apivorus*** A072 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, trend liczebności jest nieznany. **Bielik *Haliaeetus albicilla* -** A075 **-** ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, wzrost liczebności populacji. **Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*** A081 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, wzrost liczebności populacji. **Błotniak zbożowy *Circus cyaneus*** A082 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U2, silny trend spadkowy. **Błotniak łąkowy *Circus pygargus*** A084 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U2, silny spadek liczebności populacji. **Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*** A089 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, spadek liczebności populacji. **Orlik grubodzioby *Aquila clanga*** A090 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, populacja stabilna. **Kropiatka *Porzana porzana*** A119 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, wzrost liczebności populacji. **Zielonka *Porzana parva*** A120 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, liczebność populacji stabilna. **Derkacz *Crex crex*** A122 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, spadek liczebności populacji. ***Żuraw Grus grus*** A127 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, wzrost liczebności populacji. **Kszyk *Gallinago gallinago*** A153 **-** ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, populacja stabilna. **Dubelt *Gallinago media*** A154 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, spadek liczebności populacji **Rycyk *Limosa limosa* A**156**,**ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1. **Kulik wielki *Numenius arquata*** A160 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1. **Krwawodziób *Tringa tetanus*** A162 **-** ogólna ocena stanu ochrony

gatunku: U1. **Rybitwa rzeczna *Sterna hi rundo*** A193 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U2, silny spadek liczebności. **Rybitwa czarna *Chlidonias niger*** A197 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U2, silny spadek liczebności populacji. **Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*** A198 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, liczebność populacji wykazuje znaczne fluktuacje. **Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*** A196 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, populacja stabilna. **Puchacz *Bubo bubo*** A215 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, populacja stabilna. **Uszatka błotna *Asio flammeus*** A222 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, spadek liczebności populacji. **Lelek *Caprimulgus europaeus*** A224 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1. **Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*** A234 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1. **Dzięcioł białogrzebiety *Dendrocopos leucotos*** A239 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, liczebność populacji stabilna. **Dzięcioł czarny *Dryocopus Martusi*** A236 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, populacja stabilna. **Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*** A238 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1. **Lerka *Lullula arboreta*** A246 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, populacja stabilna. **Podróżniczek *Luscinia svecica*** A272 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: FV, wzrost liczebności. **Wodniczka *Acrocephalus paludicola*** A294 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, populacja stabilna. **Muchołówka mała *Ficedula parva*** A320 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U1, spadek liczebności populacji. **Cietrzew *Tetrao tetrix tetrix*** A409 - ogólna ocena stanu ochrony gatunku: U2, spadek liczebności.

4. Analiza zagrożeń

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
1	2	3	4	5	6
1.	A021 **bąk**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
2.	A022 **bączek**		**K02.01 sukcesja**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania rzek, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
3.	A030 **bocian czarny**		**F02.03 wędkarstwo**	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie,	**G05.01 wydeptywanie,**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia

			nadmierne użytkowanie	**nadmierne użytkowanie**	ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych i lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
			B02.02 wycinka lasu	**B02.02 wycinka lasu**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew starszych klas wieku a także na skutek braku większych powierzchni drzewostanów starszych klas wieku (starodrzewu). Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk i śródleśnych polan.
4.	A031 **bocian biały**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
5.	A072 **trzemielojad**		**B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej**	**B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych monokultur iglastych w lasach
			G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
6.	A075 **bielik**		**F02.03 wędkarstwo**	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez

					wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
			B02.02 wycinka lasu		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew starszych klas wieku. Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.
7.	A081 **błotniak stawowy**		**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
8.	A082 **błotniak zbożowy**		**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji

					użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania torfowisk i wilgotnych łąk.
9.	A084 **błotniak łąkowy**		**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania torfowisk i wilgotnych łąk.
10.	A089 **orlik krzykliwy**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			B02.02 wycinka lasu		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew starszych klas wieku a także na skutek braku większych powierzchni drzewostanów starszych klas wieku (starodrzewu). Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.

			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
11.	A090 **orlik grubodzioby**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			B02.02 wycinka lasu		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew starszych klas wieku a także na skutek braku większych powierzchni drzewostanów starszych klas wieku (starodrzewu). Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych i lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja		Ograniczenie dostępności miejsc żerowania
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym zwłaszcza kuny.
12.	A119 **kropiatka**		**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych

					(okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania torfowisk i wilgotnych łąk.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
13.	A120 **zielonka**		**F02.03 wędkarstwo**	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
14.	A122 **derkacz**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk i torfowisk przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji

					użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.
15.	A127 **żuraw**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			B02.02 wycinka lasu		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew. Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.
16.	A154 **dubelt**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania torfowisk i wilgotnych łąk.
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji

					drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.
17.	A156 **rycyk**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.
18.	A160 **kulik wielki**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa,

					kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.
19.	A162 **krwawodziób**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.
20.	A153 **kszyk**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.

21.	A193 **rybitwa rzeczna**		**A04.01wypas intensywny**	**A04.01wypas intensywny**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek wypasu zwierząt hodowlanych.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
22.	A197 **rybitwa czarna**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
23.	A198 **rybitwa białoskrzydła,**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.

			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
24.	A196 **rybitwa białowąsa**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			F02.03 wędkarstwo	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych w pobliżu siedlisk gatunku.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
25.	A215 **puchacz**		**F02.03 wędkarstwo**	**F02.03 wędkarstwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
			G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	**G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków wodnych i lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
			B02.02 wycinka lasu		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew starszych klas wieku także na skutek braku większych powierzchni drzewostanów starszych klas wieku (starodrzewu).

					Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
26.	A222 **uszatka błotna**		**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania torfowisk i wilgotnych łąk.
27.	A224 **lelek**		**B01 zalesianie terenów otwartych**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zalesiania zrębów, wydm, polan i nieużytków śródleśnych i przy leśnych.
28.	A234 **dzięcioł zielonosiwy**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych.
			B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek usuwania drzew krótko żyjących oraz drzew starych, martwych i obumierających w dolinach rzecznych, krajobrazie rolniczym i ekosystemach leśnych.
29.	A236 **dzięcioł czarny**		**B02.04 usuwanie martwych i**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk

			umierających drzew		oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek usuwania drzew krótko żyjących oraz drzew starych, martwych i obumierających w ekosystemach leśnych.
			B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych na skutek usuwania drzew dziuplastych.
30.	A238 **dzięcioł średni**		**B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek usuwania drzew krótko żyjących oraz drzew starych, martwych i obumierających w dolinach rzecznych, krajobrazie rolniczym i ekosystemach leśnych.
			B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek braku dębów starszych klas wieku w drzewostanach liściastych
31.	A239 **dzięcioł białogrzbiety**		**B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek braku starszych klas wieku w drzewostanach liściastych
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych.
			B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek usuwania drzew krótko żyjących oraz drzew starych, martwych i obumierających w dolinach rzecznych i ekosystemach leśnych.
32.	A246 **lerka**		**B01 zalesianie terenów otwartych**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zalesiania zrębów, wydm, polan i nieużytków śródleśnych i przy leśnych.
			A02.01 intensyfikacja rolnictwa	**A02.01 intensyfikacja rolnictwa**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek likwidacja ugorów i nieużytków w pobliżu lasów i zadrzewień w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego
33.	A272 **podróżniczek**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk

					na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc żerowania
34.	A294 **wodniczka**		**J02.01 melioracje i osuszanie**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja	**A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja**	Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk przed 15 lipca w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków.
			K02.01 sukcesja		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania torfowisk i wilgotnych łąk.
35.	A320 **muchołówka mała**		**B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek usuwania drzew krótko żyjących oraz drzew starych, martwych i obumierających w ekosystemach leśnych.
36.	A409 **cietrzew**		**K02.01 sukcesja**		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk i śródleśnych polan.
			J02.01 melioracje i osuszanie		Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
			G05.07. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak		Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku intensywnej penetracji siedlisk gatunku przez ludzi.

			K07.03 drapieżnictwo	**K07.03 drapieżnictwo**	Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.

1. **A02.01 intensyfikacja rolnictwa** - zagrożenie istniejące i potencjalne**.** Gatunki na które wpływa zagrożenie: A246 lerka. Opis zagrożenia: Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek likwidacja ugorów i nieużytków w pobliżu lasów i zadrzewień w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego.
2. **A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja -** zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A081 błotniak stawowy, A082 błotniak zbożowy, A084 błotniak łąkowy, A090 orlik grubodzioby, A119 kropiatka, A119 kropiatka, A127 żuraw, A154 dubelt, A156 rycyk, A160 kulik wielki, A153 kszyk, A222 uszatka błotna, A272 podróżniczek, A294 wodniczka. Opis zagrożenia: Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek koszenia łąk lub torfowisk w wyniku intensyfikacji użytkowania rolniczego lub niedostosowania terminów do wymogów gatunków ptaków
3. **A04.01wypas intensywny -** zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A193 **rybitwa rzeczna.** Opis zagrożenia: ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz zwiększenie śmiertelności lęgów na skutek wypasu zwierząt hodowlanych.
4. **B01 zalesianie terenów otwartych -** zagrożenie istniejące. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A224 lelek, A246 lerka. Opis zagrożenia: ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zalesiania zrębów, wydm, polan i nieużytków śródleśnych i przy leśnych.
5. **B02.02 wycinka lasu -** zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A030 bocian czarny, A075 bielik, A089 orlik krzykliwy, A090 orlik grubodzioby, A127 żuraw, A215 puchacz. Opis zagrożenia: Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zrębów zupełnych lub wycinki drzew starszych klas wieku a także na skutek braku większych powierzchni drzewostanów starszych klas wieku (starodrzewu). Zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku prowadzenia zabiegów w lasach w okresie lęgowym.
6. **B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew -** zagrożenie istniejące. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A234 dzięcioł zielonosiwy, A236 dzięcioł czarny, A238 dzięcioł średni, A239 dzięcioł białogrzbiety, A320 muchołówka mała. Opis zagrożenia: ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek usuwania drzew krótko żyjących oraz drzew starych, martwych i obumierających w dolinach rzecznych, krajobrazie rolniczym i ekosystemach leśnych.
7. **B07 Inne rodzaje praktyk leśnych -** zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A072 trzmielojad, A236 dzięcioł czarny, A238 dzięcioł średni, A239 dzięcioł białogrzbiety**.** Opis zagrożenia: a. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych monokultur iglastych w lasach, b. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych na skutek usuwania drzew dziuplastych. c. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek braku dębów starszych klas wieku w drzewostanach liściastych. d. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych i żerowisk oraz zubożenie bazy pokarmowej na skutek braku starszych klas wieku w drzewostanach liściastych.
8. **F02.03 wędkarstwo -** zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A021 bąk, A022 bączek, A030 bocian czarny, A075 bielik, A081 błotniak stawowy, A119 kropiatka, A120 zielonka, A193 rybitwa rzeczna, A197 rybitwa czarna, A198 rybitwa białoskrzydła, A196 rybitwa białowąsa, A215 puchacz**.** Opis zagrożenia: zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku penetracji siedlisk gatunku przez wędkarzy.
9. **G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie** - zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A072 trzmielojad, A021 bąk, A022 bączek, A030 bocian czarny, A075 bielik, A081 błotniak stawowy, A089 orlik krzykliwy, A090 orlik grubodzioby, A119 kropiatka, A119 kropiatka, A193 rybitwa rzeczna, A197 rybitwa czarna, A198 rybitwa białoskrzydła, A196 rybitwa Białowąsa, A215 puchacz. Opis zagrożenia: zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku nadmiernego użytkowania turystycznych szlaków lądowych w pobliżu siedlisk gatunku.
10. **G05.07. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak** - zagrożenie istniejące. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A409 **cietrzew.** Opis zagrożenia: zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek płoszenia ptaków w wyniku intensywnej penetracji siedlisk gatunku przez ludzi.

11. **J02.01 melioracje i osuszanie brak** - zagrożenie istniejące. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A021 bąk, A030 bocian czarny, A031 bocian biały, A081 błotniak stawowy, A082 błotniak zbożowy, A084 błotniak łąkowy, A089 orlik krzykliwy, A090 orlik grubodzioby, A119 kropiatka, A119 kropiatka, A122 derkacz, A127 żuraw, A154 dubelt, A156 rycyk, A160 kulik wielki, A162 krwawodziób, A153 kszyk, A197 rybitwa czarna, A198 rybitwa białoskrzydła, A196 rybitwa białowąsa, A215puchacz, A222 uszatka błotna, A234 dzięcioł zielonosiwy, A239 dzięcioł białogrzbiety, A272 podróżniczek, A294 wodniczka, A409 cietrzew. Opis zagrożenia: Ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek osuszanie terenów podmokłych w wyniku budowania nowych lub pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, a także w wyniku zmian klimatycznych (okresowe susze) i sukcesji naturalnej.
12. **K02.01 sukcesja** - zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A022 bączek, A030 bocian czarny, A031 bocian biały, A081 błotniak stawowy, A082 błotniak zbożowy, A119 kropiatka, A119 kropiatka, A154 dubelt, A156 rycyk, A160 kulik wielki, A162 krwawodziób, A153 kszyk, A197 rybitwa czarna, A198 rybitwa białoskrzydła, A196 rybitwa białowąsa, A222 uszatka błotna, A294 wodniczka, A409 cietrzew. Opis zagrożenia: a. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania rzek, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa; b. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk i śródleśnych polan. c. ograniczenie dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk na skutek zarastania łąk, torfowisk, rozlewisk i starorzeczy przez zarośla wierzbowe i drzewa.
13. **K07.03 drapieżnictwo** - zagrożenie istniejące i potencjalne. Gatunki na które wpływa zagrożenie: A090 orlik grubodzioby, A119 kropiatka, A154 dubelt, A156 rycyk, A160 kulik wielki, A162 krwawodziób, A153 kszyk, A409 cietrzew. Opis zagrożenia: a. zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym zwłaszcza kuny; b. zmniejszenie sukcesu lęgowego na skutek presji drapieżników, w tym drapieżników, w tym zwłaszcza lisa, kuny, jenota, norki amerykańskiej oraz dzika.

5. Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony (*Należy określić realny termin osiągnięcia wyznaczonego celu oraz wskazać cele, dla których realizacji wymagane będzie sporządzenie 20 letniego planu ochrony*
1	2	3	4	5
1.	A021 **bąk**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 40-60 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
2.	A022 **bączek**	U1	Uzupełnienie wiedzy o liczebności gatunku	Okres obowiązywania PZO
3.	A030 **bocian czarny**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie	Okres obowiązywania PZO

			co najmniej 15 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	
4.	A031 **bocian biały**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 450-500 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
5.	A072 **trzmielojad**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 12 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
6.	A075 **bielik**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 12 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
7.	A081 **błotniak stawowy**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 49 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
8.	A082 **błotniak zbożowy**	U2	Brak danych potwierdzających występowanie gatunku jako przedmiotu ochrony w obszarze. Konieczność weryfikacji SDF.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony trudna do określenia
9.	A084 **błotniak łąkowy**	U2	Odwrócenie spadkowego trendu liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania	Okres obowiązywania PZO

			gatunku na poziomie co najmniej U1.	
10.	A089 **orlik krzykliwy**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 24 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
11.	A090 **orlik grubodzioby**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 13 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
12.	A119 **kropiatka**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 1948 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
13.	A120 **zielonka**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 13 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
14.	A122 **derkacz**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 278 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
15.	A127 **żuraw**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 214 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania	Okres obowiązywania PZO

			gatunku na poziomie FV.	
16.	A153 **kszyk**	FV	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
17.	A154 **dubelt**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 155 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
18.	A156 **rycyk**	U1	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
19.	A160 **kulik wielki**	U1	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
20.	A162 **Krwawodziób**	U1	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
21.	A193 **rybitwa rzeczna**	U2	Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Poprawa parametru siedliska gatunku na co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
22.	A197 **rybitwa czarna**	U2	Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Poprawa parametru siedliska gatunku na co najmniej U1. Poprawa	Okres obowiązywania PZO

			parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1.	
23.	A198 **rybitwa białoskrzydła**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 300 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
24.	A196 **rybitwa białowąsa**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 45 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
25.	A215 **puchacz**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 20 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
26.	A222 **uszatka błotna**	U1	Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
27.	A224 **lelek**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 124 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
28.	A234 **dzięcioł zielonosiwy**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 23 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse	Okres obowiązywania PZO

			zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	
29.	A236 **dzięcioł czarny**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 101 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
30.	A238 **dzięcioł średni**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 77 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
31.	A239 **dzięcioł białogrzbiety**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 41 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
32.	A246 **lerka**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 95 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
33.	A272 **podróżniczek**	FV	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 51 śpiewających samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	Okres obowiązywania PZO
34.	A294 **wodniczka**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 2579 śpiewających samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO

35.	A320 **muchołówka mała**	U1	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 9 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	Okres obowiązywania PZO
36.	A409 **cietrzew**	U2	Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Utrzyma nie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony trudna do określenia

- **Przedmiot ochrony**: A021 **bąk. .Cel działań ochronnych**: Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 40-60 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A022 **bączek .Uzasadnienie:** ponieważ baczek jest trudno wykrywalnym, dlatego niewiele o nim wiadomo - należy uzupełnić wiedzę o liczebności gatunku
- **Przedmiot ochrony**: A030 **bocian czarny.** Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 15 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A031 **bocian biały**. Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 450-500 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna dla regionu, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A072 **trzmielojad**. Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 12 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A075 **bielik . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 12 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A081 **błotniak stawowy. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 49 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A082 **błotniak zbożowy .**Brak danych potwierdzających występowanie gatunku jako przedmiotu ochrony w obszarze.
- **Przedmiot ochrony**: A084 **błotniak łąkowy .**Odwrócenie spadkowego trendu liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego należy dołożyć starań żeby zatrzymać trend spadkowy liczebności.

- **Przedmiot ochrony**: A089 **orlik krzykliwy. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 24 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A090 **orlik grubodzioby. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 13 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce i Unii Europejskiej, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A119 **kropiatka. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 1948 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A120 **zielonka . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 13 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A122 **derkacz . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 278 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A127 **żuraw. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 214 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna dla regionu, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A153 **kszyk. Utrzymanie** aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A154 **dubelt**. Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 155 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A156 **rycyk. Utrzymanie** aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A160 **kulik wielki. Utrzymanie** aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna dla regionu, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A162 **krwawodziób. Utrzymanie** aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.
- **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A193 **rybitwa rzeczna.** Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Poprawa parametru siedliska gatunku na co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją

istniejącym poziomie.

- **Przedmiot ochrony**: A197 **rybitwa czarna**
- **.**Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Poprawa parametru siedliska gatunku na co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A198 **rybitwa białoskrzydła**. Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 300 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A196 **rybitwa białowąsa**. Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 45 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna dla regionu, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A215 **puchacz . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 20 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A222 **uszatka błotna . Utrzymanie** parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z nielicznych w w Polsce, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A224 **lelek . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 124 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna dla regionu, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A234 **dzięcioł zielonosiwy. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 23 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A236 **dzięcioł czarny . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 101 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A238 **dzięcioł średni . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 77 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna dla regionu, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A239 **dzięcioł białogrzbiety . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 41 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A246 **lerka . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 95 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A272 **podróżniczek . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 51 śpiewających samców. Utrzymanie parametru siedliska

gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.

- **Przedmiot ochrony**: A294 **wodniczka . Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 2579 śpiewających samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce i Unii Europejskiej, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.
- **Przedmiot ochrony**: A320 **muchołówka mała. Utrzymanie** liczebności gatunku na poziomie co najmniej 9 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1. **Uzasadnienie:** stwierdzona liczebność gatunku jest ważna lokalnie, dlatego też należy utrzymać ją istniejącym poziomie.
- **Przedmiot ochrony**: A409 **cietrzew .**Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Utrzyma nie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1. **Uzasadnienie:** populacja zasiedlająca ostoję należy jednych z najważniejszych w Polsce, a przez to wymaga działań, które pozwolą na zachowanie istniejących warunków siedliskowych i liczebności populacji.

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5	6	7
Działania związane z ochroną czynną						
A021 Botaurus stellaris	A 1. Kontrola wodnych szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym, wędkowaniu w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – Basen Dolny i Środkowy	Corocznie w okresie kwiecień – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 2. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – Basen Dolny i Środkowy	Cały rok	30 kontroli x 200 zł = 6000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

		rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących				
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A021 Botaurus stellaris	B 3. Utrzymanie trzcinowisk wzdłuż cieków wodnych	Kontrole terenowe	wzdłuż cieków wodnych	Od 2014 roku. Cały rok - zwłaszcza okres późna jesień-wczesna wiosna ze względu na możliwe koszenie trzciny	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A021 Botaurus stellaris	C 4. Utrzymanie powierzchni trzcinowisk wzdłuż cieków wodnych	Kontrole terenowe	wzdłuż cieków wodnych	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A021 Botaurus stellaris	D 5. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku - 3 kwartał kwietnia i 1-2 kwartał maja; godziny: 1-2 godz. przed wschodem słońca	20 punktów x 3 kontrole x 200 zł/ punkt =18000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A021 Botaurus stellaris	Brak	-	-	-		-
Działania związane z ochroną czynną						
A022 Ixobrychus minutus	A 6. Kontrola wodnych szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – Basen Dolny i Środkowy	Corocznie w okresie maj – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

		okresie lęgowym				
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A022 Ixobrychus minutus	B 7. Utrzymanie trzcinowisk, drzew i krzewów wzdłuż cieków wodnych	Kontrole terenowe	wzdłuż cieków wodnych – głównie Basen Dolny i Środkowy	Od 2014 roku. Cały rok - zwłaszcza okres późna jesień-wczesna wiosna ze względu na możliwe koszenie trzciny i wycinanie drzew i krzewów	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A022 Ixobrychus minutus	C 8. Utrzymanie powierzchni trzcinowisk, drzew i krzewów wzdłuż cieków wodnych	Kontrole terenowe	wzdłuż cieków wodnych – głównie Basen Dolny i Środkowy	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A022 Ixobrychus minutus	D 9. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku – 5 maj – 15 lipiec; godziny: cały dzień	6 kontroli x 500 zł =3000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A022 Ixobrychus minutus	Brak	-	-	-		-
Działania związane z ochroną czynną						
A030 Ciconia nigra	A 10. Ochrona gniazd	Budowa platform gniazdowych i zabezpieczanie gniazd	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, jesień - zima	Wywieszenie 5 platform rocznie 5 x 500 zł = 2500 zł + koszt platform, zabezpieczenie gniazd przed drapieżnikami (lub kontrola zabezpieczeń)	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby -

					ok. 15 gniazd rocznie x 500 zł = 7500 zł + koszt zabezpieczeń	
	A 11. Kontrola szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Corocznie w okresie kwiecień – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 12. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	30 kontroli x 200 zł = 6000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A030 Ciconia nigra	B 13. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie jesień-zima ze względu na pozyskanie drzew	8 kontrole x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	B 14. Utrzymanie śródleśnych łąk i polan	Koszenie i odkrzaczanie śródleśnych łąk i polan	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku sierpień-luty	200 ha rocznie x 1500 zł/ha = 300 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A030 Ciconia nigra	C 15. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej i pozostałych zabiegów	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						

A030 Ciconia nigra	D 16. Inwentaryzacja gatunku, kontrola zajętych gniazd	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku – czerwiec - lipiec	ok.15 gniazd x 200 zł =3000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
			Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000			
A030 Ciconia nigra	Brak	-	-	-		-
Działania związane z ochroną czynną						
A031 Ciconia ciconia	A 17. Ochrona gniazd	Umieszczanie gniazd na platformach (słupy energetyczne) i zabezpieczanie gniazd	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - tereny otwarte	Od 2014 roku, głównie jesień-zima	20 platform/zabezpieczeń rocznie x 500 zł = 10 000 zł + platformy/zabezpieczenia	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A031 Ciconia ciconia	B 18. Utrzymanie odpowiednich miejsc lęgowych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - tereny otwarte	Od 2014 roku, głównie wczesna wiosna ze względu na możliwe uszkodzenia gniazd w zimie	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A031 Ciconia ciconia	C 20. Zachowanie odpowiednich dla gatunku miejsc gniazdowych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - tereny otwarte	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A031 Ciconia ciconia	D 21. Inwentaryzacja	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku – kontrola wszystkich	15 kontroli x 500 zł = 7500 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub

	gatunku			gniazd w 1 połowie lipca		upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A031 Ciconia ciconia	Brak	-	-	-		-
Działania związane z ochroną czynną						
A072 Pernis apivorus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A072 Pernis apivorus	B 22. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie jesień-zima ze względu na pozyskanie drzew	8 kontrole x 500 zł =4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A072 Pernis apivorus	C 23. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A072 Pernis apivorus	D 24. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku kontrole koniec czerwca – połowa sierpnia	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A072 Pernis apivorus	Brak	-	-	-		-
Działania związane z ochroną czynną						

A075 Haliaeetus albicilla	A 25. Kontrola szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Corocznie w okresie marzec – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A075 Haliaeetus albicilla	B 26. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie jesień-zima ze względu na pozyskanie drzew	8 kontrole x 500 zł =4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A075 Haliaeetus albicilla	C 27. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A075 Haliaeetus albicilla	D 28. Inwentaryzacja gatunku kontrola gniazd	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku kontrola gniazd w marcu i czerwcu	ok.12 gniazd x 2 kontrole x 500 zł = 12 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A075 Haliaeetus albicilla	Brak	-	-	-		-
Działania związane z ochroną czynną						
A081 Circus aeruginosu, A084 Circus pygargus, A082 Circus cyaneus	A 29. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	Usuwanie krzewów i podrostów drzew (ok. 50 ha rocznie)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – tereny otwarte	Od 2014 roku - sierpień-grudzień	100 ha x 1500 zł za ha = 150 000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
	A 30. Zapobieganie	Kontrola obszaru	obszar Natura 2000 PLB	Cały rok	20 kontroli x 200 zł =	Biebrzański Park

	powstawaniu nielegalnego drenażu	przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	200006 Ostoja Biebrzańska		4000 zł	Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A081 Circus aeruginosu, A084 Circus pygargus, A082 Circus cyaneus	B 31. Utrzymanie ekstensywnych łąk	Mechaniczne koszenie łąk, z możliwością wykorzystania ratraków	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - w miejscach gdzie występują łąki	Od 2014 roku. Maj-wrzesień	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A081 Circus aeruginosu, A084 Circus pygargus, A082 Circus cyaneus	C 32. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontroli x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A081 Circus aeruginosu, A084 Circus pygargus, A082 Circus cyaneus	D 33. Inwentaryzacja gatunków	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku - kwiecień/maj, II poł. maja, koniec czerwca	20 kwadratów x 3 kontrole x 500 zł = 30 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A081 Circus aeruginosu, A084 Circus pygargus, A082 Circus cyaneus	Brak	-	-	-	0	-
Działania związane z ochroną czynną						

A089 Aquila pomarina	A 34. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 35. Kontrola szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Corocznie w okresie marzec – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A089 Aquila pomarina	B 36. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie jesień-zima ze względu na pozyskanie drzew	8 kontroli x 500 zł =4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A089 Aquila pomarina	C 37. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontrole x 500 zł =2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A089 Aquila pomarina	D 38. Inwentaryzacja gatunku, kontrola gniazd	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku - II połowa kwietnia – I dekada maja, lipiec	ok. 24 gniazd x 2 kontrole x 500 zł = 24 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A089 Aquila pomarina	Brak	-	-	-	0	-

Działania związane z ochroną czynną						
A090 Aquila clanga	A 39. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 40. Kontrola szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Corocznie w okresie kwiecień – 15 lipiec	50 kontroli x 200zł = 10 000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 41. Ochrona gniazd	Zabezpieczanie gniazd przed drapieżnikami	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska -	Od 2014 roku, jesień - zima	Zabezpieczenie gniazd przed drapieżnikami (lub kontrola zabezpieczeń) ok. 15 gniazd rocznie x 500 zł = 7500 zł + materiał do zabezpieczeń	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby -
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A090 Aquila clanga	B 42. Utrzymanie ekstensywnych łąk	Mechaniczne koszenie łąk, z możliwością wykorzystania ratraków (co 3-5 lat)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - w miejscach gdzie występują łąki	Od 2014 roku. Maj-wrzesień	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A090 Aquila clanga	C 43. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontroli x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A090 Aquila clanga	D 44. Inwentaryzacja	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku - II poł. kwietnia, lipiec	ok. 18 gniazd x 2 kontrole x 500 zł = 18 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub

	gatunków					upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A090 Aquila clanga	Brak	-	-	-	0	-
Działania związane z ochroną czynną						
A119 Porzana porzana	A 45. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 46. Kontrola szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Corocznie w okresie maj – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 47. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	- usuwanie krzewów i podrostów drzew (ok. 50 ha rocznie)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Od 2014 roku - sierpień-grudzień	100 ha x1500 zł/ha = 150 000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A119 Porzana porzana	B 48. Utrzymanie ekstensywnych łąk i torfowisk	Mechaniczne koszenie łąk, z możliwością wykorzystania ratraków	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - w miejscach gdzie występują łąki	Od 2014 roku. sierpień -grudzień	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						

A119 Porzana porzana	C 49. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontroli x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A119 Porzana porzana	D 50. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Od 2014 roku - dwukrotnie w maju co 10-15 dni;	20 kontroli x 500 zł = 10 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A119 Porzana porzana	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A120 Porzana parva	A 51. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte w pobliżu cieków	Cały rok	10 kontroli x 200 zł = 2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 52. Kontrola wodnych szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte w pobliżu cieków	Corocznie w okresie maj – 15 lipiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A120 Porzana parva	B 53. Utrzymanie trzcinowisk wzdłuż cieków wodnych	Kontrole terenowe	wzdłuż cieków wodnych	Od 2014 roku. Cały rok - zwłaszcza okres późna jesień-wczesna wiosna ze względu na możliwe koszenie	8 kontrole x 400 zł =3200 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

				trzciny		
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A120 Porzana parva	C 54. Utrzymanie powierzchni trzcinowisk wzdłuż cieków wodnych	Kontrole terenowe	wzdłuż cieków wodnych	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontrole x 400 zł =3200 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A120 Porzana parva	D 55. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte w pobliżu cieków	Od 2014 roku - dwukrotnie w maju co 10-15 dni;	20 kontroli x 500 zł = 10 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A120 Porzana parva	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A122 Crex crex	A 56. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	- usuwanie krzewów i podrostów drzew (ok. 20 ha)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – na obszarach występowania	Od 2014 roku - sierpień-grudzień.	20 ha x 1500 zł za ha = 30 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A122 Crex crex	B 57. Utrzymanie ekstensywnych łąk	Mechaniczne koszenie łąk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – na obszarach występowania	Od 2014 roku. Sierpień-wrzesień, Jednokrotne koszenie w okresie 1 sierpnia-30 września	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A122 Crex crex	C 58. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – na obszarach	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontroli x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

			występowania			
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A122 Crex crex	D 59. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku - nocne nasłuchy odzywających się samców, dwie kontrole (termin: trzecia dekada V i trzecia dek. VI; godziny: od 22 do wschodu słońca).	20 kwadratów x 2 kontrole x 500 zł = 20 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A122 Crex crex	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A127 Grus grus	A 60. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A127 Grus grus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A127 Grus grus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A127 Grus grus	D 61. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Wczesnoporanne nasłuchy odzywających się par (termin: 25 III – 20 IV,	20 kontroli x 500 zł = 10 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź

				godziny: pół godziny przed wschodem słońca do 3h po wschodzie - dopuszczalne są liczenia wieczorne do 1,5 h przed zmrokiem).		osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A127 Grus grus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A153 Gallinago gallinago	A 62. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Cały rok	10 kontroli x 200 zł = 2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A153 Gallinago gallinago	B 63. Utrzymanie ekstensywnych łąk, oraz ekstensywne koszenie torfowisk	Mechaniczne koszenie łąki torfowisk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Od 2014 roku. Sierpień-wrzesień, Jednokrotne koszenie w okresie 1 sierpnia-30 września	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A153 Gallinago gallinago	C 64. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontroli x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A153 Gallinago	D 65.	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB	Kontrole 20. IV- 10.V	50 punktów x 1 kontrola	Biebrzański Park

gallinago	Inwentaryzacja gatunku		200006 Ostoja Biebrzańska – podmokłe tereny otwarte		x 250 zł/punkt = 12 500 zł	Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A153 Gallinago gallinago	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A154 Gallinago media	A 66. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	Ręczne (z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego) usuwanie krzewów i podrostów drzew na tokowiskach i miejscach potencjalnych tokowisk (ok. 50 ha rocznie)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – w promieniu do 1 km od tokowisk	Od 2014 roku - sierpień-grudzień	100 ha x 2000 zł = 200000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A154 Gallinago media	B 67. Utrzymanie tokowisk	Ręczne (z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego) usuwanie krzewów i podrostów drzew na tokowiskach i miejscach potencjalnych tokowisk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - w miejscach tokowisk	Od 2014 roku. Jednokrotne koszenie co 3-5lat, w okresie 1 sierpnia-30 września	100 ha x 2000 zł = 200000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
A154 Gallinago media	B 68. Utrzymanie tokowisk	- odstrzał drapieżników	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku – sierpień-luty	20 zł za nabój x 200 naboi + wynagrodzenie =	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub

		(gatunków łownych)	– w promieniu do 1 km od tokowisk		10 000 zł	upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A154 Gallinago media	C 69. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	8 kontroli x 500 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A154 Gallinago media	D 70. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	koniec IV-pocz.V; poł.V; koniec V-pocz. VI; godziny: godzinę przed zachodem słońca, dopuszczalne są kontrole o wschodzie słońca	30 kontroli x 500 zł = 15 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A154 Gallinago media	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A156 Limosa limosa, A156 Numenius arquata, A162 Tringa totanus	A 71. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – tereny otwarte	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A156 Limosa limosa, A156 Numenius arquata, A162 Tringa	B 72. Utrzymanie ekstensywnych łąk, oraz ekstensywne koszenie torfowisk	Mechaniczne koszenie łąk i torfowisk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – tereny otwarte	Od 2014 roku. Sierpień-wrzesień, Jednokrotne koszenie w okresie 1 sierpnia-	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź

totanus				30 września		osoby
	B 73. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	Ręczne usuwanie krzewów i podrostów drzew (z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – tereny otwarte	Od 2014 roku - sierpień-grudzień	100 ha x 2000 zł = 200000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A156 Limosa limosa, A156 Numenius arquata, A162 Tringa totanus	C 74. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – tereny otwarte	Od 2014 roku. Cały rok	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A156 Limosa limosa, A156 Numenius arquata, A162 Tringa totanus	D 75. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – tereny otwarte	2 kontrole w terminach: 20 kwietnia - 30 kwietnia; 1 maja – 10 maja	20 kwadratów x 2 kontrole x 500 zł = 20000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A156 Limosa limosa, A156 Numenius arquata, A162 Tringa totanus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A193 Sterna hirundo, A196 Chlidonias hybrida, A197 Chlidonias niger, A198 Chlidonias	A 76. Kontrola wodnych szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Corocznie w okresie maj – 15 lipiec	50 kontroli x 300zł = 15000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

leucopterus						
	A 77. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	10 kontroli x 200 zł = 2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A193 Sterna hirundo, A196 Chlidonias hybrida, A197 Chlidonias niger, A198 Chlidonias leucopterus	B 78. Utrzymanie ekstensywnych łąk, oraz ekstensywne koszenie torfowisk	Mechaniczne koszenie łąk i torfowisk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – w pobliżu cieków wodnych i miejsc regularnego gniazdowania	Od 2014 roku. Sierpień-wrzesień, Jednokrotne koszenie w okresie 1 sierpnia-30 września	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
	B 79. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	Ręczne usuwanie krzewów i podrostów drzew (z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – starorzecza i miejsca regularnego gniazdowania	Od 2014 roku - sierpień-grudzień	50 ha x 3000 zł = 150000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A193 Sterna hirundo, A196 Chlidonias hybrida, A197 Chlidonias niger, A198 Chlidonias leucopterus	C 80. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A193 Sterna	D 81.	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB	3 spływy w	3 spływy x 5000 zł =	Biebrzański Park

hirundo, A196 Chlidonias hybrida, A197 Chlidonias niger, A198 Chlidonias leucopterus	Inwentaryzacja gatunku		200006 Ostoja Biebrzańska	terminach: 5-25 maja; 5-15 czerwca; 1-15 lipca	15000 zł	Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A193 Sterna hirundo, A196 Chlidonias hybrida, A197 Chlidonias niger, A198 Chlidonias leucopterus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A215 Bubo bubo	A 82. Kontrola szlaków turystycznych	Wprowadzanie ograniczeń w ruchu turystycznym w okresie lęgowym	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Corocznie w okresie marzec – czerwiec	30 kontroli x 200zł = 6000zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
	A 83. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A215 Bubo bubo	B 84. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne	Od 2014 roku, głównie styczeń - marzec ze względu na	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

			odpowiednie dla gatunku	pozyskanie drzew		
			Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych			
A215 Bubo bubo	C 85. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	5 kontrole x 500 zł = 2500 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A215 Bubo bubo	D 86. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	pierwsza kontrola w lutym, druga kontrola w okresie marzec – kwiecień	20 kontroli x 500 zł = 10 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A215 Bubo bubo	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A222 Asio flammeus	A 87. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – otwarte torfowiska	Cały rok	10 kontroli x 200 zł = 2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A222 Asio flammeus	B 88. Utrzymanie ekstensywnych łąk, oraz ekstensywne koszenie torfowisk	Mechaniczne koszenie łąk i torfowisk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – otwarte torfowiska	Od 2014 roku. Sierpień-wrzesień, Jednokrotne koszenie w okresie 1 sierpnia-30 września	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby

Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A222 Asio flammeus	C 89. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – otwarte torfowiska	Od 2014 roku. Cały rok	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A222 Asio flammeus	D 90. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – otwarte torfowiska	3 kontrole w terminach: 20 kwietnia – 10 maja; 11 - 30 maja; 10 czerwca-15 lipca	24 kontrole x 500 zł = 12000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A222 Asio flammeus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A224 Caprimulgus europaeus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A224 Caprimulgus europaeus	B 91. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną, pozostawienie niezalesionych wydm, polan śródleśnych i zrębów	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie styczeń - marzec ze względu na pozyskanie drzew	12 kontroli x 500 zł =7000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A224 Caprimulgus europaeus	C 92. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	6 kontroli x 500 zł =3000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						

A224 Caprimulgus europaeus	D 93. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – optymalne siedliska	2 kontrole, w terminach: 1-20 czerwca, 1-20 lipca	12 kontroli x 500 zł = 7000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A224 Caprimulgus europaeus	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A234 Picus canus, A236 Dryocopus martius, A238 Dendrocopos medius, A239 Dendrocopos leucotos	A 94. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A234 Picus canus, A236 Dryocopus martius, A238 Dendrocopos medius, A239 Dendrocopos leucotos	B 95. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną, pozostawianie martwych i obumierających drzew oraz płatów starodrzewu	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie styczeń - marzec ze względu na pozyskanie drzew	40 kontrole x 400 zł =16000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A234 Picus canus, A236 Dryocopus martius, A238 Dendrocopos medius, A239 Dendrocopos	C 96. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe,	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	30 kontroli x 300 zł =9000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)

leucotos						
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A234 Picus canus, A236 Dryocopus martius, A238 Dendrocopos medius, A239 Dendrocopos leucotos	D 97. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	dwukrotne liczenia na losowych pow. próbnych 2x2 km (20 pow.) (termin: 15 – 31 III, 1 - 20 IV	20 kwadratów x 2 kontrole x 500 zł = 20000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A234 Picus canus, A236 Dryocopus martius, A238 Dendrocopos medius, A239 Dendrocopos leucotos	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A246 Lullula arborea	A 98. Utrzymanie muraw napiaskowych	Ręczne z użyciem sprzętu mechanicznego usuwanie krzewów i podrostów drzew	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – miejsca stwierdzenia gatunku	Od 2014 roku – wrzesień-grudzień, jednokrotnie co 3-5 lat, ok. 10 ha	10 ha x 3000 zł za ha = 30000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A246 Lullula arborea	B 99. Utrzymanie muraw napiaskowych	Ręczne z użyciem sprzętu mechanicznego usuwanie krzewów i podrostów drzew	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – miejsca stwierdzenia gatunku	Od 2014 roku – wrzesień-grudzień, jednokrotnie co 3-5 lat, ok. 5 ha	50 ha x 3000 zł za ha = 15000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A246 Lullula	C 100. Utrzymanie	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB	Od 2014 roku – cały	5 kontoli x 500 zł = 2500	Biebrzański Park

arborea	muraw napiaskowych		200006 Ostoja Biebrzańska – miejsca stwierdzenia gatunku	rok	zł	Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A246 Lullula arborea	D 101. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	2 liczenia w terminie: 15IV-10V, 15V-31V; godziny: od 4-5 do 10-11	20 kontoli x 500 zł = 10 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A246 Lullula arborea	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A272 Luscinia svecica	A 102. Zapobieganie powstawaniu nielegalnego drenażu	Kontrola obszaru przed powstawaniem nielegalnych rowów melioracyjnych i udrażnianiu istniejących	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Cały rok	20 kontroli x 200 zł = 4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A272 Luscinia svecica	B 103. Utrzymanie stref ekotonu pomiędzy ekstensywnie użytkowanymi łąkami i torfowiskami a lasami	Mechaniczne koszenie łąk i torfowisk	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Sierpień-wrzesień, Jednokrotne koszenie w okresie 1 sierpnia-30 września	koszt prowadzenia działalności rolniczej właścicieli lub dzierżawców	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
	B 104. Czynna	Ręczne dużych	obszar Natura 2000 PLB	Od 2014 roku -	50 ha x 3000 zł = 150000	Biebrzański Park

	ochrona siedlisk lęgowych	drzew i krzewów w strefie ekotonu (z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego)	200006 Ostoja Biebrzańska	sierpień-grudzień	zł rocznie	Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A272 Luscinia svecica	C 105. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	10 kontroli x 500 zł = 5000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A272 Luscinia svecica	D 106. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku, 2 kontrole, w terminie: 15 kwietnia-10 maja	20 kontroli x 400 zł= 8000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A272 Luscinia svecica	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A294 Acrocephalus paludicola	A 107. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	Mechaniczne usuwanie krzewów i podrostów drzew na obszarach stwierdzenia gatunku, w tym dopuszczalne jest używanie ratraków	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – miejsca stwierdzenia gatunku	Od 2014 roku - sierpień-grudzień, co 3-5 lat	100 ha x 2000 zł za ha = 200 000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A294 Acrocephalus paludicola	B 108. Utrzymanie siedlisk lęgowych	Mechaniczne usuwanie krzewów, podrostów drzew,	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – miejsca stwierdzenia gatunku	Od 2014 roku. Wrzesień-grudzień, co 3-5 lat	500 ha x1500 zł za ha = 750 000 zł rocznie	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź

		koszenie łąk i torfowisk na obszarach stwierdzenia gatunku, w tym dopuszczalne jest używanie ratraków				osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A294 Acrocephalus paludicola	C 109. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	30 kontroli x 500 zł = 15 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A294 Acrocephalus paludicola	D 110. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2017 roku – liczenia śpiewających samców co 5 lat w terminie: 20V-20VI	113 powierzchni. 600 osobodni x 100 zł = 60000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A294 Acrocephalus paludicola	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A320 Ficedula parva	Brak	-	-	-	-	-
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A320 Ficedula parva	B 111. Utrzymanie odpowiednich siedlisk lęgowych	Nadzór nad gospodarką leśną, pozostawianie martwych i obumierających drzew oraz płatów starodrzewu	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku, głównie styczeń - marzec ze względu na pozyskanie drzew	8 kontroli x 500 zł =4000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						

A320 Ficedula parva	C 112. Monitoring prowadzonej gospodarki leśnej	Kontrole terenowe,	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - powierzchnie leśne odpowiednie dla gatunku	Od 2014 roku. Cały rok	4 kontroli x 500 zł = 2000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A320 Ficedula parva	D 113. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku – liczenia śpiewających samców w 2 okresach: 2 kontrole w terminach: 15-25 maja, 25 maja-5 czerwca	10 transektów/ kwadratów x 2 kontrole x 300 zł = 6 000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A320 Ficedula parva	Brak	-	-	-	0 zł	-
Działania związane z ochroną czynną						
A409 Tetrao tetrix tetrix	A 114. Czynna ochrona siedlisk lęgowych	Mechaniczne usuwanie krzewów i podrostów drzew na tokowiskach i miejscach potencjalnych tokowisk, w tym dopuszczalne jest używanie ratraków	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska – w promieniu do 1-2 km od tokowisk	Od 2014 roku - sierpień-grudzień, co 3-5 lat, ok. 30 ha	60 ha x 1500 zl za ha=90000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
A409 Tetrao tetrix tetrix	B 115. Utrzymanie tokowisk	Mechaniczne usuwanie wysokich roślin zielnych, krzewów i podrostów drzew na tokowiskach, w	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - w miejscach tokowisk	Od 2014 roku. Sierpień-grudzień, co 3-5 lat	60 ha x 1500 zl za ha=90000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby

		tym dopuszczalne jest używanie ratraków				
A409 Tetrao tetrix tetrix	B 116. Utrzymanie tokowisk	- odstrzał drapieżników (gatunków łownych)	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska - w miejscach tokowisk	Od 2014 roku – sierpień-styczeń	20 zł za nabój x 200 naboi + wynagrodzenie = 10000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
A409 Tetrao tetrix tetrix	C 117. Monitoring działań ochronnych	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku. Cały rok	6 kontroli x 500 zł = 3000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN)
Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
A409 Tetrao tetrix tetrix	D 118. Inwentaryzacja gatunku	Kontrole terenowe	obszar Natura 2000 PLB 200006 Ostoja Biebrzańska	Od 2014 roku – w terminach: IV2, IV3,V1, w godzinach: ok. 1 godz. przed wschodem słońca do koło 8-9 godz.	12 kontroli x 500 zł = 6000 zł	Biebrzański Park Narodowy (BPN) lub upoważnione podmioty bądź osoby
Zwiększenie powierzchni siedlisk gatunku objętych ochroną w ramach obszaru Natura 2000						
A409 Tetrao tetrix tetrix	-	-	-	-	0 zł	-

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1.	A021 **bąk *Botaurus stellaris***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 40-60 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009.	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	Strefa zalewowa Biebrzy	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	15000 zł/rocznie

		Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.		Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
2.	A022 **bączek** ***Ixobrychus minutus***	Uzupełnienie wiedzy o liczebności gatunku	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Monitorowanie liczebności podczas spływów związanych z monitoringiem rybitw	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	0 zł
3.	A030 **bocian czarny** ***Ciconia nigra***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 15 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Coroczna kontrola znanych i wyszukiwanie nowych stanowisk	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za stanowisko
4.	A031 **bocian biały** ***Ciconia ciconia***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie 450-500 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych.	Coroczny monitoring liczebności i sukcesu lęgowego w 20 wybranych miejscowościach	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	400 zł za miejscowość

		zachowania gatunku na poziomie FV.		Inspektoratu Ochrony Środowiska	Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
5.	A072 **trzmielojad** ***Pernis apivorus***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 12 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	10000 zł za rok
6.	A075 **bielik** ***Haliaeetus albicilla***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 12 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Coroczna kontrola znanych i wyszukiwanie nowych stanowisk	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za stanowisko
7.	A081 **błotniak stawowy** ***Circus aeruginosus***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 49 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych razem z innymi błotniakami i uszatką błotną na wybranych powierzchniach	liczenia na 20 losowych powierzchniach próbnych (kwadraty 2x2 km)	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	500 zł za kwadrat

				Środowiska	chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
8.	A082 **błotniak zbożowy** ***Circus cyaneus***	Brak danych potwierdzających występowanie gatunku jako przedmiotu ochrony w obszarze. Konieczność weryfikacji SDF.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
9.		Odwrócenie spadkowego trendu liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
10.	A089 **orlik krzykliwy** ***Aquila pomarina***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 24 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Coroczna kontrola znanych i wyszukiwanie nowych stanowisk	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za stanowisko

11.	A090 **orlik grubodzioby *Aquila clanga***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 13 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Coroczna kontrola znanych i wyszukiwanie nowych stanowisk	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za stanowisko
12.	A119 **kropiatka *Porzana porzana***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 1948 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	liczenia na 20 losowych powierzchniach próbnych (kwadraty 1x1 km) razem z zielonką	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	500 zł za kwadrat
13.	A120 **zielonka *Porzana parva***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 13 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
14.	A122 **derkacz *Crex crex***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co	1. Populacja, 2. Siedlisko,	Wskaźniki opracowane w	Ocena stanu ochrony gatunku z	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku	liczenia na 30	Sprawujący nadzór nad	500 zł za kwadrat

		najmniej 278 samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	3. Szanse zachowania gatunku	ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	obowiązywania planu zadań ochronnych	losowych powierzch niach próbnych (kwadraty 2x2 km)	obszarem Natura 2000	
15.	A127 **żuraw *Grus grus***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 214 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych oraz coroczny monitoring jesiennych zlotowisk	liczenia na 20 powierzch niach próbnych (kwadraty 5x5 km)	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za kwadrat, coroczny. Monitoring jesiennych zlotowisk w ramach Państwowe go Monitoring u Środowiska
16.	A153 **kszyk *Gallinago gallinago***	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	liczenia ze 100 losowych punktów kontrolnyc h	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	100 zł za punkt
17.	A154 **dubelt *Gallinago media***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 155 samców.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse	Wskaźniki opracowane w ramach	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem	Coroczny monitoring tokowisk	cały obszar Natura 2000		0 zł monitoring prowadzon

		Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	zachowania gatunku	Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				y jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska
18.	A156 **rycyk *Limosa limosa***	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych razem z kulikiem wielkim i krwawodziobem	liczenia na 30 transektach o długości 4 km, przy czym pierwszy 2 km odcinek powinien leżeć w całości w obrębie losowo wyznaczonej powierzchni próbnej (2x2 km)	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	500 zł za transekt
19.	A160 **kulik wielki *Numenius arquata***	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych.				

		gatunku na poziomie co najmniej U1.		Inspektoratu Ochrony Środowiska	Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
20.	A162 **krwawodziób** ***Tringa totanus***	Utrzymanie aktualnej liczebności gatunku. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
21.	A193 **rybitwa rzeczna** ***Sterna hirundo***	Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Poprawa parametru siedliska gatunku na co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Coroczny monitoring wszystkich rybitw	podczas 2 spływów w Basenie Dolnym i Środkowym oraz wyszukiwanie i kontrola kolonii lęgowych poza starorzeczami Biebrzy	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	5000 zł za spływ
22.	A196 **rybitwa białowąsa** ***Chlidonias hybrida***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 45 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring				

		najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.		Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
23.	A197 **rybitwa czarna** ***Chlidonias niger***	Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Poprawa parametru siedliska gatunku na co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
24.	A198 **rybitwa białoskrzydła** ***Chlidonias leucopterus***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 300 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
25.	A215 **puchacz** ***Bubo bubo***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 20 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny	Coroczna kontrola znanych i wyszukiwanie nowych stanowisk	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za stanowisko

		zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.		Ochrony Środowiska	dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
26.	A222 **usztka błotna** ***Asio flammeus***	Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych razem z błotniakami wybranych powierzchniach	liczenia na 20 losowych powierzchniach próbnych (kwadraty 2x2 km)	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	0 zł
27.	A224 **lelek** ***Caprimulgus europaeus***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 124 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	liczenia na 15 losowo wskazanych powierzchniach próbnych (kwadraty 2x5 km	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	500 zł za kwadrat
28.	A234 **dzięcioł zielonosiwy** ***Picus canus***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 23 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych razem z dzięciołem białogrzbietym, dzięciołem czarnym, dzięciołem średnim	liczenia na 40 losowych powierzchniach próbnych (kwadraty 2x2 km).	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	400 zł za kwadrat

					Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
29.	A236 **dzięcioł czarny** ***Dryocopus martius***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 101 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
30.	A238 **dzięcioł średni** ***Dendrocopos medius***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 77 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				
31.	A239 **dzięcioł białogrzbiety** ***Dendrocopos leucotos***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 41 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa				

32.	A246 **lerka** ***Lullula arborea***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 95 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	liczenia na 20 losowo wskazanych powierzchniach próbnych (wielkości 2x2 km).	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	400 zł za kwadrat
33.	A272 **podróżniczek** ***Luscinia svecica***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 51 śpiewających samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie FV.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim, szóstym i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	liczenia na 40 losowo wskazanych powierzchniach próbnych (wielkości 1x0,5km)	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	300 zł za kwadrat
34.	A294 **wodniczka** ***Acrocephalus paludicola***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 2579 śpiewających samców. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie FV. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych inwentaryzacja całej ostoi oraz coroczny monitoring na 80 transektach	cały obszar Natura 2000 oraz na 80 transektach	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	Liczenia całej ostoi 60000 zł za rok. Coroczny monitoring na 0 zł w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

35.	A320 **muchołówka mała** ***Ficedula parva***	Utrzymanie liczebności gatunku na poziomie co najmniej 9 par lęgowych. Utrzymanie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Utrzymanie parametru szanse zachowania gatunku na poziomie co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	W trzecim i dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych	liczenia na 20 losowo wskazanych powierzchniach próbnych (kwadraty 1x1 km).	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	400 zł za kwadrat
36.	A107 **cietrzew** ***Tetrao tetrix***	Zatrzymanie spadkowego trendu liczebności gatunku. Utrzyma nie parametru siedliska gatunku na poziomie co najmniej U1. Poprawa parametru szanse zachowania gatunku na co najmniej U1.	1. Populacja, 2. Siedlisko, 3. Szanse zachowania gatunku	Wskaźniki opracowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska	Ocena stanu ochrony gatunku z zastosowaniem metodyki: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa	Coroczna kontrola znanych i wyszukiwanie nowych stanowisk	cały obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	1000 zł za stanowisko

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Wskazania dotyczące zmian w obowiązujących dokumentach planistycznych obejmują:

1. Wprowadzenie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin granic obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska.
2. Wprowadzenie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapis „Lokalizacja przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska oraz zalecenia odnośnie działań ochronnych winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji.
3. Wprowadzenie zakazu zabudowy na terenach zalewowych, wyznaczonych zgodnie z Mapą Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego, opracowaną przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, a dla dolnego basenu Biebrzy uszczegółowionych w oparciu o materiały: Grygoruk M., Kwiatkowski G., Szarnecki A., Fabiszewski M., Rutkowski A., 2012. Flood extent maps – Biebrza Valley, Lower Biebrza Basin. Output 4.6.3, 2CE168P3 HABIT-CHANGE Project.
4. Wprowadzić zakaz lokalizacji farm wiatrowych i wiatraków oraz linii wysokiego napięcia. Linie energetyczne niskiego i średniego napięcia należy prowadzić jako

podziemne.

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Brak przesłanek dla potrzeby sporządzenia planu ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Biebrzańska

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1	2	3	4
1.	A021 Bąk Populacja: 27-120 Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	A021 bąk Populacja: 65 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	
2.	A030 Bocian czarny Populacja: 24-26 Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	A030 Bocian czarny Populacja: 12-17 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	
3.	A031 Bocian biały Populacja: 300-400 Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	A031 Bocian biały Populacja: 490 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	
4.	A072 Trzmielojad Populacja: 28-35 Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	A072 Trzmielojad Populacja: 12-35 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	
5.	A075 Bielik Populacja: 12-13 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	A075 Bielik Populacja: 12 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	
6.	A081 Błotniak stawowy Populacja: 170-296 Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: A**	A081 Błotniak stawowy Populacja: 77 (49-104) Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	

7.	A084 Błotniak łąkowy Populacja: 97 Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: A**	A084 Błotniak łąkowy Populacja: 23 (4-42) Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	
8.	A084 Orlik grubodzioby Populacja: 21-23 Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: A **Ocena ogólna: A**	A084 Orlik grubodzioby Populacja: 13-18 Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: A **Ocena ogólna: B**	
9.	A122 Derkacz Populacja: 700-2000 Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: A**	A122 Derkacz Populacja: 473 (278-516) Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: A Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: A**	
10.	A193 Rybitwa rzeczna Populacja: 42-50 Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: C Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: C**	A193 Rybitwa rzeczna Populacja: 5-25 Ocena populacji: Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	Usunąć z SDF - gatunek nie spełnia kryteriów
11.	A193 Rybitwa białoskrzydła Populacja: Ocena populacji: Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	A193 Rybitwa białoskrzydła Populacja: 300-500 Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	Dodać do SDF
12.	A224 Lelek Populacja: Ocena populacji: Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	A224 Lelek Populacja: 183 (124-242) Ocena populacji: B Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	Dodać do SDF
13.	A238 Dzięcioł średni Populacja: 75-90 Ocena populacji: D Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	A238 Dzięcioł średni Populacja: 237 (77-397) Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	Dodać do SDF
14.	A246 Lerka Populacja: 150-300 Ocena populacji: D Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	A246 Lerka Populacja: 153 (95-211) Ocena populacji: D Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	Usunąć z SDF - gatunek nie spełnia kryteriów
15.	A320 muchołówka mała Populacja: 250-350 Ocena	A320 muchołówka mała Populacja: 54	

	populacji: B Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: C **Ocena ogólna: B**	(9-98) Ocena populacji: D Ocena stanu zachowania: Ocena izolacji: **Ocena ogólna:**	

11. Zestawienie uwag i wniosków

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
	Moduł B		
	Moduł C		

12.Literatura

Chmielewski S. 2009. Metoda inwentaryzacji. W: Chmielewski S., Stelmach R. (red.). 2009. Ostoje ptaków w Polsce. Wyniki inwentaryzacji, część I.: s. 14 – 29. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań. Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009.

Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa. Dyrcz A., Werpachowski C. (red.). Przyroda Biebrzańskiego Parku Narodowego. Monografia. Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza.

Grzywaczewski G., Cios Sz. Kus K., Szczepaniak P., Szczech R. 2011. Inwentaryzacja i waloryzacja awifauny z określeniem wskazań ochronnych na obszarze realizacji projektu LIFE09 NAT/PL/000258 „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I". Maszynopis. Stowarzyszenie Ochrony Sów, Bodzentyn. Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza.

Grzywaczewski G., Marczakiewicz P. 2007. Sprawozdanie z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2007 roku. Maszynopis, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec.

Grzywaczewski G., Marczakiewicz P. 2007. Sprawozdanie z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2007 roku. Maszynopis,

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec.

Grzywaczewski G., P. Marczakiewicz. 2009. Raport z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2009 roku. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza.

Grzywaczewski G., P. Marczakiewicz. 2009. Raport z badań wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Biebrzańskim Parku Narodowym w 2009 roku. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza.

Korniluk M., Świętochowski P., Tumiel T., Wereszczuk M. 2010. Liczebność i rozmieszczenie rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* w dolnym basenie Biebrzy w roku 2010. Dubelt 2: 90-93.

Krogulec J., Kloskowski J. 1997. Występowanie, liczebność i wybiórczość siedliskowa wodniczki (*Acrocephalus paludicola)* w Polsce w1997 roku. Raport–niepublikowany, OTOP, Lublin.

Polakowski M. 2011. Wysokie zagęszczenie wodniczki *Acrocephalus paludicola* w Dolinie Biebrzy wiosną 2010 roku. Ornis Polonica, 52 (1). Sidor T. 2000. Waloryzacja zgrupowań ptaków z terenu objętego projektem. Renaturyzacja sieci hydrograficznej w basenie środkowym Doliny Biebrzy. Maszynopis, Grajewo (http://renaturyzacja.biebrza.org.pl/aktualizacja/data/pliki/819_ Waloryzacja_zgrupowan_ptakow.pdf - dostęp 20.12.2011 r.).

Sikora A. 2009. Metodyka liczenia żurawi *Grus grus* na zlotowiskach - propozycja monitoringu w Polsce. Notatki Ornitologiczne, 50: 29-41.

Sikora A., Chylarecki P., Meissner W., Neubauer G. (red.). 2011. Monitoring ptaków wodnych w okresie wędrówek. Poradnik metodyczny. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.

Świętochowski P. 2012. Monitoring parametrów rozrodu wybranych gatunków siewkowych *Charadriiformes* na niektórych obszarach Biebrzańskiego Parku Narodowego - raport z prac w roku 2012. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy.

Świętochowski P. 2012. Monitoring parametrów rozrodu wybranych gatunków siewkowych *Charadriiformes* na niektórych obszarach Biebrzańskiego Parku Narodowego - raport z prac w roku 2012. Maszynopis, Biebrzański Park Narodowy.

Świętochowski P., Korniluk M., Tumie T., Wereszczuk M. 2010. Liczebność i rozród czapli białej *Egretta alba* na Bagnach Biebrzańskich w roku 2010. Dubelt 2: 97-99.

Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa.